

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indhold.

Af Bataillonslæge Jon Lies Optegnelser om sin Slægt og sig selv. Ved fhv. Sognepræst <i>D. Thrap</i>	93
Naar uddøde den 1718 adlede Slægt Jespersen. Af Hofjægermester <i>C. E. A. Schøller</i>	116
Slægtsbogsoptegnelser vedrørende Familierne Stricker og Kaalund. Ved Vicekonsul i Montreal <i>Otto Nobel</i> , forsynet med Noter af Hofjægermester <i>C. E. A. Schøller</i>	121
Den Egholm'ske Slægtbog. Ved Forfatter <i>Eiler Nystrom</i>	133
Generalmajor Frederik Adolph von Schleppegrells Autobiografi. Ved Overretssagfører <i>Poul Hennings</i>	154
Af Warnstedts Theaterpapirer. Ved Forfatter <i>Knud Bokkenheuser</i>	158
Familien Bloch fra Arden. Ved Postexpedient <i>C. Klitgaard</i>	190
Indholdsfortegnelser i Udtog af Skrifter udgivne i 1911 af de udenlandske Selskaber med hvilke Samfundet staar i Bytteforbindelse	190
Forskelligt fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden	193
Spørgsmaal og Svar	196
I. Spørgsmaal:	
1. Om Familien Manthey.	
2. Om gamle danske Statskalendere.	
3. Om Junker Slentz von Köln.	
II. Svar:	
1. Om Diedrich Hahn.	
2. Om Familien Barfod.	
Boganmeldelser	198
Samfundets Anliggender	199

Hvis Særtryk af Tidsskriftets Artikler ønskes af vedkommende Bidragyder, maa Arrangement træffes med Trykkeriet (J. Jørgensen & Co. (M. A. Hannover), Nørregade 33), inden 14 Dage efter Hefkets Modtagelse.

Skriftlige Henvendelser bedes sendte til Samfundets Sekretærer: for Norge Arkivamanuensis A. W. Rasch, Rigsarkivet, Christiania — for Danmark Overretssagfører Poul Hennings, Amagertorv 24, Kjøbenhavn K.

Af Bataillonslæge Jon Lies Optegnelser om sin Slægt og sig selv.

Ved D. Thrap.

Min Farfader var Andreas Lie, først Foged i Raabygdelaget i Christiansands Stift og dernæst i Edsberg i Akershuus Stift, hvor han, saavidt jeg ved, døde.¹⁾ Han havde, mig bekjendt, tre Børn, den ældste Søn: Mads Lie, der som Foged i Helgeland i Aaret 18..²⁾ druknede paa en Forretningsreise, — Datteren, Margrethe Lie, der som gammel Pige døde 18.., og endelig den yngste Søn Lars Lie, som var min Fader. Han er født 11. November 1770 og døbt i Heirefos Kirke. Kun lidet er mig bekjendt af hans tidligere Liv; hans Forældre døde, imedens han var Barn, og han tog derfor tilsøs. Da han imidlertid paa en af de første Reiser faldt ned fra Merset og mistede Synet paa det ene Øie, — noget der imidlertid for den mindre nøie Iagttagende ikke var synligt, — forlod han Søen, gik ind paa en juridisk Embedsmands Con-
toir i Akershuus Stifts sydlige Egne, tog ved det danske Universitet i Aarene nogle og halvfems dansk juridisk Examen med Characteren »beqvem« og tjente nu som Fuldmægtig paa Soren-
skriver Petersens og dernæst paa Sorenskriver Heyerdahls Con-
toir i Höland i nedre Romerike, samt bestyrede selv en Tid lang som constitueret Sorenskriver dette Embede. I Höland blev han 1798 gift med min Moder, en Datter af Stedets Præst Jonas Gill, reiste med hende og mig, den ældste af deres tre levende Børn til Kjøbenhavn i Aaret 1804, hvor han som Copiist i Hof- og Stadsretten levede i trange Kaar til efter Byens Bombardement i September 1807. Efter ved denne Begivenhed at have lidt paa Helbred og Boehave reiste han fattig og gjældbunden med Familie tilbage til Norge og fandt for sig og sine gjæstfrie Modtagelse

¹⁾ Andreas Lie, født paa Bragernæs 4. Febr. 1721, blev 24. Decbr. 1765 Foged i Robyggelaget og 28. Aug. 1776 i Rakkestad, hvor han døde 14. Okt. 1782.

²⁾ Han levede endnu 1803.

hos min Moders Søster Margrethe, der var gift med daværende Amanuensis hos Akershuus Stifts Biskop, Anders Juel Blix, som boede i Opsloe, — Julen imellem 1807 og 1808 var min Fader i et Besøg hos min Moders Familie i Höland og blev her paa den behageligste Maade overrasket ved den uventede Lykke at være bleven udnævnt til Sorenskriver i Stör- og Værdalen i Nordre Trondhjems Amt. Min Broder Fredrik, der, medens mine Forældre levede i Kjøbenhavn, var forbleven i Höland hos min Onkel Kölstad, og min Broder Johan, der i samme Tid ligeledes i Höland var forbleven hos brave Bønderfolk, min i Kjøbenhavn fødte Søster Rebekka og jeg samt min Moders yngre Søster Kirstine fulgte nu i Februar eller Marts Maaned 1808 vore Forældre til det Trondhjemske. Paa Levanger boede de omtrent et Aar, købte derpaa Gaarden Gilstad i Skogn for 8000 Rigsdaler i den Tids Penge og levede der lige til deres Død, der efter hvad der er mig berettet indtraf for Fader rimeligvis apoplectisk den 8de Februar 1829. Han var tvende Gange gift, første Gang med min Moder, Caspara Frederikke Gill. Hun var født i Næs i Hallingdal d. 9. Octbr. 1776. — — — Hun døde efter et Par Dages Sygdom (under et Besøg hos en syg Præstekone) den 28de Juni 1826. — Min Faders anden Kone var Frøken Dorthea Heidmann, der overlevede min Fader og døde barnløs Aar 1833 (?)

Min Moders Fader var, som anført Jonas Gill; han var, saavidt jeg veed, født paa Gaarden Gill omtrent en Miils Vej, troer jeg, fra Christiansand. Det er mig sagt, at En af hans Forfædre af simpel Stand skal være kommen til Norge fra Jylland. — — — Min Bedstefader havde idetmindste en Broder, Gunner Gill, som jeg har kjendt da han, efter som aldrende Mand at have forladt Sømandsstanden som Coffardcaptain, oftere var i Christiania — — han døde i Aarene 1820 ugift i Drømmen.

Jonas Gill blev Præst, først i Danmark, paa Grønland som Missionarius ordinatus fra Aar 1765 til 1772,¹⁾ derpaa i Næs i Hallingdal fra 1773 til 1784, og endelig i Höland — — — fra Aar 1784 indtil han et Par Aar før sin Død den 23de Januar 1807 resignerede og boede hos sin Datter Elisabeth Heyerdahl

¹⁾ Cfr. Kirkehist. Samlinger 5. R. 6. B. S. 15.

paa Naddem i Høland. Han var født 1739 og blev gift med en Jfr. Rebekka Petersen fra Christiansands Stift. — — — Han skal have været en smuk, meget stærk og robust Mand, noget heftig tilsinds, men hiertensgod og saare retskaffen i Tænke- maade og Vandel. Bedstemoder skal have været en reen Skøn- hed, blid, god og meget forstandig. Hun døde i Aaret 1801. I en af Bedstefader Gill eiet Bibel har han med egen Haand ned- skrevet følgende Optegnelser:

»Aar 1774 den 3die Marts blev Hrr. Jonas Gill, Sogneprest til Næs i Hallingdal copuleret med Jfr. Rebekka Dorthea Petter- sen paa Tvedt Præstegaard ved Christiansand.

Aar 1775 den 6te Juli blev vor ældste Datter født, døbt i Næs Kirke den 13de hujus og kaldet Therbora Margrete.

Aar 1776 den 9de Octbr. blev vor Datter Caspara Frederikke født og døbt den 20de hujus.

Aar 1777 blev vor Søn Gunnerus født den 24de December og døbt den 6te Januar 1778.

Aar 1779 den 15de April blev vor Datter Oline Elisabeth født og døbt den 26de hujus.

Aar 1780 den 17de Juni er vores Datter Christiane født og døbt den 10de (?) hujus og døde den 8de August 1781.

Aar 1781 den 3die October er vores Datter Christiane født og døbt den 10de hujus.

Aar 1783 den 6te Januar er vor Datter Dorthea Marie født og døbt den 12te samme Maaned.

Aar 1784 den 1te Maj er vor Søn Caspar Fredrik født og døbt den 16de s. M.

Aar 1786 den 5te Januar er vor Datter Mette Marie født paa Hølands Præstegaard og døbt den 22de samme Maaned.

Aar 1787 den 7de Maj er vor Søn Peter Blix født og døbt den 20 s. M. [senere tilføjet: død $\frac{3}{4}$ 71.]

Aar 1788 den 6te Juni blev vor Datter Ingeborg Kirstine født og hjemmedøbt den 13de s. M.

Aar 1791 den 21de Januar er vor Søn Christian Olaus født og døbt den 30te s. M.

Aar 1792 den 8de Juni blev vor Søn Hans Pauli Egede født

og døbt den 17de s. M. som igien salig hensov i Herren den 21de September s. A.

Af disse 13 Børn, som Herren har velsignet os med, er endnu 11 ilive, nemlig 7 Døtre og 4 Sønner, hvilke maatte [voxe] i Guds Naade og J. C. saliggjørende Kundskab — det skee.«

Hølands Præstegaard den 13de November 1794.

Jonas Gill.

Aar 1795 den 8de April blev min Datter Lovise Angell fød, og døbt den 19de s. M. paa Hølands Præstegaard.

Aar 1801 den 28de Marts Kl. 3 Qvart til 7 om Aftenen hensov i Herren min uforglemmelige Hustrue paa Hølands Præstegaard, Rebekka Dortha Gill, født Pettersen, 51³/₄ Aar, begravet den 4de Juni, efterladende sig 12 Børn og 5 Børnebørn. Hendes Dyd, Guds frygt, hendes Fromhed og Flittighed skal af mig og Alle, som kjendte hendes Værd blive det uforgængelige Minde af

Jonas Gill.«

— — — — — Bedstemoder skal have haft en afgjort Indflydelse paa den undertiden heflige Mand og skal have afbødet mangen en Uveirsbyge, der truede med at udlade sig over de vel maaske ogsaa viltre Sønners Hoved — — — —. De 12 Børn som Gills havde, levede alle og levede samtidigen som gifte; — da de 11 af dem atter havde flere Børn, har Familien været stor, og forsaavidt det er mig bekjendt, og jeg erindrer det, skal jeg give et kort Omrids af deres Familieforhold.

Den ældste Datter Therbora Margrethe blev gift med Examinatus juris Anders Juell, som mig sagt i Familie med de danske Admiraler Jens og Niels Juell. Selv antog han Navnet »Blix«, — var en Tidlang Amanuensis hos Akershuus Bisper Schmidt og Bech og boede i Oslo indtil han i Aarene imellem 1808—10 blev Overinspecteur ved Christiania Tugthuus, da han flyttede derind. Efter 1825 levede han som Pensionist, indtil han som en affældig Olding døde i Christiania den 19de Decbr. 1837 i en Alder af 78¹/₂ Aar. Hans Kone døde saavidt jeg erindrer 1827. Deres Børn¹): 1) John Gill blev Auditor i Frede-

¹) Anføres i Sammendrag.

riksværn, derpaa Expeditionssekretær i Marinedepartementet og døde som Toldkasserer i Christianssand * Dobberdine Randulf. 2) Rebekka Blix * Sognepræst til Bragernæs Hans Nikolaj Lange. Ingen Børn. 3) Hans Peter Blix, Student 1818 † 1823. 4) Kristine Abigael Blix † ugift efter 1827. 5) Dorthea Blix * Ole Gaarder Rynning, Provst og Sognepræst til Vinger. Hun † ²⁶/₁₂ 1842, efterlod 12 Børn. Provst Rynning blev 1846 gift med sin Hustrus Søster Julie og fik med hende 2 Børn. 6) Stine Charlotte Blix f. 5. Nvbr. 1808 * 21. Marts 1833 Rektor Ulrik Fredrik Lange, Broder til ovennævnte Sognepræst H. N. L. 7 Børn. 7) Gunda Therese Blix født 20. Novbr. 1874 * Kglig Fuldmægtig Sven Oppegaard. Hun † 1854. 4 Børn. 8) Julie Blix, Provst O. G. Rynings 2den Hustru s. o. 9) Niels Juel Blix, Sognepræst til Kraakstad * Polly Frederikke Holter. 6 Børn.

Nr. 2 af Sognepræst Jonas Gills Børn var min Moder Caspara Frederikke. — — — Mine Forældre have havt 10 Børn:

- 1) John Andreas Lie¹⁾ f. 5. Jan. 1799.
- 2) Rebekka Dorthea døbt 23. Oct. 1800 † begravet i Høland 20. Februara 1801.
- 3) Fredrik, f. i Høland 2. Januar 1802. Undertoldbetjent i Holmestrand 1835 * Albertine Beck fra Trondhjem. 3 Børn.
- 4) Johan Herman, f. 10. Marts 1803 i Høland, Sognepræst til Moss * 8. Juli 1872 Mette Maren Stahel. Han † 18. Jan. 1873.²⁾ 8 Børn, af hvilke den bekendte Mathematiker Marius Sophus Lie var det næst yngste.
- 5) Rebekka Marie, f. 13. Nvbr. 1804 i Kjøbenhavn * Elisæus Müller, Ritmester, siden Toldkasserer paa Levanger. 8 Børn.
- 6) Mads, f. i Kjøbenhavn 1807 † og begravet ved Frue Kirke strax før Bombardementet.
- 7) Johanne Margarethe Elisabeth, f. paa Levanger 1808 † 7 eller 8 Aar gammel.
- 8) Mads Severin, f. paa Gilstad 14. Marts 1810, blev Stu-

¹⁾ Han skriver sig saaledes selv »John«, medens hans Navn er Jon. Hølands Kirkebog. Han er uden Tvivl opkaldt efter Morfaderen Jonas Gill.

²⁾ Se Lampe: Bergens Stifts Biskoper og Præster II, 175.

dent 1834, Landmand * Adriane Müller, Enke efter Proprietær Wessel og Søster til hans ovennævnte Svoger. 5 Børn.

9) Louise Antonette, f. paa Gilstad 24. Marts 1812 * Organist paa Levanger Lars Crikermann.

10) Lauritz, født 1813 (?) † spæd.

11) Edle Sophie, f. paa Gilstad 8. Januar 1815. Efter Faderens Død kom hun efter eget Ønske i Huset til mig, blev konfirmeret 1831 og var her som en Datter til 1844, da hun rejste op til det Trondhjemske for at besøge sine Søkende. Paa Rejsen blev hun forlovet og 12. April 1848 gift med Lægen Fredrik Hirsch († 24. Septbr. 1903 i Kjøbenhavn).¹⁾ 3 Børn.

Det tredje af Sognepræst Jonas Gilles Børn var Sønnen *G u n n e r u s*, blev Ritmester, gift med Datteren paa Gaarden Rogneby paa Toten og havde med hende en Søn John, der som Præliminarist studerede Medicin, men døde 1842 før han havde faaet Examen. Gunnerus Gill døde i Christiania 18. April 1833 efter i lang Tid at have staaet paa Vartpenge.

Det fjerde af Bedstefader Jonas Gills Børn var Datteren Oline Elisabeth, der blev gift med Lieutenant Haaken Heyerdahl den 29. Octbr. 1798 . . . paa Gaarden Nordre Naddem i Høland, hvor de feirede deres Guldbryllup 29. October 1848. Heyerdahl † som Oberstlieutenant 23. Mai 1851 og hans Hustru 27. samme Maaned og Aar. Av deres 6 Børn †† de 4 første i sin Barndom.

5) Rebekka, f. 27. Marts 1803 * Christian Strøm, Kjøbmand i Christiania († 1856). Ingen Børn.

6) Jens Eilert, f. 4. Aug.²⁾ 1805 * Karen Sophie Pettersen. Han er Ritmester og Understaldmester. 6 Børn.

Det femte af Sognepræst Jonas Gills Børn Christiane døde spæd.

Det sjette, der ogsaa hed Christiane, blev gift med Vagtmester og Gaardbruger Søren Eriksen Olberg, som endnu levede 1860. Hun døde 1844. Deres Børn:

¹⁾ Norges Læger 2. Udg. II, 475.

²⁾ Der er siden over denne Datum sat 27.

1) Johan Eibert Gill, f. 1. Aug. 1805. Han var 3 Gange gift.

2. Real [f?] Markus Fredrik, f. 2. Oct. 1808 * Caroline Marie Hansen, f. i Høland 1. Juni 1817. 9 Børn.

Sognepræst Gills syvende Barn var Datteren Dorthea Marie * Gaardbruger, siden Undertoldbetjent i Drammen Thor Gullichsen. Hun † 26. August 1828. 4 Børn:

1) Anna Rebekka, f. 28. Febr. 1810.

2) Johan Gustav, Kiøbmand i Holmestrand, f. 9. Okt. 1811

* 9. Marts 1842 Annette Louise Dedekam.

3) Christian Petter.

4) Augusta Elicabeth * Skibskaptajn Lude i Bergen.

5) Carl Ludvig, Kjøbmand i Christiania, f. 24. Marts 1818

* 28. Aug. 1849 Laurine Othea Thoresen.

6) Therbora Andrea, f. 23. Okt. 1820.

7) Julie Charlotte, f. 31. Decbr. 1823.

8) Lars Fredrik, f. 28. Sept. 1825 * 13. Nvbr. 1851 Elen Karine Thoresen, Søster til Broderens Hustru.

9) Dorthea Marie og 10) Albert Nicolai døde i spæd Alder.

Sognepræst Gills ottende Barn var Sønnen Caspar Fredrik, Lieutenant, siden Overtoldbetjent i Kragerø † 17. Sept. 1841.

* 6. Marts 1818 Birgitte Marie Dybdahl (f. 29. Okt. 1798). Børn:

1) Peer Dybdahl, f. $\frac{13}{4}$ 1819 † $\frac{8}{1}$ 1846.

2) Johan, f. $\frac{10}{7}$ 1821 † $\frac{12}{10}$ 1855.

3) Hanna Rebekka, f. $\frac{26}{2}$ 1823 † $\frac{12}{10}$ 1855.

4) Julie Fredrikke Pauline, f. $\frac{26}{8}$ 1827 † $\frac{26}{12}$ 1853 * Christian Schjøtt, Kjøbmand.

Sognepræst Gills niende Barn var Datteren Mette Marie * Proprietair Christian Kølstad i Høland. 6 Børn:

1) Martha Dorthea.

2) Rebekka * Johan Olberg.

3) John Gill.

4) Juliane Marie * Hoff.

5) Mette Fredrikke * Holm (?)

6) Bolette Katherine.

Sognepræst Gills tiende Barn var Sønnen Petter Blix, blev Lieutenant men forlod Tjenesten, da han blev gift med Jfr. Mathea Monsen fra Oppegaard († 1820).¹⁾ Han blev atter gift med Ida Heiss (f. $\frac{26}{6}$ 1793) fra Asak i Skedsmo. Han havde 6 Børn i 1ste Ægteskab, 12 i andet.

Sognepræst Gills ellefte Barn var Datteren Ingeborg Kirstine, der 1808 fulgte min Familie til det Trondhjemske, hvor hun 1819 blev gift med examinatus juris Paul Johan Muus Vig (f. 1795 † 1847 som Foged i Inderøen). Hans Hustru døde 1845. 3 Børn.

Sognepræst Gills tolvte Barn var Sønnen Christian Olaus, død 13. August 1859 som Major i bergenske Brigade * Trine Knagenhjelm. Mange Børn.

Sognepræst Gills trettende Barn var Sønnen Hans Pauli Egede † omtrent 3 Maaneder gammel.

Sognepræst Gills fjortende Barn var Dalteren Louise Angell * Krigsassessor og Departementsfuldmægtig Carl Bech, Søn af Biskop Fr. J. Bech. Hun døde 24. Marts 1868. Ingen Børn.

Hvad min Faders Broder, den som Foged i Helgeland omkomne Mads Lie angaaer, saa veed jeg kun lidet om ham.²⁾ Jeg veed, at han var gift med et danskt Fruentimmer og havde flere Børn; den ene, jeg troer den ældste Søn hed nok Jens, og det var uden Tvivl ham, der som Handelsmand et Sted i Nordland blev gift med Biskoppen over Nordlands Stift Kroghs Datter.³⁾ Om dem ved jeg nu for Tiden Intet. En anden Søn Andreas . . .

¹⁾ Han fik med sin første Hustru den betydelige Ejendom Søndre Oppegaard, som han paa Grund af uheldige Konjunkturer maatte forlade. Han fik saa Ansættelse i Toldvæsenet og blev tilsidst Overtoldbetjent i Christiansand. D. T.

²⁾ Mads Lie blev som ex. jur. og Kopist i Rentekammeret $\frac{4}{6}$ 1796 udnævnt til Foged paa Helgeland. Han var i Embedet 1803.

³⁾ Efter Erlandsen (Geistligheden i Tromsø Stift S. 4) var Biskop M. B. Kroghs næstyingste Barn Lorentze Sophie Møldrup K. gift med Handelsmand Lie i Sandsøen.

blev Student 1819 og døde som Huslærer hos Morten Anker paa Frogner ved Christiania i Aaret 1822 saa vidt jeg veed. — — En yngre Søn af Foged Mads Lie hed Lars; han var en Tid lang paa min Faders Comptoir, kom senere til Christiania, hvor han tog norsk juridisk Embedsexamen med Charakteren »bekvem« og arbejdede som Kopist i et af Departementerne — — gift med Sadelmager Bordoës Datter og blev omsider udnævnt til Sorenskriver i Finmarken omtrent 1836. (eller 37.¹⁾) Han havde 2 Døtre og en Søn, Mads. Iblndt de mange, der her i Norge bærer Navnet Lie, veed jeg Ingen uden de i disse Optegnelser Nævnte og deres Børn, der høre til vor Familie.

Skrevet Xania ⁸/₁₂ 1860.

Jeg, som har samlet og som nedskriver disse Optegnelser, er Sorenskriver Lars Lies og Hustru Caspara Frederikke, f. Gills ældste Barn, født paa Gaarden Mellemrakkestad i Hølands Præstegield den 6te Juni 1799. Som tidligere anført fulgt med mine Forældre til Kjøbenhavn, gik jeg der, sandsynligviis i Aarene 1806 og 1807 i Skole paa Basedows Institut. Jeg har en meget klar Erindring om den Tid, jeg med mine Forældre opholdt mig i Kjøbenhavn, hvad vi oplevede under Bombardementet, da min Fader nær var bleven dræbt ved en nedstyrtende Bjelke, under det flere Bomber faldt ned i den Gaard vi beboede ved Nørrevold, om Flugten ud af vor Boelig, vor Omflakken uden Huuslye paa Gaden og endelig vort Tilflugtssted paa Amager, samt omsider vor Afreise fra Kjøbenhavn, da vi passerede forbi den paa Rheden liggende engelske Flaade. Med samme Skib som vi afreiste ogsaa den norske cand. theol. Nils Roth Heyerdahl med sin Forlovede, senere hans Kone, en dansk Pige Jfr. Nakskov. Manden var en Søn af min Faders tidligere Principal Sorenskriver Heyerdahl i Høland, blev senere Præst i Gulbrandsdalen og er død for flere Aar siden, hvorimod Enken som en meget svag og sygelig Kone endnu i December 1860 lever i Oslo.

En Deel af den Tid, mine Forældre efter Hjemkomsten til Norge opholdt sig hos Blix' i Osloe blev jeg sendt i en For-

¹⁾ Lars Lie blev 1837 Foged og Sorenskriver i Alten.

beredelsesskole i Christiania, hvor jeg erindrer at den senere som Professor og endelig som Statssecretair afdøde L. Stoud Platou, Lector Flor og en af Döderlein'erne vare Lærere. Da mine Forældre siden kom til Levanger, blev jeg 1808 sendt paa Trondhjems Latinskole og blev indlogeret hos Mathias Conrad Pettersen. De [han og Hustru] var udmærket brave Folk, noget aldrende og havde den Sorg, der dybt angreb dem under mit Ophold i deres Huus at miste deres eneste — nogle Aar ældre end jeg, meget haabefulde Søn Johannes, der blev syg og døde. Denne Omstændighed i Forening, troer jeg — med at jeg var en meget vilter Gut, gjorde at de ikke ønskede mit Ophold hos dem, og senere logerede jeg som andre Skoledrenge paa forskellige Steder omkring i Byen, f. Ex. hos Guldsmed Viderøes, Stadsmusikant Ebergs, Oberstlieutenant Dons' og Enkemadam Øding, — altid meget, ja meget overladt til mig selv og derfor til stor Skade for min Flid og Fremgang i Skolen. Den daværende Rector var Magister Engelbrecht Boye, sikkert en af de dygtigste Skolemænd den Gang i Landet. Iblandt Lærerne erindrer jeg med mest Taknæmmelighed Christian Nissen, senere død som residerende Capellan til Melhuus, Otto Thott Fritzner, død som pensioneret Overlærer den 7de November 1860, født 17. Septbr. 1779 . . . Rectors ældste Søn . . . [siden Provst] Petter Boye var ogsaa en af os alle Disciple meget afholdt Lærer. Min Skolegang bar ikke de Frugter, den med Hensyn til min Lærdom burde have baaret, og Skylden var sikkert den viltre Drengs egen, ihvorvel jeg endnu som Mand paa 61 Aar nødes til at troe at mere og bedre Tilsyn burde have fundet Sted fra mine Foresattes Side. I daværende Stiftamtmand Grev Trampes Gaard og i Sønnernes Værelser nede i Stiftsgaarden var vor almindelige Tumbleplads efter endt Skoletid om Dagen, og her gik det løs paa al Slags Leg og Legemsøvelser; — Lectierne — idetmindste for mit Vedkommende var og blev en Bisag, som jeg med et let og den Gang idetmindste flygtigt Hoved — klarede som jeg kunde. Der vankede saare ofte Skjænd og Knubs, men temmelig sjelden kjærlige, til det barnlige Hjerte trængende og opmuntrende Ord. Hvad jeg derimod senere igjennem hele mit Liv har havt Glæde af er det Venskab og Kammeratskab jeg stif-

tede med flere af mine Meddisciple, blandt hvilke jeg særligen nævner nuværende Rector ved Bergens lærde Skole Hans Holmboe f. 9. Octbr. 1798¹⁾. . . . Efter Carl Johans Kroning i 1818 bevægede jeg min Fader til at tage mig udaf Skolens 3die, den Gang øverste Classe, eller som den kaldtes »Mesterlectien«, men hvor Ingen bedre end Lærerne og jeg selv ogsaa vidste hvor lidet jeg var bleven nogen Mester. — Jeg var naturligvis bleven confirmeret, medens jeg gik paa Skolen, men desværre i en altfor tidlig og for min Individualitet umoden Alder, — jeg troer neppe 14 Aar. Den allerede da meget gamle Stiftsprovst Angell²⁾ confirmerede mig i Trondhjems Domkirke. — Da jeg her ikke skriver »mine Bekjendelser«, men for min egen Fornøielses Skyld kun korte Omrids af mit ringe og betydningsløse Liv, vil jeg med Hensyn til Skoletiden kun tilføje, at Leg, Munterhed og Drengeskaber udfyldte den meste Tid, men at ingen af vore eller mine Drengestreger, saavidt jeg mindes, bar Nedværdigelsens eller Lavhedens Præg. Det meste gik ud paa at hærde Legemet, derfor hørte Voltigeren, Svømning f. Ex. til Munkholmen fra Palisaderne ved Skandseporten, Badning endog til Midten af December, Skie og Skøiteløben, halsbrækende Klavren f. Ex. udenpaa Spiret af Størdalens Kirke og sligt til de mest yndede Foretagender. Senere kom Dandseskolen til; Conditiorier, Restaurationer, Baller og andre Slags Spil var da som endnu noget mig ganske uvedkommende. — Endelig fik jeg fat paa en Roman: »2den Del af »Sigwardt« en Klosterhistorie«, der afpressede mig stride Taarer, og saa studerede Hans Holmboe og jeg omkaps Lafontaines »den Særsindede, eller den retskafne Fader og Søn«, — og efter denne søgte vi nu saa godt vi kunde at formulere os. — Saaledes var jeg da kommen til mit 19de Aar, da jeg forlod Skolen og hjemme hos mine Forældre fortsatte Studierne for en Deel under Presten i Skogn, den gamle Skolemand Midelfarts³⁾ Veiledning. — 7. Novbr. 1818 drog jeg og en af min Faders Contoirbetjente,

¹⁾ † 23. Mai 1868. Om ham se 3. R. 3. B. S. 217—50.

²⁾ Jonas Angell f. 1742, resignerede 16. Jan. 1828 og † 8. Decbr. s. A.

³⁾ Hans Ulrik M. f. 1772, bekjendt som en af Stiftets dygtigste Præster, Medlem af Rigsforsamlingen 1814. † 1. Decbr. 1823.

af ham meget afholdt: Andreas Zeier¹⁾ til Christiania, hvor han tog norsk juridisk Examen med bedste Charakter, arbeidede, saavidt jeg mindes, en Tidlang i et af Departementerne; senere paa Sorenskriver Grams Comptoir paa Ringeriget som Fuldmægtig og blev Sagfører i Distriktet. Han giftede sig med Grams Datter Margarethe. . . Mere elskværdige Charakterer end hos denne Mand og denne Qvinde har jeg ikke fundet hos Nogen. — Endnu maa jeg dvæle nogle Øieblikke ved Fædrenehjemmet. Efter at jeg var kommen ind paa Trondhjems Latinskole var det min første og mest henrykkende Glæde, naar jeg i Sommer og Juleferierne fik Tilladelse til at komme hjem i Besøg. Min største, ja næsten fortvivlede Sorg var, naar jeg atter skulde forlade Hjemmet, som jeg med mit Hjerte hang ved . . . Fædrenehjemmet med Erindringen om mine elskede Forældre er det maaskee — næst Guds Bistand — mere end noget Andet, jeg kan takke for, at jeg saa tidlig og umoden, 9 Aar gammel, kommen ud iblandt Fremmede og for det meste overladt til mig selv, til min varme Følelse, mit heftige Temperament, min levende Phantasie, — ikke er kommen ind paa eller har fremvandet paa farlige Afveie. . . .

Iblandt Familierne i Bygden kjendte jeg Præsten Heides og senere Provsten Midelfarts paa Alstadhoug²⁾, Oberstlieutenant Frølichs paa Levanger, Foged Aarestrups, Capitain Müllers paa Øvre Eggen, — Ritmester, senere Amtmand Heidmann, Lieutenant Cold, Ritmester Schultz', Capitain og Lieutenant Bay, Ritmester Hansen, en gammel Skibskapitain Brun, Capitain, senere Oberstlieutenant Sisseners, Doctor Stüven og Ritmester, senere Oberstlieutenant Bødtkers, — et Par aldrende Frøkener Dahl, Capitain Bernhoffs, Ritmester Pristrups og maaskee Enkelte fra Levanger. Mine Forældres Huus var meget gjæstfrit og især var Julen og i denne især 2den Juledag, da der saa længe jeg kan mindes stedse var stort Juleselskab og Bal hjemme paa Gilstad, — en Glædens Tid. I det hele taget levede man paa

¹⁾ Han blev 1850 Sorenskriver i søndre Gulbrandsdalen.

²⁾ Skogns Prestegaard. Andreas Heide f. 1748, † 22. Decbr. 1814 som Sogneprest til Skogn.

den Tid meget selskabeligt¹⁾ i Skogn, og der skal have hersket en indbyrdes god Forstaaelse mellem Familierne. —

Naar jeg reiste hjem i Besøg, var jeg sædvanligvis inde hos Præsten Heyerdahl²⁾ i Størdalen og var der som hjemme. . .

Zeier og jeg reiste da i November 1818 over Røraas til Christiania, hvor vi baade nyfigne og sørgmodig nedstemte ankom sent en regnfuld Aften. Mit Logis blev mig anviist af Student Jens Frølich³⁾, der engang i Trondhjem havde logeret sammen med mig; den følgende Morgen gik jeg til min Oncle og Tante Blix, der boede paa Tugthuset, og fra det Øieblik af og lige til deres Død nød jeg en Godhed og en Hygge, der er og skal Resten af mit Liv være i min taknemmelige Erindring. Julen mellem 1818 og 19 reiste min Fætter John Blix⁴⁾, der da allerede var cand. jur., Hans Blix og jeg til Heyerdahls i Høland, hvor jeg da lærte flere Oncles og Tanter samt den kjære Provst Paludan — min Bedstefader Gills Eftermand — at kjende. — Han blev siden forflyttet til Eger, hvor han døde som en særdeles elsket og høiagtet Mand. Hans Søn Peer, der alt var Lieutenant og flere Aar ældre end jeg, lærte jeg i Høland at kjende; han var godmodig nok til at trække mig til sig, og dette havde til Følge, at jeg fik ham meget kjær. . . . I mine Studenteraar gjorde jeg Bekjendtskab med hans yngre Broder, Ingenieurlieutenant Hans Paludan, som jeg oftere omgikkes her. Selskaber og Baller afløste hinanden . . . og jeg maa tilstaae, at jeg denne Jul ikke savnede Gilstad eller Skogn. Her lærte jeg ogsaa at kjende den nuværende Corpschef Fasting. . . . Alt dette er jo Ubetydeligheder, men det har dog sine Behageligheder, naar man er bleven gammel, atter engang at erindre sine Ungdoms Bekjendtskaber.

Efter Julen begyndte jeg da paa Studeringerne igjen under Veiledning af Frølich, der ogsaa dimitterede mig til Universitetet. Latinske og norske Stile øvede ogsaa Professor Hersleb mig i,

¹⁾ Man kan bemærke, at dette er i Trængselsaarene under og efter Krigen 1807—14.

²⁾ Hieronymus H. f. 1773, Sognepræst til Størdalen og siden til Gran. Eidsvoldsmand. † 1847.

³⁾ † 1862 som Rektor paa Frederikshald.

⁴⁾ † 1873 som Toldkasserer i Kristiansand.

og Sommeren 1819 tog jeg da artium med Charakteren *haud illaudabilis*, en Charakter, der var god nok for mig, der sandelig intet solid Grundlag havde fra Skolen. Udarbejdelsen i Norsk ved denne Examen har jeg sandsynligviis skilt mig meget godt ved, da jeg for den fik »udmærket godt«, en Charakter i dette Fag, der før min Tid kun skal være opnaaet af en Student Hofgaard¹⁾ og den senere som Stilist saa bekjendte Maurits Hansen. — Imidlertid var jeg, før jeg blev Student antaget som Huuslærer for Kjøbmand i Christiania P. Steffens's Børn, — jeg husker ikke hvor længe jeg blev der, men kan give mig selv det sandfærdige Vidnesbyrd, at jeg drev mine Forretninger med Iver og Nøiagtighed. Julen mellem 1819 og 1820 tilbragte jeg med gamle Assessor Koren²⁾ hos hans Svigersøn Lieutenant Grimset, der senere antog Navnet Schjelderup, og turede som forrige Jul i Høland saaledes denne hos Korens Familie paa Gaarden Hovind — omkring i Ullensaker. Korens Søn Jess³⁾ levede her paa Gaarden Kyken som gift Mand og viste mig megen Venlighed, da han kjendte mine Forældre fra Kjøbenhavn og huskede mig som Barn fra den Tid. Paa Hovind opholdt sig dengang min Faders eneste Søster Margrethe, og denne gamle hjertensgode Pige omfattede mig med sin Hjertens Godhed. Ligeledes stiftede jeg her et Bekjendtskab med et med mig jævnartigt ungt Menneske, Niels Tønder Lund Bull, et Bekjendtskab, der i Manddomsaarene antog Charakteren af Venskab og vedligeholdt sig som saadant lige til hans Død Sommeren 1859⁴⁾. — I 1820 tog jeg en Deel af anden Examen og begyndte at give Veiledning i norsk Udarbejdelse, da jeg formedelst den gode Charakter, jeg til artium havde faaet i dette Fag, havde vundet et Slags Celebritet. (Jeg har gjemt en ordret Copie af denne Artiums-Udarbejdelse. Opgaven lød: »Hvorfor synes Livet mange Mennesker saa kort?«⁵⁾) . . .

¹⁾ Maa være Andreas H., Student 1814 med *prae ceteris*, † 1818 som Bibliotheksekretær.

²⁾ Digterinden Christiane K.s Mand.

³⁾ † som Lensmand paa Næs (Romerika) 1867.

⁴⁾ Han var ansat i et af Regeringens Departementer og var en meget agtet Mand.

⁵⁾ Udarbejdelsen er derpaa afskrevet i hele sin Vidtløftighed. Den vilde maaske med Interesse læses i et pædagogisk Tidsskrift, men hører næppe hjemme her.

Julen imellem 1820 og 1821 reiste jeg opover til det Trondhjemske og Hjemmet, havde den Glæde atter at samles med Forældre og Søsken og forlod dem først i April 1821. . . . Dette var sidste Gang jeg saa Fader og Moder. Ved min Ankomst til Christiania . . . tog jeg atter fat paa at informere, deels fordi jeg dertil havde en afgjort Lyst, deels fordi det virkelig skortede mig meget paa Understøttelse fra Hjemmet. Ogsaa i dette Aar absolverede jeg nogle Fag til anden Examen, men husker meget vel, at jeg havde Astronomie og Physik tilbage. En Huuslærerpost hos Proprietair Lars Berg i Lands Præstegjeld med fri Reise derop, 150 Spdlr. aarlig Løn, Alt i Huuset og Hest, naar jeg ønskede, blev mig igjennem senere afdøde Professor G. F. Lundh tilbudt, og jeg modtog den. Hos Berg, der var Enkemand og havde sin gamle værdige Svigerinde, en Datter af Præsten Feldtmann til Bestyrerinde for sit Huus og meget betydelige Landbostel, — befandt jeg mig meget godt. Han var en ganske udmærket brav og venlig Mand og de fire eller fem Børn velsignet velartede og gode at komme ud af det med. Lensmand Nimbs Søn Christian og Lieutenant Tandbergs Søn Petter læste sammen med Martin, Nicolai, Anton og Olava samt den ældre Søster Lena Berg, og de gjorde ret god Fremgang. Martin varetog siden som gift Mand Gaarden Berg efter Faderen, Nicolai er Præst¹⁾, Anton var Kjøbmand i Christiania, men er nu Økonomus ved Christiania Waisenhuus, — Lena blev gift med Toldkasserer Hofgaard, . . . den yngste Søster gift paa Hadeland, for flere Aar siden død . . . Christian Nimb²⁾ er gift og Præst, Petter Tandberg blev efter Faderens Død Eier af Hurdalens Glasverk, giftede sig med en Jomfru Bassøe, men døde for et Par Aar siden, efterladende sig flere Børn. Jeg har stedse interesseret mig for disse mine Elevers senere Skjæbne og derfor har jeg ogsaa med faae Ord omtalt dem. — Medens jeg virkelig med al Flid og Iver læste med disse Børn, hvoraf de 3 Drengene kom ind paa Drammens Latinskole, indhentede jeg selv mange af de Kundskaber, jeg havde forsømt at erhverve under min egen Skolegang, og jeg erkjender i Sandhed Nytten heraf. Des-

¹⁾ † som Sognepræst til Aasnæs.

²⁾ Hans Christian N. † 1867 som Sognepræst til Fjælberg.

uden afskrev jeg flere Collegier f. Ex. Skjelderups Anatomie, for de senere medicinske Studier og var fra denne Tid af langt fra at være uvirksom jeg blev meget gjæstfrit modtagen hos Familierne i Bygden og erindrer især med Venskab og varm Taknemmelighed Foged Meinich paa Kronborg, Presterne Hans Heyerdahl senere Præst til Tinn og nu iaar [1860] afgaaen som Sognepræst til Stange paa Hedemarken, — gamle Præsten Lundh¹⁾, Distriktslæge Schriver²⁾ og nogle andre Familier. Den i 1821 afdøde Provst Bergs Sønner, Ole³⁾, Jens, Handelsfuldmægtig først paa Moss, senere hos Kjøbmand Melhuus i Drammen og endelig i Aaret 1828 død paa Rigshospitalet, — samt den yngre Broder Emmik, der døde som Præliminarist — hørte ogsaa til mine gode Venner, og jeg skylder dem mangen munter Time. —

Efter et Ophold af henved 2 Aar i Bergs Huus forlod jeg denne brave og kjærlige Mand og foretog med min nys nævnte Ven Emmik Berg en Fodvandring fra Land vest over Fjeldene forbi . . . Hedals Kirke over Hallingdalsfjeldene til Næs i Hallingdal, atter over Fjeldene til Nore Annex, — videre over Fjeldene til Tinn, hvor Heyerdahl Aaret iforvejen var befordret til Sognepræst. 1823 den 2. August forlode vi Lands Præstegaard og ankom den 5te August til Attraa Præstegaard i Tinn, hvor de trætte Vandrere modtoges med den kjærligste Gjæstfrihed. Vi besøgte Gausta og i Følge med Præsten Rjukan Foss, gik over Maristien og beundrede den deilige Vestfjorddal Vor Fører Skolelærer Halvor Torgersen Rollag fik vi rigtig kjær. Han kom senere som Elev paa Seminariet i Asker og er nu død for mange Aar siden. I Vestfjorddalen gjorde vi ogsaa Bekjendtskab med Eisten Hansen Ingolfsland, om hvem — jeg troer Præsten — fortalte os, at han engang, da hans Kone ved at følge ham over Maristien følte sig svindel, paa Stien løftede hende op under sin ene Arm og bar hende frem. Han var en herkulisk bygget Mand at see til og skal have været god, brav

¹⁾ Peter Lundh. Professor G. F. L.s Fader. † som pastor emeritus i Christiania 1836. Se Henrik Wergelands saml. Skr., I, 419.

²⁾ Henrik Schriver † 10. Juni 1832 som Stads-Kirurg i Christianssand.

³⁾ Om ham se 6. R., 2. B., S. 101.

og vennesæl. — Den 16. August forlode vi Tinn, roede ned ad Tinnnsøen til Tinnoset og vandrede nu til Hjerdahl [Hjartdal], hvor vi hos Præsten Meldahl bleve modtagne som velkomne Gjæster. Her tildrog et ungt Menneske Knud Gislesen Løkslid¹⁾, en Søn af Klokkeren og selv Skolemester i Bygden, en Gut klæd som en Bonde fra Telemarken, sig min Opmærksomhed, ved at udbede sig min Forklaring over et Sted i Brøders latinske Grammatik. Denne unge Mand var den siden i Sandhed høiærværdige Biskop Knud Gislesen. I Mellemtiden fra 1823, medens han var residerende Capellan til Asker og Bestyrer af Seminariet der, og til han som Biskop reiste til Tromsø, stode vi oftere i Forbindelse med hinanden. Om hans store Værd staaer det ikke til mig at tale. Han er nu død, og hans Gjerninger tale for ham.

Vi droge fremdeles tilfods videre frem, lærte at kjende Seminarielærer Thoresen²⁾, der senere tog artium og theologisk Embedsexamen. Vi har fornyet vort Bekjendtskab i Christiania. Han døde som Præst, og med hans Søn³⁾ var jeg 1847 og 48 oppe til medicinsk Embedsexamen. Gjennem Hvidesøe og Siljord, hvor vi gjæstede Foged Florenz kom vi til Bandags Vandet og over dette til Laurdals Præstegaard til Presten Thomas Bech⁴⁾ en Søn af Bispen. Paa Tilbageveien vare vi atter en Dags Tid paa Hjerdahls Præstegaard, droge derpaa til Præsten Crøger⁵⁾ i Hitterdal og kom endelig over Meheien til Kongsberg den 26de August. Paa Kongsberg havde jeg Høsten 1819 efter et kort Ophold hos gamle Apotheker Morten Stillesen i Drammen, i Følge med min Cousine Rebekka Blix' Forlovede Hans Lange, været; nu var derfor adskilligt mig allerede bekjendt. Men en Anbefalingsskrivelse fra Præsten Heyerdahl i Tinn til Kjøbmand Joachim de Besche, gift med Provsten Bergs Datter fra Ringsaker, banede mig Adgang til hans Familie, til hans gamle Fader Bergmedicus de Besches Huus og til Bekjendt-

1) † som Biskop over Tromsø Stift 20. Maj 1860.

2) Thore Thoresen f. 1789, † 1850 som Sognepræst til Borge (Smaalenene).

3) Niels Windfeldt † 24. Okt. 1907 som Distriktslæge i Eidsvold.

4) † som Sognepræst til Tjølling 1862.

5) Johannes Crøger † 1830 som Sognepræst til Røken.

skab med Capitain Müller, Foged Calmeyer, Doctor Hasberg og Flere. . . . Den 3die September forlode vi Kongsberg; jeg opholdt mig et Par Dage hos de kjære og gode gamle Stillesens og ankom endelig efter en yderst forceret sidste Dags Marsch vel beholden til Christiania, hvor jeg strax erholdt Plads paa Regentsen og som sædvanlig nød uendelig meget godt i min velsignede Uncle og Tante Blix' Huus. Til Contubernal paa Regentsen fik jeg først Bergenseren, senere Præsten, den som Storthingspræsident noksom bekjendte og agtede Georg Harbitz, senere Halvor Rasch, nu Professor¹⁾. . . . Nu tog jeg Resten af anden Examen, men kan ikke rose mig af bedre Hovedcharakter end haud illaudabilis. Jeg tog nu ret alvorlig fat paa Medicinen, og i omtrent 2 Aar studerede jeg nu med Iver og Kraft. Jeg erhvervede mine Læreres, Skjelderups, Sørenssens og Thulstrups gode Omdømme og var vel anset iblandt alle mine Medstuderende. Iblandt disse lever i min kjærlige Erindring en Christiansandenser, der døde som candidatus medicinae Flinthrough, jeg troer 1826 eller 27²⁾. Han var en øm, deeltagende og almindelig afholdt Læge. Ved denne Tid, nemlig 1825, var det vel og, at jeg stiftede Bekjendtskab med min hæderlige og kjære Manddoms og Alderdoms Ven Jens Odèn, endnu 1860 Adjunkt ved Christiania Cathedralskole³⁾, — en Mand i Sandhed, hvis jævne Charakterer, stille, men virksomme Vandel og ihærdige Fliid som Skolemand ikke noksom kan prises og paaskjønnes. — Paa Regentsen stiftede jeg ogsaa venskabeligt Bekjendtskab med Mathematikeren, den siden saa berømte Niels Abel, — ligesom ogsaa den som Præst i Vestbye Sogn afdøde Glatved⁴⁾ og cand. theol. Lerche⁵⁾ hørte til mine Omgangsvener. Lerche døde tidlig før han var bleven ansat [indsat?] i Embede. Et Par Jule (sic) tilbragte jeg hos Kjøbmand de Besche paa Kongsberg og morede mig som sædvanligt, og det saa meget mere som min gamle Ven og Skolekammerat Hans Holmboe i den

¹⁾ † 26. August 1883.

²⁾ Elisæus Flinthrough † som Kompagnikirurg 11. Jan. 1828.

³⁾ J. Odèn tog Afsked 1861, † 13. Februar 1878.

⁴⁾ Jens Gl. † 1837.

⁵⁾ Jacob L. † 1825 som resid. Kapellan til Vestby.

Tid som Overlærer og Bestyrer af Middelskolen var kommen til Kongsberg, hvor han ret snart blev forlovet og senere, da han blev Rector ved Bergens lærde Skole, — gift med Forvalter Løbergs Datter Jette [Velgjærd Endriette]¹⁾. . . Imellem et og to Aar opholdt jeg mig paa Regentsen, men forlod den af egen Drift, da jeg alter tog fat paa at informere deels i norsk Stiil, — deels paa en Pigeskole. — Sommeren 1825 blev jeg constitueret som Batterichirurg ved 2det Batterie her i Christiania og begyndte paa den Tid ogsaa at erholde privat Praxis. Under min Lærer Virksomhed kjølnedes min Iver for Studierne i mit egentlige Fag, og da jeg omsider forlod Pigeinstituttet for paa Christiania lærde Skole at ansættes af Departementet for Kirke og Underviisningsvæsenet som Timelærer i Latin i nederste og Norsk i de to nederste Classer, — var jeg langt ifra flittig at studere Medicin, skjøndt jeg dagligt fulgte Professor Sørenssens Klinik paa Hospitalet og aldrig lagde Medicinen paa Hylden. Var dengang min Ansøgning om at udnævnes til kongelig Embedsmand som Adjunct ved Skolen, [lykkedes] — en Ansøgning der ellers særdeles var anbefalet af den gamle høistærværdige Skolens Rector Rosted og Ephoratet, — var jeg sandsynligviis aldrig bleven Læge, men snarere Philolog. Ansøgningen blev imidlertid liggende, saavidt jeg mindes, omtrent syv Fjerdingsaar uafgjort i Departementet og endelig ligesom en lignende Ansøgning fra en anden med mig ved Skolen ligestillet Lærer, — for det første ikke indvilget, som det blev mig af Statsraad Diriks selv sagt, fordi man havde Tanke om at foretage en Regulering med Hensyn til Lærernes Gagering. At Intel var sagt eller tænkt til Disfaveur med Hensyn til min Duelighed og Nidkjerhed som Lærer, det veed jeg, og det fremlyser tydeligt nok af Rector Rosteds hos mig endnu beroende Attest, da jeg kjed og led af denne Sag opsagde min Stilling som Lærer ved Skolen og søgte og erholdt den ansøgte Afsked²⁾. Jeg havde været ved Skolen omtrent 4½

¹⁾ Om Rector Holmboe se 3. R., 3. B., 217 f. f.

²⁾ Det er tydeligt nok, at disse Bemærkninger skal være en Protest mod det Rygte, som har holdt sig op i vore Dage, at Lie, der var overordentlig streng, blev fjærnet, fordi han havde pryglet en Gut, saa han mistede et Par Tænder. Om denne Begivenhed skriver Guttens endnu levende Klassekammerat, Provst Hansteen, at han meget godt erindrer den vold-

Aar, nemlig fra Skoleaarets Begyndelse, Sommeren 1827, et Tidspunkt jeg dog ikke saa nøie husker, — indtil Udgangen af 1831. Rosteds Attest lyder saaledes:

»At Studiosus medicinae John Lie, der i omtrent 4½ Aar har tjent som Lærer for nederste Classe i det latinske Sprog og Modersmaalet samt i et Par af disse Aar ogsaa hvad Modersmaalet angaaer for 2den Classe ved Christiania lærde Skole, i anførte Tid har vist sig som en Lærer, der med Øvelse i at undervise har forenet en udmærket Flid og Nøiagtighed i sine Pligters Opfyldelse, saa at jeg endog ønskede stedse at kunne beholde ham ved Skolen, det bevidnes herved paa hans Forlangende af mit Vidnesbyrd om ham med Fornøjelse. Christiania 2. Juni 1832. R—.«

Jeg er kommen længere frem i Tiden med mine Betragtninger, end Stedet egentlig var til, men for Sammenhængens Skyld og for ligesom at afslutte en Slags Episode i mit ubetydelige Liv, er dette skeet. Jeg tilføier imidlertid, at jeg i nogle Aar indtil samme Tid jeg tog min Afsked fra Skolen, ogsaa havde været Amanuensis hos Brigadelæge Wilh og Læge ved Christiania Fattigvæsen, men at jeg til samme Tid entledigede mig fra disse tvende Stillinger og altsaa den 1ste Januar 1832 vistnok var fri for nogen Principal, men ogsaa uden en eneste Skillings fast Indtægt, — og jeg var gift, havde Kone, Barn og min Søster Edle at sørge for.

Efter 4 Aars Tjeneste som Batteriekirurg ved Artilleriet havde jeg allerede 1829 søgt og erholdt min Afsked ogsaa fra denne Tjeneste.

I Aaret 1824 og fremdeles nød jeg megen Gjæstfrihed i afdøde Kjøbmand Jakob Juels Huus; der saa jeg første Gang min Kone; da jeg i 1827 adskillige Gange for Professor Sørenssen reiste til Drammen for at see til Mægler Nils Rodes Kone, Gertrud, f. Stillesen, Apotekerens Datter, — fornyede jeg mit Bekjendtskab med

some Pryglescene, foranlediget ved Guttens Uvidenhed om hvad *columba* havde i Dativ, men han var ganske sikker paa, at det stakkels Offer havde sine Tænder i Behold efterpaa. Imidlertid har vel ikke hin Fratræden været ganske frivillig. Foruden hans Strænghed har vel ogsaa hans hyppige Rejser for Professor Sørenssen bidraget hertil. D. T.

hende. Vi bleve forlovede den 24de September 1827, og nu gjorde jeg næsten hver Løverdags Efttermiddag efter endt Skoletid Touren til Drammen, og reiste tilbage til Christiania Søndag. Ved Paasketid 1828 flyttede hendes Moder, der var Enke med hendes to yngre og en ældre Halvsøster til Christiania. Hendes Forældre vare Krigsraad Frederik Johannes Grønvold, der engang eiede Gaarden Sem i Borre Sogn og døde i Borre 1825, — og Moderen Petronelle Kathrine, f. Flor, født 1782 den 22. Maj og død 1844, en Datter af Generalauditør Flor og en Søster af den brave Krigsraad Pierre Pomanx Flor.¹⁾

1826, den 28. Juni, døde min Moder, et Dødsfald, der ligesom min Faders den 8. Februar 1829 dybt rystede mig Jeg var bleven Eier af den lille Gaard i øvre Voldgade Nr. 16.²⁾ Den kostede mig 3800 Spd. I 1847 begyndte jeg og Høstsemestret 1848 fuldendte jeg medicinsk Embedsexamen med Characteren laudabilis, og Sommeren 1850 indtraadte jeg paa Embedsbanen, idet jeg med Kongelig Bevilling blev udnævnt til Læge ved Artilleriet, hvor jeg indtil denne Dag har gjort Tjeneste ved 1ste Bataillon. Om min Stilling som militær Læge er det mig en sand Glæde at erklære, den har i Regelen været mig let og behagelig; mine Foresatte have stedse været hæderlige og brave Mænd, af hvem jeg er mødt med al Forekommenhed og Humanitet; jeg elsker min Stilling baade som privat og militær Læge og nærer det Haab, at jeg i min Stilling har vundet den Anerkendelse, jeg kan have fortjent. Hvorledes Lægen kan, som flere Exempler dog vise, forlade sit Fag og gaa ind i andre Livsstillinger, har været mig ubegribeligt.

I mit Liv har jeg gjort mange Bekjendtskaber, der i høj Grad har glædet mig; saaledes kom jeg ofte i Mægler Ole Egers Huus, hvor Hans Holmboe i sin Ungdom var Huuslærer. . . . Til mine intimere Omgangsvener i mine Ungdomsdage hørte ogsaa Stadsconducteur H. Grosch, Presten Gustav Lammers³⁾ og Justits-

¹⁾ P. P. Flor f. i Aker ved Kristiania 1775, blev Officer, men gik af, og da han gav Slip paa sin Pension, fik han Titul af Krigsraad. Storthingsmand og ivrig Oppositionsmand 1818 og 21, † 8. April 1848.

²⁾ Her boede han til sin Død. Gaarden staar endnu 1912.

³⁾ † 2. Mai 1878.

sekretair Johan Collett¹⁾. . . . Ogsaa Henrik Wergeland, hvis Læge jeg var lige til hans Død, var min Ven.

Videre nævnes med Tilføjelser, der her kan udelades som overflødige: Sognepræst Johan Heidenreich i Askim, Provst Normann i Asker, Lieutenant C. A. Segelcke i Bærum, Proprietær Voigt paa Lysaker, Byfoged Thrap i Kristiania, Toldinspektør Severin Segelcke i Risør, Ingeniørofficererne O. Lund, A. Vibe og Henrik Aubert.

Jeg føler meget vel og erkjender tilfulde det rapsodiske i alle disse Strøtanker, der flyde mig fra Pennen; men jeg har heller aldrig tænkt mig ordnet at fremstille Begivenhederne i et Liv saa ringe og ubetydeligt som mit.

Christiania, den 16de December 1860.

Den gamle Doktor har dog ikke lagt Pennen ned, da han satte denne Datum under sine Optegnelser. I det følgende taler han om 2 Reiser til Kjøbenhavn og til sin Hjembygd og begynder paa en Række Optegnelser i Dagbogsform næsten udelukkende Fødsler i Familien og Dødsfald i hans Kreds; der vel for Tiden er af mindre Interesse. Her hidsættes: 1878, 16. October feiredes vort Guldbryllup her hjemme under Nærværelse af min Kones og mine Søstre, vore Børn, Børnebørn og Barnebarnsbarnet Astrid Tausieng og hendes Forældre. . . . Den 21de Arpil 1879 blev jeg beskadiget ved en Sporvogn²⁾ . . . Fra 21. Arpil til 14. August 1879 var jeg sygmeldt fra min Tjeneste som Læge ved Artilleriet, men blev sidstnævnte Dag friskmeldt som tjenstgjørende igjen. . . . Idag, den 6te Juni 1881, er jeg 82 Aar og befinder mig, Gud være lovet, frisk og vel. . . . 1881, den 5te August, drog jeg med Artilleriet til Gardermoen og kom tilbage den 3die September. [Den sidste Optegnelse] Den 23de September 1881 gik min Kone og jeg og vor Sønnesøn Johannes August tilalters i Garnisonskirken, hvor Stiftskapellan Bærøe forrettede.

¹⁾ † 10. Okt. 1877.

²⁾ Hans Syn var bleven svækket, som tydeligt nok kan ses af hans Skrift. I hans høje Alder maatte denne Overkjørsel betage ham næsten al Arbejdskraft.

Det vil af alt ovenstaaende sees at Doktor Lie var en Kraftens Mand i et og alt. Jeg har herom skrevet videre i en Biografi i Skillingsmagasinet, hvor adskillige karakteristiske Træk er anførte. Her skal tilføjes, at han 1874 — 75 Aar gammel — søgte det ledige Brigadelæge-Embede, hvortil han naturligvis ikke kunde indstilles i den Alder. Han gik op til Kong Oscar og forestillede ham, at han med sine Kræfter havde Ungdom nok i sine 75 Aar. Kongen kunde ikke forandre Indstillingen, men gav ham St. Olafsordenen. Han havde tidligere Vasaordenen. I November 1881 — en rigtig kjæernenorsk Novemberdag med Nordenvind og Snefog og nogle Kuldegrader traf jeg ham paa Gaden og fulgte ham hjem. Da vi var komne ind, sagde jeg, at Doktoren burde tage en tykkere Yderfrakke end den Vaarfrakke han bar. Han rev sine Klæder op og viste mig, at han ikke brugte Underbenklæder og Uldtrøje! — I Julen 1881 blev han sengeliggende og efter 1 Maanedes Sygeleje (Koldbrand i det ene Ben) døde han 25. Januar 1882. Ved hans Begravelse fremmødte omtrent alle de Officerer, som hørte hjemme i Kristiania. Blandt dem var han hjemme, og i Officersmessen paa Gardermoen er han visse-ligen bleven dybt savnet. En gemytligere Kammerat end den gamle Doktor kunde Officererne — de unge med de gamle — ikke finde.

Naar uddøde den 1718 adlede Slægt Jespersen?

Af C. E. A. Schøller.

Jesper Jespersen til Høgholt m. m., der 21. Octbr. 1718 optoges i Adelsstanden, var født 24. Marts 1673¹⁾, blev 24. Octbr. 1718 Cancelliraad og 26. Jan. 1725 Justitsraad. 18. Febr. 1697 ægtede han Karen Eilersdatter Holm, der døde paa Høgholt 19. Juli 1707, 2°. gift 14. Octbr. 1708 med Johanne Larsdatter Kierulf, dbt. 17. Juli 1688²⁾. Han døde paa Høgholt 26. Febr. 1746³⁾, begr. i Hørmested 18. Marts s. A. Enken søgte 1747 om Tilladelse til at sidde i uskiftet Bo, hvilket nægtedes⁴⁾. Hun døde i Mariager 20. Marts 1771⁵⁾ og blev 10. Apr. s. A. indsat i Mariager Kirke.

Af første Ægteskab havde Jesper Jespersen 5 Børn⁶⁾ nemlig:

1. Niels, f. 11. Febr. 1698, se om ham nedenfor.
2. Kirstine Margrete, f. 19. Juni 1699, † i Aalborg 1777, begr. 22. Marts⁷⁾. Gift 13. Octb. 1718⁸⁾ med Christoffer Hemmer til Refsnæs, dbt. i Aalborg 12. Juli 1688⁹⁾, † i Nørre Ultrup 25. Septbr. 1747¹⁰⁾, begr. i Nørre Sundby 30. Octbr. s. A.
3. Cecilie, f. 22. Octbr. 1700, begr. i Hørmested 26. Jan. 1715. Efter Bertouch druknede hun i Mølledammen ved Høgholt.
4. Kirstine Sofie, f. 22. Marts 1703, † 3. Aug. s. A.
5. Hilaria Kirstine, f. 22. Novb. 1705, † i Glückstadt 11.

¹⁾ Om hans Slægt se Jydske Saml. 1. Række II, S. 25, 67; 3. Række III, S. 511, 519.

²⁾ Solbjerg Kbg.

³⁾ Aalborghus m. fl. Amters Skifteforr. Nr. 143.

⁴⁾ Suppl. t. Danske Cancelli 1. Halvaar 1747, Nr. 866.

⁵⁾ Mariager Skifteprot. fol. 328. Bertouchs Correspond. med Adelen har urigtigt 27. Marts.

⁶⁾ Fødselsdatoer m. m. efter Bertouchs Correspondance med Adelen I, der ere jævnførte med Hørmested Kirkebog, som imidlertid først begynder 1713. De synes i det hele ret paalidelige og hidrøre øjensynligt fra Familicoptegnelser.

⁷⁾ Aalborg Budolfi Kbg.

⁸⁾ Hørmested Kbg. Bertouch har urigtigt 19. Octbr.

⁹⁾ Budolfi Kbg.

¹⁰⁾ Aalborghus Amt's Skifteforr. Nr. 148.

Marts 1738.¹⁾ Gift 15. Aug. 1730 Lars Everdorff,²⁾ der 29. Marts 1728 blev Regimentskvartermester i jysk-fynske Dragonregiment, reduceret 1730, 11. Marts igjen ansat ved Dronningens Liv Rgt., Capitain 23. Juli 1734, afskediget 1748.

Af andet Ægteskab var der følgende Børn:

6. K a r e n H o l m,³⁾ f. 16. Juli 1709, † i Mariager 31. Marts 1764,⁴⁾ indsat i Kirkens Kapel 18. Apr. s. A. Gift paa Høgholt 6. Juli 1741⁵⁾ med Oberhofmester, Landraad, hvid Ridder Henning Christoffer v. Holstein, f. 24. Novbr. 1679, † i Mariager 25. Juni 1753.⁶⁾
7. L a u r i t z, f. 21. Octbr. 1710, begr. 26. Jan. 1717.⁷⁾
8. K a r e n G e s m a n d, f. 29. Nov. 1711, † 22. Jan. 1712.
9. K a r e n M a r t i n a,⁸⁾ (Martinette) f. 29. Jan. 1714, dbt. 9. Febr., † i Hobro 7. Juni 1768.⁹⁾
10. J e s p e r, † 11. Jan. 1715, 6 Dage gl.¹⁰⁾
11. J e h a n n e (J e a n n e) J e s p a r e, dbt. 2. Novbr. 1716, † ugift paa Skavngaard¹¹⁾ 5. Marts 1776, begr. i Vindum 25. Marts s. A.
12. A n n a L a u r e n t i a, f. 10. Novb. 1717, Daaben conf. 15. Jan. 1718, begr. i Hørmested 22. Aug. 1747.
13. L a u r i t z K i e r u l f, f. 30. Aug. 1719, dbt. 20. Sept., begr. i Mariager 22. Mai 1778. Han blev 13. Nov. 1739 Secretair i danske Cancelli, 18. Sept. 1761 Procurator ved alle Over- og Underretter, 3. Febr. 1764 Byskriver i Mariager og Herredsskriver i Gerlev Herred.
14. J e s p e r, f. 14. Novbr. 1720, dbt. 16. Nov., † 9. Septbr.

¹⁾ Suppl. t. Danske Cancelli 1738, hvor hun kaldes Hilaria Christine Holm.

²⁾ Søn af Raadmand i Ribe Morten Henrik E. og Anne Margrete Lauritsdatter.

³⁾ Kaldes ved sin Vielse Cathrine Holm, ikke Magdalene som i Adelsaarb. II. 184

⁴⁾ Mariager Skifteprot. 244.

⁵⁾ Ikke 12. Aug. som hos Bertouch og i Adelsaarb. II. 184.

⁶⁾ Indsat i en Begravelse bag Alteret 23. Juli s. A. I Kirken findes et Epitaphium, sat af hans Enke 1758. Hun havde ved Skjøde af 11. Aug. 1756 købt Begravelsen.

⁷⁾ Hørmested Kbg. Bertouch har † 21. Decbr. 1716.

⁸⁾ Bertouch kalder hende Martinette, ligeledes Bekendtgørelsen ved hendes Død.

⁹⁾ Richters Dødsfald. Kirkebog og Skifteprot. for Hobro mangle for den Tid.

¹⁰⁾ Bertouch; nævnes ej i Hørmested Kbg.

¹¹⁾ Halds Amts Skifteprot. 523.

- 1740,¹⁾ 16. Sept. hensat i Hørmested Begravelse. Blev 14. Marts 1740 Fændrik og karakt. Lieutenant i syd sjæll. nat. Inf. Regt.
15. J a c o b K i e r u l f, f. 15. Sept. 1722, hjemmedøbt 18. Sept., † 1. Maj 1724, begr. 9. Mai i Hørmested.
16. C e c i l i e, f. 4. Febr. 1726, dbt. 7. Febr., † 29. Mai 1727, begr. i Hørmested 2. Juni.
17. M ø r t e n K i e r u l f, f. 25. Febr. 1726, dbt. 12. Marts, † 27. Octbr. 1804. Fændrik ref. i nordjydske nat. Inf. Regt. 18. Febr. 1756, Premierlt. ref. 21. Mai 1760, i Sekondlt. Nr. i dansk Liv Regt. 19. Sept. 1764, Afsked 14. Oct. 1767.²⁾
18. E r i k, f. 30. Nov. 1731, dbt. 18. Dec., † paa Skavngaard 4. Jan. 1791, begr. 21. Jan. Gift 1° 20. April 1770³⁾ med Kirstine Folsach, f. i Ringsted 13. Mai 1738⁴⁾ † paa Skavngaard 23. Sept. 1782,⁵⁾ begr. 14. Octb. Gift 2° 27. Octb. 1783⁶⁾ med Christiana Uldriche Hauch, dbt. i Klarup 25. Sept. 1739,⁷⁾ † 11. Dec. 1821 i Viborg.¹⁰⁾ Han var 1770 Forvalter paa Gjessinggaard, fra 1779 Eier af Skavngaard.

Medens alle Jesper Jespersens mange andre Børn levede og døde her i Landet, var hans ældste Søn, Niels, allerede som ung draget til Udlandet. 15 Aar gammel var han bleven sat i Huset hos Magister Jens Reenberg paa Lynderupgaard for at opdrages og undervises; her indlod han sig i en Kjærlighedsforbindelse med Magisterens Datter, Anna Margrete, hvis Følger blev, at han med en Kommissionsdom 22. Juni 1719 blev dømt til at ægte hende. Niels Jespersen var imidlertid inden Dommen reist ud af Landet, medens Faderen apellerede Commissionsdommen til Høiesteret, som 19. Juli 1721 confirmerede den og dømte Niels Jespersen til enten at ægte Jomfru Reenberg inden 3 Maaneder eller agtes for

1) Ref. Sager 20° 1740.

2) Oberstlt. Hirsch, Fortegnelse over Officerer.

3) Hald Amts Skifteprot. S. 78.

4) Vindum Kbg.

5) Tvede Kbg.

6) Den Viborger Samler 1782 Nr. 329.

7) Hald Amts Skifteprot. S. 7.

8) Vistoft Kbg.

9) Klarup Kbg.

10) Sønder Sogns Kbg.

»mindre Mand«. ¹⁾ Efter Sagens Paakjendelse, under hvilken der 29. April 1719 var tilstaaet ham salvo conductum, drog han atter bort og begav sig til Sachsen, hvor han strax paa Anbefaling af Statholder Grev Ahlefeldt blev Officer i polsk-kursachsisk Tjeneste.

1724 ægtede han Christine Sophie Sellentin, Datter af en Raadmand i Halle, med hvem han efter Bertouchs Samlinger havde 4 Børn, nemlig: Caspar Frederik, f. 30. Aug. 1724, † 1. Decb. 1727. August Nicolai, f. 27. Juli 1726, † 7. Jan. 1727. Cathrine Johanne, f. 3. Juni, † 30. Decb. 1727 og Frederik August Nicolai, f. 25. Oct. 1728, † 25. Jan. 1729.

Efter Meddelelse for det sachsiske Krigsarkiv blev Nicolaus von Jespersen 14. Mai 1727 Ritmester i Cuirasserregimentet Venediger, 26. Jan. 1741 Major i Regimentet Maffey og 15. Marts 1746 Oberstlieutenant i Prins Sonderhausens Dragoner, men afgik med Pension 1. Jan. 1749. 7. Marts 1755 fik han Løfte om et vacant Kredsregiment, fik 15. Dec. 1759 Oberst Karakter, men døde 1763 i April.

1741 ansøgte Faderen for ham om Opreisning for de ham i sin Tid overgangne Domme, da han anden Gang var bleven gift i Tydskland og gjerne med sine Midler vilde flytte til Danmark, hvad han var forhindret i, saalænge han efter Dommen var fældet paa sin Ære. Sagen blev 9. Jan. 1741 refereret Kongen, men Ansøgningen findes ei at være bevilliget. ²⁾ Da hans Moder efter Faderens Død 1746 søgte om at sidde i uskiftet Bo, har han fra Freiburg 24. Mai givet sit Samtykke dertil. Men efter Faderens Død synes Familiebaandet efterhaanden at være blevet løsere og tilsidst at være bristet, vel tildels paa Grund af Slægtens Forarmelse, og ved Søsteren Jeanne Jespers Død 1776 vidste man intet om det bortdragne Familiemedlem, heller ikke, da 1783 Familiemeddelelserne indsendtes til Bertouch.

Niels Jespersen havde imidlertid c. 1730 atter giftet sig med en Frøken Vittinghof, og af dette Ægteskab levede 1761 4 Børn, hvilket fremgaar af en Skrivelse fra ham til Overkrigssecretair

¹⁾ Højesteretsprot. 1721, B. 381. Sagen paadømtes atter 29. Apr. 1726 med samme Resultat.

²⁾ Supplikker til Danske Cancelli 1741, 1. Halvaar Nr. 64.

Grev Ahlefeldt¹⁾), hvori han anfører, at han har en Datter, en Søn, der er Lieutenant i keiserlig Tjeneste, en, der er Lieutenant i Sachsen, samt en, der staar som Underofficer i dansk Tjeneste ved det falsterske Regiment i Rendsborg. For denne sidste, Carl August Jespersen, udbeder han sig Kongens Naade. I denne Anledning lod Overkrigssecretairen forespørge hos Regimentet, der svarede, at Carl August Jespersen havde tjent i Regimentet som Underofficer fra 19. Sept. 1759, var 25 Aar gammel (altsaa f. c. 1736), af god Exterieur samt flink, men da hans Faders Omstændigheder ei vare de bedste og han ei kunde hjælpe ham, bad man om, at han maatte blive staaende som Underofficer, indtil Kongen vilde unde ham Gage.²⁾ 1762 deserterede han imidlertid og vendte vel atter hjem til Sachsen.³⁾

Af de andre Sønner kjendes kun Caspar Richard von Jespersen, der efter det sachsiske Krigsarkivs Oplysninger var født 1738 i Rechnitz ved Wurzen. Han var 19. Oct. 1757 bleven Souslieutenant i Kurprinsessens Inf. Regt., efter et Aar at have været Cadet, og blev 22. Aug. 1764 Premierlt. Han, der havde deltaget i Feltoget i Sachsen 1756, 1758—62 ved den franske Armée og 1778 i Bøhmen, havde været meget brugbar i Tjenesten, men paa Grund af et Saar i Hovedet og svækket Nervesystem fik han Afsked 2. Juni 1784. Han døde 1785. Om den i keiserlig Tjeneste 1761 staaende Søn kan derimod intet oplyses.

Medens Familien Jespersen her i Landet uddøde paa Mandsiden 1804 med Morten Kierulf Jespersen, er der altsaa en om end svag Mulighed for, at den kan have blomstret længere i Udlandet, ja maaske kan existere endnu.

¹⁾ Ref. Sager ⁷/₁₀ 1761, Nr. 32.

²⁾ Ref. Sager ¹⁸/₁₁ 1761, Nr. 5.

³⁾ Ref. Sager ¹⁵/₉ 1762.

Slægtbogsoptegnelser vedrørende Familierne Stricker og Kaalund.

Meddelt af **Otto Nobel**, med Noter af **C. E. A. Schøller**.

I.

Optegnelser af Generalmajor C. A. Stricker.

Nach meines Vaters Bericht soll mein Gros Vater ein Polnischer Edelmann gewesen sein, der sich eigentlich Strücker geschrieben¹⁾ und wegen einen unglücklichen Duel sein Vaterland und gantzes Vermögen verlassen müssen. Er war etliche 20 Jahre alt, wie er nach Rendsburg kam, und heyrathete eine Venten, Schwester zu meiner Mutter-Vater. Er starb in Rendsburg, da mein Vater 1 Jahr alt war, und die Witwe heyrathete nachgehends einen Artillerie Pontonier Capitaine, welchem in der Belagerung vor Stralsund beyde Aarsbacken weggeschossen worden. Sie aber starb in Rendsburg im Ihrem 93te Jahre und soll ausserordentlich grosse Kräfte gehabt haben.

Mein Vater Alexander Stricker, geböhren 1701 d. 11. Septbr. In Rendsburg getauft. 1727 d. 11. May meine Mutter gehyrahtet, da er in Kiel auf Universität lag. Im Juni 1719 im Dienst bey der Artillerie gekommen. 1731, d. 5te Juni zum Of-

¹⁾ Navnet forekommer iøvrigt omtrent samtidigt flere Steder i Hertugdømmerne, saaledes blev Johan Stricker 18. Juni 1687 Præst i Milstedt ved Husum (Patenten) og døde 1724; Didrich Stricker, der som Sergeant i fynske Regiment havde dræbt en anden Sergeant og som havde tjent i Krigen i Skaane og Brabant, søger 1705 fra Odense om atter at komme i Tjeneste, han har Kone og Børn her i Landet (Ref. Sag. ¹⁶/₅ 1705). Henrik Stricker, Lt. i Würtemberg-Öels Rgt., døde i Novbr. 1708 af sine ved Belejringen af Lille erholdte Saar (Ref. Sag. ³⁰/₁₂ 1708). Berent Stricker, der 1701 blev Borgermester i Flensborg, efterlod 5 Sønner, af hvilke flere efterlod Efterslæggt (Patenten). Benjamin Stricker blev 17. Oktbr. 1697 fra Rektor i Glückstad Diakon i Horst (Patenten). Gottorpsk Kammerraad S. fik ¹²/₉ 1704 døbt Sønnen Chr. August i Slesvig Michaeli Kirke.

ficier avancirt. 1758 d. 6. Septbr. zum Capitain.¹⁾ Und 1784 starb er als Major von der Artillerie in Rendsburg.²⁾

Meine Mutter, Sophia Christine Venten, geböhren 1708 im Sommer, starb 1744 d. 5te May³⁾ in Rendsburg im 17ten Wochenbette. Ihr Vater war Gen. Kriegs Comisaire in Fürstlg. Holsteinischen Diensten, ward von uns gefangen in Tønningen und starb in Kiel. Meine Gros Mutter aber starb in Rendsburg in 83te(!) Jahre. Sie ist Hofdame gewesen bey dem Fürstlg. Hoffe der Zeit, wie der Hertzog die Fürstin verslies; Sie wurde mit arretirt und nach etligen Verhören auf freien Fuss gesetzt.

Meine Ältern waren Geschwister Kinder und zeugten Kinder so das mannbare Alter erreicht haben, nemlich:

J o h a n C h r i s t i a n S t r i c k e r, geböhren 1728 d. 16te Märtz und in Rendsburg gelaufft. 1745 d. 5te Juni bey der Artillerie als Unter Constabel in Dienst getreten. 1751 d. 22. Septbr. avancirt als Lieutenant bey dem Schleswig Holsteinischen National Regiment,⁴⁾ 1756 d. 2. May Lieutenant bey dem Holsteinischen erworbenen Infanterie Regiment. 1762 d. 22. Decbr. Capitaine, 1774 d. 21. Octbr. Major, 1797 d. 29. Decbr. Obrist.

¹⁾ Efter Oberstltn. Hirschs's Fortegnelse over Officere i det kgl. Bibliot. blev han Underofficer i holst. Art. 11. Septbr. 1731, Fyrværker 13. Aug. 1732, Stykjunker 23. Aug. 1743, forsæt til Art. Compagniet i Oldenburg 4. Jan. 1753. kar. Ltn. 23. Maj s. A., virk. Ltn. 20. Marts 1754, forsæt til Compagniet i Rendsburg 26. Apr. 1758, kar. Capt. 11. Okt. s. A. (Ancientet fra 6. Sept.), Capt. Ltn. 8. Okt. 1760, Capt. og Chef for Haandværkerkomp. 18. Jan. 1764, kar. Major 3. Okt. 1781.

²⁾ Død 4. Maj 1784, bgr. fra Rendsborg Garnisonsk. 8. Maj (Bobés Uddrag af Kirkebogen).

³⁾ Begr. fra Rendsb. Garnisonsk. 29. Maj.

⁴⁾ Efter Hirsch blev han ikke Ltn., men kar. Fændrik 22. Sept. 1751, virk. Fændrik 18. Decbr. 1754, Secondltn. i Holst. gew. Regt. 12. Maj 1756, 14. Nov. 1759 Tilladelse til at gaa til den franske Armée, hvor han er bleven Secondltn., kar. Premierltn. 1. Oktbr. 1760, kom tilbage til Danmark i Oktbr. 1761. kar. Capt. (men i Secondltn. Nr.) 22. Septbr. 1762, virk. Capt. i norske Livregt. 19. Septbr. 1764, Major i Inf. 21. Oktbr. 1774, Oberstltn. 31. Juli 1790, forsæt til Kongens Regt. 29. April 1795, Oberst 29. Decbr. 1797 og sat paa Vartpenge 16. Maj 1800. Døde ugift 1809. Han laa 1752—54 i Garnison paa Fehmern, hvor han var bleven forlovet med en Datter af hans Capitain Joachim Henrik v. Plessen, som 1757 klager til Overkrissekretairen over, at S. nægter at ægte Datteren. (Indk. Breve til Overkrissekretairen April—Juni 1757, S.) En Frugt af denne Forbindelse er sikkert den af C. A. Stricker senere adopterede Oberstltn. Otto Christian S., der var f. 15. Juli 1754 i Lemkendorf paa Fehmern (Erslew, Forfatterlex., Suppl. II. 782).

Ich Carl Alexander Stricker, geboren in Rendsburg Neuwart den 19te Januar 1731 Freytag früh 8 Uhr, 1746 d. 20 Juni als Unter Constabel in Dienst getreten. 1753 d. 23. May als 10 charactericirter Ober Feuerwerker avancirt.

1754 d. 20. Juni, da der König Fr. 5te im Campement bey Schuby in eroberten Retrenchement eingeritten war, ernandten Sr Majestät mir auf der Stelle zum würchligen Second Lieutenant in dero Leib Regiment und schenkten mir 100^{rth} zur Equipage für die Dienste, so ich als Gen: Quart-Meister Lieut: im Campement verrichtet hatte.¹⁾

1757 d. 17. Januari reisete ich auf königl. Ordre nach Frankreich mit Beybehaltung meiner doppelten Gage und trat im März im Löventhalschen Regiment als Sec. Lieut. ein. 1758 d. 3. May avancirte der König mir zum Pr. Lieutenant und schenckte mir 400^{rth} für mein Verhalten und eingesandten Rapports in der Bloquade für Geldern im vorigen Jahre 1757. 1759 d. 5. Septbr. avancirten Sr Majestät mir zum Capitaine in dero Leib Regiment und schenckten mir 400^{rth} für mein Verhalten in beyden Campagnen und darüber eingesandten Rapports. Überhaupt habe in allen 6 Campagnen jede Campagne zu 100^{rth}, 200^{rth} und 300^{rth} presents vom Könige für meine, eingesandten Rapports erhalten, in allem über 4000^{rth} ausser meine doppelte Gage, und 1762 ward ich rappeliert.

1763 d. 31. März blieb ich als Ayde bey dem Feld Ingenieur Corps bey der Armée in Mecklenburg placirt. 1763 d. 16. Juni avancirte zum General Adjutant und bey dem General Lieutenant Graf v. Schmettau placirt. 1773 d. 29. April avancirte zum Obrist Lieutenant und ward als General Quart. Meister Lieut. in Norwegen angestezt.²⁾ 1774 d. 15. Juni als würchlicher Gen. Quart. Meister in Norwegen placirt. 1780 d. 6. Decbr. erhielt Obrist Character. 1786 d. 17. März als Obrist und Chef des 1sten Oplandschen Infanterie Regiment placirt. 1788 commandirte ich die Oplandische Brigade i Schweden. 1789 d. 20 März erhielt das

¹⁾ Secondlieutenant ref. 29. Juli 1754, virk. Secondltn. 12. Marts 1755, virk. Premierltn. 13. Juni 1759.

²⁾ Efter Hirsch blev han 5. Okt. 1763 virk. Capt. og Compagnichef, 20. Jan. 1774 kar. Oberstltn.

Iste (nun 2te) Agershuusische Infanterie Regiment.¹⁾ 1801 d. 8. May um die Chikanen und Fallstricke meiner allmächtigen Feinde zu entgehen habe auf mein Gesuch den Abschied erhalten mit 800th Pension ohne Abzüge. Solchergestalt habe ich in meinem gantzen Leben alles schwer und mit Lebensgefahr verdienen müssen und binn dabey stets der Ball des Neides und der Verfolgung gewesen.²⁾

Ausser diesem habe zugleich im fremden Dienste gestanden und 10 Campagnen gemacht.

1757 d. 14. März trat ich im Löwenthalschen Inf. Regiment in Französischen Dienste als Sec. Lieut.; 1757 d. 12. May blieb ich in der Bloquade vor Geldern bey dem Gen. Lieut. Graf Beaushobre als Ayde de Camp placirt, und da kein Ingenieur bey diesem Corps war, so wurde mich aufgetragen Ingenieur Dienste zu verrichten und die Festung mit Schantzen und Communications Brücken zu umgeben. Wobei ich mich so aufmerckte, dass der General nach Eroberung der Festung meinen Nahmen und Dienst Fleiss in der Kölner Zeitung einführen liess. Dieser Zeitung lieget hierbey. Da aber der Graf Beaushobre als Gouverneur in Geldern zurück blieb, so ging ich als ajde de Camp 1759 mit dem Gen. Maj. Graf Gallifet. Dieser erlaubte mir, dass ich unter Gen. Lieut. D'Arman-tiers die Belagerung vor Münster beywohnte. Dasselbe Jahr den 20 August, da mein General Graf Gallifet starb, trat ich als Ajde de Camp bey dem Gen. Lieut. Marquis du Mesnil, welcher eine Division Cavallerie commandirte, und da dieser in Franckfurt als Gouverneur zurücke blieb, so ging ich in selber Qualität 1760 mit dem Feldmarchal Graf Broglie.

1761 ging ich wiederum zum Marquis du Mesnil, welcher nun wiederum die Armee folgte. 1762 ging ich zum General Major Comte de Lugcac, weil er die Avant Garde commandierte, und in diesem Herbst ward ich rappeliert wegen den Anmarch der Russen in Mecklenburg, und erhielt die 2 Grenad: Compagnie in des Königs Leib Regiment.

1769 lies der König Christian der 7. mir fragen, ob ich in Russische Dienste Campagnen machen wollte, so sollte ich hier

¹⁾ Generalmajor 11. Decbr. 1789.

²⁾ Han døde 10. Febr. 1820.

das Avancement geniessen, so ich dort erlangte. Ich reisete also nach Russland und blieb 1769 im Juni in Kayserlg: Russische Dienste im Gener. Quart. Meister Staab als Capitaine angesetzt. Im September selbiges Jahr avancierte ich zum Ober Quartier Meister, welcher Pr. Major Rang und Gage mit die Curassieren hat, für meine Dienste auf dem Marche in der Moldau nach Jassy, wo ich des Gen. Lieut. Elmt Corps geführet hatte, und die Moldau erobert ward.

1770 d. 1. August wurde ich auf dem champs de Bataille bey Kahul in der Moldau zum Obrist Lieut. avancirt für meiner Dienste in dieser Bataille. Denn oft haben die geringere Officiers sehr grosses Antheil am Gewinn einer Bataille. Dies erlebten wir noch in diesen Zeiten in der Bataille bey Marengo und mehrere.

1771 erhielt ich den St. Georgs Orden der 4. Classe für meine Dienste in der Bataille bey Tultschy und dessen Eroberung. Dieselbes Jahr im Herbst marchierte der Gen. Major Weismann mit 4000 Mann nach Babadach, schlug den Gros Vizir mit seinen 30,000 Mann, eroberte das ganze Lager, setzte Babadach und das Lager im Brande, marchirte von dort zurücke nach Isatschi, vertrieb auch dort den Pascha mit seinen 30,000 Mann und eroberte und sprengte Isatschi in der Luft. Da ich bey diesem Marche und Batailles nach den kayserlg. Statuten den St. Georgs Orden der 3tes Classe so reichlich verdient hatte, so wurde ich auch vom Feldmarchal Graf Romanzow darzu vorgeschlagen und recommandirt. In Stelle aber des so reichlich verdienten Ordens schenckte die Kayserinn mir 500 Rubel, welches Politic und Cabalen bewürket hatte.¹⁾

1772 im Herbst wurde ich rappellirt und kam im Februar 1773 hier zurück.

1774 d. 12. Novbr. heyratete ich die Fräulein Margreta Charlotte Römeling, und sie starb d. 8. Novbr. 1802.

Kinder in dieser Ehe:

J o s t A l e x a n d e r S t r i c k e r, geboren d. 22. Decbr.

¹⁾ Hans udførlige Rapport fra 1769—72 findes i »Indberetninger fra Officerer i fremmed Tjeneste« i Rigsarkivet.

1775 morgens 4¹/₄ Uhr und in Agers Kirche getauft, ist mein Slaabs Capitaine.¹⁾

Adelgunda Sophie Stricker, geboren d. 24. Juni 1777 Abends 11 Uhr und in Agers Kirche getauft.²⁾ Verheyratet mit Capitaine Oppen³⁾ von der Artillerie d. 10. Febr. 1803.

Margreta Charlotte Stricker, geboren d. 13. Septbr. 1778, in Agers Kirche getauft⁴⁾. Verheyratet mit Regiments Feltcher Schultz⁵⁾ 3. Januar 1802.

Dorethea Amalia Stricker, geboren 23. April 1780 morgens 11¹/₄, in Agers Kirche getauft. Verheyratet mit Major Kaalund 12. Novbr. 1797.⁶⁾

Carl Christian Stricker, geboren 28. Aug. 1782, in der Schloss Kirche getauft,⁷⁾ ist mein Second Licutenant und hat nur 2 vor sich.

Johannes Stricker, geboren 3. Januar 1784 und in die Blattern gestorben 1785, da er ⁵/₄ Jahr alt.

Ausser diesen hat sie 4 Umschläge gehabt. Ein 6 monatlg. Mädgen wurde in Stange Kirche auf Hedemarck beygesetzt.

Ihre Familie väterliegen seits:

Ihr Gros Vater Patroculus Römelin g⁸⁾, starb hier in Christiania als commandierender General und Ritter von Dannebrog, war verheyratet mit Anne Margreta Vogt, welche hier starb d. 3. May 1748.

Ihr Vater Iost Conrad Römeling, geboren, gestorben 10. März 1756⁹⁾ in Frederichsstad als ältester Gen. Major und Chef vom Sündenfeldchen Regiment, Ritter von Dannebrog.

1) † i Frederiksberg som Oberst og Branddirecteur i Kbhvns. Amt 30. Jan. 1841.

2) † 7. April 1853.

3) Oriens Gottlob O., f. 24. Marts 1761, † 21. Febr. 1820.

4) † 6. Oktbr. 1808.

5) Johan Christian Gottfried Schultz, f. 12. Jan. 1761, † i Trondhjem 24. Jan. 1812 (K. Carøe, den danske Lægestand 1786—1838. S. 183).

6) Se de følgende Optegnelser.

7) † i Snodstrup 1. Jan. 1845 som Capitain.

8) F. i Friesland 25. Jan. 1662 (andet Sted angives 30. Aug. 1663), † 31. Oktbr. 1736 (Biogr. Lex. XIV, S. 483).

9) Hirsch har 9. Marts, ligesom Personalh. Tidsskr. 2. Række 1. B., S. 129; født 15. Decbr. 1698 (Benzons Stamt.)

Ihr Vater Brüder: Fritz Römeling, starb in Pinneberg 1758 als Gen. Major und Chef vom Sündenfelchen Regt.¹⁾

Rudolph Waldemar Römeling, starb in Fredrichsstad 1776 als Gen. Lieutenant, Ritter von Dannebrog, Commandant daselbst und Chef vom Smaalehnchen Regiment.²⁾

Hans Heinrich Römeling, starb in Copenhagen 1775 als Admiral, Ritter von Dannebrog und Staatsminister im Geheymen Staats Rath.³⁾

Johan Bernt Römeling⁴⁾ ist als Capitaine nach Herrenhut in Deutschland gereiset.

Eine Schwester⁵⁾ von Ihnen ist hier in Christiania unverheiratet gestorben.

Ihre Mütterliche Linie:

Gross Vater Bendix Meyer, gestorben als Gen. Major, Ritter von Dannebrog und Minister am Berliner Hof.⁶⁾ War verheiratet mit Charlotte Amalia Scholten. Aus dieser Ehe meine Frauen Mutter Adelgunde Christina Meyer, gebohren d. 28. Novbr. 1711. Geheyratet mit Iost Conrad Römeling d. 2. Novbr. 1726. Gestorben im März 1788. Kinder gezeuget.

Patroculus Bendix Römeling, gebohren 13. Juni 1742 und in selben Monat gestorben.

Margreta Charlotte Römeling, gebohren 14. Juli 1743 und war mit mich als Obrist Lieut. und Gen. Quart. Meister geheyratet d. 12. Novbr. 1774. Starb hier in Opsloe d. 8. Novbr. 1802.

Meine übrigen Geschwister:

Ezechias Heinrich Stricker, gebohren d. 8. August 1734 und in Rendsburg getauft.⁷⁾ 1749 d. 24. Juni bey der Artillerie als Unter Constabel engagirt. 1756 d. 5. May Ober

¹⁾ Christoffer Frederik (ogsaa kaldet Frederik Christian) R., f. 20. Febr. 1700, † 28. Febr. 1760, ikke 1758.

²⁾ f. 16. Jan. 1704, † 5. Maj 1776 (Biogr. Lex. XIV. S. 485; Benzons Stamt.)

³⁾ f. 21. April 1707, † 28. Novbr. 1775 (Biogr. Lex. XIV. S. 481).

⁴⁾ Johan Berent Rømeling blev fra Underofficer 16. Sept. 1726 Fændrik i Rømelings gew. Inf. Regt., Secondltn. 9. Aug. 1728, kar. Premierltn. 26. Aug. 1733, Premierltn. 13. Decbr. 1733, kar. Capt. 5. Oktbr. 1736, Capt. i 2. smaalenske Regt. 25. Juli 1737, Afsked 2. April 1749 (Hirsch): f. 7. Maj 1710, † i Brügge 1783 (Benzon).

⁵⁾ Adelgunde Dorothea f. 11. Oktbr. 1705, † 1735 (Benzon).

⁶⁾ † 16. Novbr. 1721 (Biogr. Lex. XI. 270).

⁷⁾ Døbt i Rendsborg Garn K. 10. August.

Feurwerker, 1760 d. 24. Decbr. Capitaine bey der Artillerie. 1772 d. 6. Febr. Major und commandirte nachher als Obrist das Artillerie Corps, Commandant in Frederichstad, Commandant auf Croenburg; Generalmajor.¹⁾

1764 d. 15. May heiratete er die Fräulein Herbst²⁾, des Schubnacht Herbstes Tochter, gezeuget noch am Leben.

Anna Louise Stricker, geboren 1774 d. 26. Aug., ist geheyratet mit Lieutenant³⁾

Margrete Cathrine Stricker⁴⁾, geboren.

Alexander Frederich Stricker, geboren 1779 d. 26. August, ist mein Pr. Lieutenant⁵⁾.

Meine Schwester Anne Louise Doretthea Stricker⁶⁾, geboren 1738 d. 10. August. Verheyratet mit Obrist Herbst d. 17. März 1762. Gestorben im Kindbette d. 7. August 1764. Kinder gezeuget.

Sophia Ernesta Henriette Herbst, ist verheyratet mit einem Priester in Rendsburg⁷⁾.

Charlotte Johanna Herbst, geboren 1764 d. 28. Juli⁸⁾. Verheyratet mit Major Breckwold.

Opsloe d. 26. Januarii 1804.

C. A. Stricker.

1) Underfyrværker 1751, Premicrltn. i Armeen 3. Maj 1758, Capt. i Armeen 24. Decbr. 1760. 1757 i fransk Tjeneste, kom hjem 7. April 1762 og ansat som Stykjunker paa Kronborg, kar. Capt. i Artilleriet 23. Juui 1762, kar. Major 6. Febr. 1772, Major 2. Jan. 1777, kar. Oberstltn. af Infanteriet 13. Aug. 1783, Commandeur for Art. Corpset 4. Aug. 1788, kar. Oberst af Inf. 30. Jan. 1789, Commandant i Frederikstad 13. April 1792, Generalmajor 18. Sept. 1801, Afsked som Generallieut. 6. April 1809, † i Fredensborg 27. Marts 1814 (Hirsch). Se iøvrigt Biogr. Lex.

2) Frederikke Christiane Herbst, f. 4. April 1745, † 19. Marts 1806 (Richters Dødsfald).

3) Tøjhuslieutenant Mads Larsen Gulstad, † 8. Marts 1813.

4) † 24. Nov. 1838, gift med Krigsraad, Prokurator i Helsingør Ægidius Johannes Beyer, † 7. Febr. 1824, 68 Aar gl.

5) † som Pr. Lnt. 28. Septbr. 1805. Foruden de her anførte Børn fik E. H. Stricker en Datter Elisabeth Charlotte døbt i Rendsborg 27. Maj 1782, der angives født 24. s. M.

6) Foruden anførte Søskende til C. A. Stricker nævnes som døbte i Rendsborg Sofie Cathrine Juliane, døbt 15. Maj 1741 og Sofie Engel Antonie, døbt 8. Febr. 1744; de maa være døde som Børn.

7) Johan Sebastian Støhr, Diakon i Rendsborg, siden Konsistorialraad og Præst i Pretz.

8) † i Landsbyen Ahlefeldt ved Rendsborg 19. Jan. 1847 (Altonaer Mercur 1847), gift 15. Septbr. 1784 med Major Friedrich Brechwoldt.

II.

Optegnelser af Oberst Jacob Carl Kaalund og Justitsraad Carl Alexander Kaalund¹⁾.

Ieg Jacob Carl Kaalund født i Helsingør den 11te September 1757, 1772 i October Land Cadet. 1776 den 1ste Januarj Page hos Kong Chr: den 7de. 1778 den 1ste Januarj Second: Lieutenant udi Prinds Friderichs Regiment. 1780 skulde ieg indtræde udi den kongl: Garde, men ved Kabale forhindret. 1787 i Febr: Premier-Lieutenant. 1788 d: 5te Sept: Capitain og Compagni-Chef i det daværende Smaalandske²⁾ Regt: i Norge, med Armeen i Sverrig. Comand: en Grenad: Division. 1789 i Febr: forsadt til det 2det Aggerh: Regiment. 1801 i Januarj formedelst de Engelske Uroligheder Comand: til det Kongl: Salt Værk Walløe. S. A. comanderet til Friderichsværn som forrettende Major ved en Grenad: Bataillon.

S. A. den 15de May virkelig Major og Comandeur for den 2den National: Bat: i det Nordenf: geworbene Regt:, comand: til Friderichsv: under den værdige Gen: Major Giedde. S. A. den 15de October udnævnt til Comandeur for en oprettet let Infant: Bataillon under det Norske Iæger Corps. General Lieutenant Staffeldt.

1803 i Iuny forsadt som 2den Major i det 3die Iydske Inf: Regt: i Aalborg. General Lieutenant Moltke. 1805 i Januarj Tjeneste forrettende Major. S. A. den 5te Octob: med den øvrige Armee til Holsten o. s. v. under den værdige General Lt: Moltke. 1806 i April til Comandeur for den 2den Bataillon i Regimentet. Bivaanet Lejren ved Böckel. S. A. i Octob: med Bataillonen til Egnen om Lübeck i Anledning af de Franske. S. A. Udgang: Novemb: til Iylland i Egnen om Kolding.

1807 i August, da Regtets 1ste Bat: m. f. marscherede til Siælland, ieg med 2den Bat: til Fredericia som ad interim Comandant. Organiseret Kyst Bevæbningen m: m: til Forsvar for Fæstningen alt under den værdige General Grev Baudizen. 1807

¹⁾ Se iøvrigt om Familien Danmarks Adels Aarvog XXV.

²⁾ Smaalehnske.

d. 29. Octob: marscheret over Fyen og Langeland til Siælland i Egnen af Præstøe o. s. v.

1808 i Februarj til 1ste Bataillons Commandeur i Wordingborg, da Regimentets Chef afgik, modtog ieg Regimentets viltløftige Commando o. s. v. Tog Regimentet og de øvrige Corps udi Ed til Kong Frederik 6te. 1808 i April ført Regimentet til Øerne Laaland, Falster og Møen. 2den Bat: til Laaland, 1ste forblev paa Møen, ieg Ordre til sætte samme i Forsvarsstand m. v, 1808 i Iuny Oberst-Lieutenant.

1811 i April efter Ansøgning forsadt til Norge i samme Egenskab til det Oplandske geworbene Reg: i Christiania. 1812 den 7de Ianuarj Oberst. S. A. den 19de som virkelig Commandeur for det Nordenf. geworbene Inf: Regt: i Frederichsstad samt Districts Commandeur fra Friderichshald til Christiania. 1814 den 29de Ianuarj afmarscheret med Regtet: samt de Nationale 13 Batailloner til Christiania, hvor Regtet blev underlagt Oberste Hegermanns Brigade. Ieg i Christiania bestyrede Kyst Bevæbningen, organiserede en Fri Bat:, exerceret o. s. v.

1814 d. 9de August ved Norges Aftrædelse ansøgt Afsked med Vartpenge, 1815 i Iuny afreist til Kjøbenhavn med Erhold af mine Vartpenge. 1816 1ste Februarj udnævnt til virkelig Commandeur for Hendes Majestæt Dronningens Livregiment i Glückstad. S. A. den 14de November udnævnt til Chef, hvad ieg vedblev indtil 1822 den 9de Novb:, hvor de sorteste Cabaler og Intriger fandt Sted, ved et Magt Sprog afsagt af en mægtlig Fiendes Indflydelse, der forhen var min Velynder — denne haarde Behandling og Tilsidesættelse maatte ieg som gift og Fader taale.

Selve Bevidstheden om Pligtens strængeste Opfyldelse i alle mine anbetroede Commandoer samt seneste Regiments Comando med Undergivnes Agtelse for Soldaten har styrket i den ufortiente Tilsidesættelse m. v.

NB. Hvad videre min Militaire Levebane vedkommende, udi hvilken min betydelige Formue er tilsadt, findes iblandt mine øvrige efterladte selv tilhørende Papirer. Min Skjæbne ligner min afdøde Salig Sviger-Fader.

1785 d. 14. Mai gift med Helene Iacobine Langebeck, Datter

af den bekjendte Historieskriver. 1797 d. 12. Novb. med Dorothea Amalie Stricker.

Dend 1ste Januarj 1787 blev min Kone forløst med en Søn, som blev kaldet Hans Wilhelm. Fadderne vare: Gehejme Raadinde Hjelmstjerne, Frøken v Finckenhagen, Oberst Baron v Haxthausen, General Fiskal Skibsted, Min Kones Broder Secretair Langebeck. Den 4 Maj 1807 død som Lieutenant i Søe Etaten.

Dend 10de Iuny 1788 blev min Kone forløst med en Søn, som blev kaldet Heindrich Gerhard. Fadderne mindes ikke. Den 10de December 1823 i den stærke Storm forliste han med Skib og Mandskab paa en Dreng nær, som blev bierget.

Den 15de August 1789 blev min Kone forløst med en Søn, som blev kaldet Marinus Nicolaus. Fadderne vides ikke, da ieg ei var til stede. Han er gift, har tvende Sønner, Carl Hendrich og Hans Vilhelm¹⁾).

Den 11te October 1798 blev min Kone forløst med en Søn, som blev hiemedøbt den 15de af Sogne-Præsten Berg, og var i Kirke den ... Novbr. udi Tønsberg Nordre Kirke. Fadderne vare: Madame Cathrine Elisabeth Foyen, Iomfru Maren Lerche, Hr. Doctor Horn, Hr. Doctor Hofmann, Hr. Niels Bull. Barnets Navn: Carl Alexander²⁾).

Den 11te August 1800 blev min Kone forløst om Natten Kl. 11 med en Datter, som blev hiemedøbt af Sognepræsten Herr Petersen og var i Slaugens Kirke den 3 Oktober. Fadderne vare: Min Kone Dorothea Amalia Kaalund, Pigen Cathrine Thomaschitz, Velagtede Christen Brath-Aass, Corporal Christen Mönnebeck. Barnets Navn: Charlotta Margretha. Levende død. Død den 16de Oktober 1831 paa Bidstrup Gaards Stiftelse.

Dend 31te Iuly 1804 om Aftenen Kl. 10 blev min Kone forløst med en Søn, som blev hiemedøbt den 3de August af Provst Claudi og var i Aalborg Kirke den 27 August om Eftermiddagen Kl. 4 sl. Fadderne vare. Generalinde Sophie Moltke, If. Amalia Christane v Oldenburg, Oberstlieutenant, Kammerjunker Capi-

¹⁾ Digteren H. V. K.

²⁾ † 30. Maj 1856, se de følgende Optegnelser.

lain Andreas Moltke, Capitain General Adjutant Lieutenant Bruun. Barnets Navn: Iulius Ferdinand. Død i Altona 1822.

Den 13de September 1815 om Aftenen Kl. 10½ slet blev min Kone forløst med en Datter, som blev døbt af Professor Brodersen i Garnisons Kirke den 13 Octobr. Fadderne vare: Fru Dorothea Amalia Kaalund, Majorinde Adelgunde v Oppen, Capt. Heindrich Gerhard K. og Carl Alexander Kaalund. Barnets Navn. Agnetha Marie, efter Grevinde Rosencrone. I Aaret 1839 gift med Capitain G. v. Irminger, Rdr. af Dbg. etc., senere Oberst og Kammerherre, etc., der døde d. 30 Januar 1854. Har 5 Børn: Carl, Frederik, Agnete, George, Iohan.

Ieg Carl Alexander Kaalund afreiste 1816 til St. Croix i Vestindien. 1822 Kongl. Fuldmægtig ved den vest: Regjering. 1831 udnævnt til Secretair og Bogholder ved den vest: Gieldsliquidations Comis: 1836 til Kongl. Bogholder paa St. Croix. 1853 Virkelig Iustitsraad.

Min Kone Cathrine Elizabeth født Dohnert, født paa St. Croix den 6te Juni 1808.

Vort ældste Barn Agnete Amalia født den 13 Oktober 1829 om Eftermiddagen Kl. 4 paa St. Croix, døbt den 11te April 1830, Paaske Søndag. Gift i Kjøbenhavn d. 30 Oktober 1853 med Doctor Carl R. Struckmann.

Vort 2det Barn, Marie Caroline, født paa St. Croix d. 25 Januar 1832 om Eftermiddagen Kl. 6, døbt den 25 November s. A. Gift med Kjøbmand Peter Walløe af St. Thomas den 31 Februar 1853.

Vort 3die Barn, Carl Hendrich, født 17 September 1837 Middag Kl. 2 paa St. Croix, døbt 11 December s. A., men døde samme Dags Aften Kl. 9. Alle døbte i Christianssted.

Min Datter Marie Caroline Walløe nedkom med en Datter d. 13. Januar 1854 Kl. 1 Middag paa St. Thomas¹⁾.

¹⁾ Denne Datter Axeline Elizabeth Walløe ægtede 1875 Kaptain af Artilleriet Frederik Eugène Grüner f. 14. Maj 1838, † 17. Maj 1883.

Den Eegholm'ske Slægtbog.

Meddelt af **Eiler Nystrom.**

Den lille Slægtbog, som med nogen Beskæring gengives i det følgende, indeholder hist og her Momenter af kulturhistorisk Værdi. Det er interessant at se, hvorledes Stamfaderen, den jydsk Yngling, kommer til Hovedstaden, bliver velmeriteret Hattemagersvend og efterhaanden en velstaaende Mand med det attende Aarhundredes ejendommelige, stærkt udviklede Slægtsfølelse. Familien gaar frem i social Anseelse, indgifter sig i Handelskredse og kommer i nært Slægtsforhold til en Officersfamilie, som optages i den danske Adelsstand. Slægtens Ældste i sidste Halvdel af det attende Aarhundrede var en Mellemting mellem Embedsmand og Forretningsdrivende og nød vistnok betydelig Anseelse i Hovedstaden; en af Sønerne blev Skuespiller, var et rigt Talent og kun en tidlig Død hindrede ham i at naa frem i første Række blandt Landets sceniske Kunstnere. Det har en vis Interesse at studere den sociale Stigen, der viser sig i Fadderskaberne til de mange Børn, og netop blandt disse Navne findes adskillige, som man ikke uden Vanskelighed søger andet Steds. Navne, der i hine Tider havde god Klang i den københavnske Middelstand. Familien Eegholm er selv en af Hovedstadens solide Borger-slægter; har den end ikke talt særlig fremragende Personer i sine Rækker, har den dog bevaret det gamle Navn til Nutiden.

Slægtbogen, der synes at være anlagt ca. 1720, er paabegyndt af Christen Jørgensen Eegholm fra Aalborg, Hattemager i København. Efter hans Død 1735 kom Bogen i hans tredje Hustrus Eje, Lucie Hansdatter, f. Stær, der siden giftede sig med Daniel Krøyer. Den tilhørte derefter Christen Jørgensens Søn Hans Chr. Eegholm, Auktionsassistent i København og gift med en Datter af Major Johan Thomas Beeck; endelig efter hans Død 1786 kom den i Enkens Varetægt, som 1790 har gjort den sidste Notits i Bogen. I Aftrykket er Retskrivningen ændret, men Ordlyden bibeholdt. Paa flere Steder, ved Børnefødsler o. lign., hvor Notitsernes bredt anlagte Formular stadig gentager sig og virker tungt og trættende paa Læseren, er de forskellige Fakta genfortalt saa kort som muligt; ligeledes er de opbyggelige Sentenser, der afslutter de fleste Notater i Bogen og for en stor Del er affattede efter en stereotyp Skabelon, som Regel udeladt. Men iøvrigt er det tilstræbt at bibeholde den ejendommelige Slægtbogsstone, der netop i denne lille Slægtbog er ret udpræget.

Bogens første Blade fattes. Som en Erstatning for, hvad der her kan være fortalt, hidsættes en Række Oplysninger om Slægtens tidligste Fortid.

Slægtbogens Paabegynder, den nævnte Christen Jørgensen Eegholm var døbt i Aalborg Budolfi Kirke den 14. Febr. 1686; en ældre Broder Søren var døbt 26. Aug. 1683. Deres Fader hed Jørgen Sørensen Eegholm, deres Moder Karen Nielsdatter, og Familien havde Hjemsted i Kattesund i Aalborg. Kort efter Christens Fødsel døde Faderen og begravedes 29. April 1686 i en Alder af 43 Aar og 3 Dage. I Kattesund boede flere andre Eegholm'ere. En Bertel Eegholm begravedes 16. April 1686 i en Alder af 76 Aar, ringere end 2 Maanedes og 3 Dage; en Steddatter af ham Anne Pedersdatter viedes 1655, en anden Else Pedersdatter 1666. Rasmus Eegholm hørte ligeledes til i Kattesund; hans Hustru begravedes 1. Decbr. 1659 og en Datter Else holdt Bryllup 1653, en anden ved Navn Anne 1656: den sidste synes at være bleven Enke og atter gift 1663, medens en tredje Datter Johanne viedes 1662. Uden for Vesterport i Aalborg boede Jens Eegholm, der døde 1681 (begr. 7. Aug.); han var bleven gift med Dorthe Pedersdatter 1668, efter at hans første Hustru var død Aaret i Forvejen (begr. 9. Dec. 1667); af hans Børn kan nævnes Søren, døbt 7. Juni 1648, Jens, døbt 8. Maj 1653, og Anders, døbt 4. April 1669. Navnet Eegholm træffes iøvrigt ikke sjældent i Aalborg i Slutningen af det syttende Aarhundrede og stammer formentlig fra den lille Ø Egholm i Limfjorden eller Landsbyen af samme Navn i Aalborg Vor Frue Landsogn.

De Eegholm'ere, der fra Aalborg søgte over til Hovedstaden, blev alle Hattemagere. Ved Christen Jørgensens Død 1735 nævnes en tredje Broder, Hattemager Niels Jørgensen Eegholm, der ogsaa omtales i Slægtbogen. Han var født ca. 1665 og døde i København som en firsindstyveaarig Olding 1745; formodentlig er den »Hattemager Eegholm«, der i en Alder af 62 Aar døde 1754, hans Søn og identisk med Jørgen Nielsen Eegholm, som 25. Novbr. 1729 holdt Bryllup med Kirstine Lauridsdatter Busk. En anden Hattemager i København af Navnet Eegholm, samtidig med Christen og Niels, men som det synes ikke nærbeslægtet med dem, var Søren Larsen (ell. Laursen) Eegholm, der ogsaa var født i Aalborg; han tog Borgerskab i København 1720 (12. Aug.) og var Medlem af Hattemagerlavet til 1747, hvis Oldermann han var to Gange. Børn af denne var formentlig de to Søkende Anne Marie Eegholm og Niels Sørensen Eegholm. Den første blev gift 30. Aug. 1748 med Stadskirurg Johan Vilh. Saur eller Suhr og indtraadte anden Gang i Ægteskab med Brygger Chr. Bagge den 16. Juli 1762. Niels Sørensen

Eegholm døde 15. Juni 1770 i København som forhenværende Hattemager; hans Hustru Armgard Marie Weyhe var en Præstedatter fra Færøerne, født i Hvalbo paa Syderø den 21. Juni 1735 og døde i Thorshavn mere end halvfemsindstyve Aar gammel 30. Oktbr. 1828. Børnene var født i København, men ved Mandens Død opholdt hun sig i sit Hjemland, og hendes Efterslægt forblev deroppe; et Barnebarn af hende var Armgard Marie Eegholm, Moder til den bekendte Sprogforsker, Provst V. U. Hammershaimb.

..... mig baade i Faders og Moders Sted, efterlod hun ikke heller nogen kærlig og mild Omhu for mig udi mine spæde Aar, men som en from Moder bar mig paa Medlidelsens Arme til jeg nogenledes kunde skønne; hvilket da hun formærkte¹⁾, ej heller sparede den nødvendige Flid, men lod mig oplære i min Cathéchismo og Børnelærdom. Hvorefter jeg da hjemme saa vel som hos andre gode Venner og Slægtinger forblev indtil mit Alders 14tende Aar, da hun eragtede for mig tjenligst at sætte mig her til København for at lære en ærlig Profession, hvormed jeg med Tiden lovligen kunde udspørge mit Brød, og kom saa først i Tjeneste hos den kunsterfarne Mand Sig.^r Hans Pedersen, Borger og Hattemager i den kgl. Residensstad København, hvor jeg forblev i Tjeneste og Lære i 7 Aar.

Imidlertid straks efter jeg saaledes var her ankommen paa et fremmed Sted, lod Gud mig friste Sorgen at fratage mig min k. Moder Aar 1701 in Majo²⁾, hvis Bortgang som hendes Kærlighed havde vaaren saa overflødig blev for mig saa meget mere beklagelig, idet jeg nu ingen havde at slaa min Lid til i Verden uden Gud og fremmede. Alligevel fornåm derefter Guds underlig Forsyn, hvor venlig han antog sig min Sag saa vel fra første som til sidste, at da jeg 1707 hos bemeldte min Mester havde udstaaet min Tjeneste og Lære i 7 Aar, forblev jeg der videre til 1708 som Svend, da jeg ved Paasketider tog Afsked og eragtede videre at søge min fortun. Begav jeg mig saa herfra Steden til Aalborg, hvor jeg arbejdede ungefær 1½ Aar, indtil 1709, da jeg beg[av] mig paa Rejsen til Lybæk for at profitere af Professionen, men som

¹⁾ s: da hun formærkte dette (nemlig: at jeg kunde skønne).

²⁾ Efter Kirkebogen begravedes Moderen, Karen Nielsdatter, allerede 21. April: hun døde i Aalborg.

ej Arbejde var at bekomme, forblev jeg der alene 14ten Dage og fortsatte saa min Rejse derfra til Hamborg. Der kommende fik Arbejde hos en Mester navnlig Johan Geertz, hvor jeg kontinuerede i 3 Maaneder; rejste saa derfra til Bremen, men formedelst den stærke Hverving ej vilde opholde mig, men rejste tilbage igennem Holsten og Fyn her hid til København. Der kommende fik Arbejde hos min kære Broder Sig.^r Niels Jørgensen, Borgen og Hattemager her sammesteds. Men kortelig videre at melde, da forinden jeg 1709 rejste herfra paa fremmede Steder, havde det behaget den allerhøjeste Gud at stifte en kærlig indbyrdes Forening imellem min kære Mester Sig.^r Hans Pedersens kære Datter Elisabeth Chatarina Hansdatter Chaffer, hvilken Hjerternes besluttede Raad efter min lykkelig Hjemkomst da blev fuldbyrdet i mange højfornemme Venners Nærværelse den 30. Maj 1710 udi hendes kære Moders Hus Kl. et Eftermiddag og skete Kopulationen efter Deres Maj.^{ts} allernaadigste meddelte Brev.

Den 13. Febr. 1711 om Aftenen Kl. 7 blev vores liden Søn fød til Verden og blev kristnet d. 18. dito i Vor Frue Kirke og kaldt Hans Jørgen. Madame Bochenhofs bar ham, Anne Marie Egholm holdt ham over Daaben, hans Moster Anna Hansdatter holdt Kristnehuen. Mands-Fadderne var: Niels Jørgensen Eegholm, Hattemager, Farbroder; Johan Lewe, Hattemager; Christian Has, Hut-Stafferer.

Anno 1711 i Julii Maaned begyndte Pesten i København og døde min Kæreste d. 27. Augusti; hendes Moder og Broder døde begge den 22. Augusti, hendes Søster den 30. Julii, og opholdt Svagheden i Januarii Maaned 1712.

1712 d. 27. Januarii føjede Gud mig atter i Ægteskab med min anden Kæreste, Mademoiselle Ellen Andersdatter Stochemarch og stod vores Bryllup udi hendes kære Moders Hus bemeldte Dato Kl. 1 og havde vi Kopulationsbrev. Hendes kære Fader Anders Pedersen Stochemarch, Borger og Skræder her i Staden, var forhen ved Døden afgaaen, men hendes kære Moder Johanne Jensdatter lever endnu saa længe det Gud behager; udi dette vores Ægteskab haver vi avlet: først

1712 d. 28. Oktbr. om Natten Kl. 12 blev vores liden Søn fød til Verden og fik den hellige Daabens Pagt den 1. Novbr. i Trinitatis Kirke og kaldet *Andreas*¹⁾. Madame Bechs bar og holdt ham, Jomfru Meibusch holdt Kristnehuen; Mandfadderne var: Niels Jørgensen, Haltemager, Farbroder; Jens Jensen, Tapetmager paa Enkedronningens Slot i Nykøbing i Falster; Peder Mathiessen, Skræder; Monsr Bochenhoffer, Studios; Peder Stochemarche, Studios, Morbroder. Christe Jørgensen Egholm.

1714 den 23. Septbr. Kl. 7 om Form. blev vor Søn fød til Verden og kristnet i Trinitatis Kirke og nævnet ved Navn *Jørgen Christensen*. Fadderne: Johanne Niels Sørensen[s], Anne Marie Niels Jørgensens, Jomfr. Grotschilling holt Kristnehuen. Mandsfadderne: Christen Sørensen, Ober-Formynder, Daniel Grotskilling, Kopist paa Rentekammeret; Sørren Niels Terchelssen, Studios; Niels Jørgensen, Farbroder, Hattemager; Peder Matthiessen, Skræder. Døde 1720 d. 26. Junii. . . .

Christen Jørgensen Egholm.

1716 den 27. Decembris Kl. et om Dagen Eftermiddag blev vor liden Datter *Elisabeth Catharina* fød til Verden og kristnet her til Trinitatis Kirke og døbt den 29. Decembris og af Herren henkaldet fra den syndige Verden den 14. Julii 1718 og vaar hendes Alder 1½ Aar og nogle Dage. . . .

Christen Jørgensen Egholm.

Anno 1719 d. 15. Januarii Kl. 2 Eftermiddag blev vor 4de Søn fød og blev kaldet *Niels Christensen* og kristnet d. 18. Januarii udi Trinitatis Kirke. Kvindefadderne: Etatsraad Rostgaards Fru bar, Mag. Lemvigs Kæreste holdt ham over Daaben, Jomfrue Anna Catarina hos Fyrstinden²⁾ holt Kristnehuen. Mandsfadderne var: Obrist Løwenørn, Kancelliraad Hane³⁾, Fiskal Borck, Jens Jørgensen. — Han døde i Herren den 4. Junii samme Aar, efter at han havde levet her i Verden 20 Uger. . . .

1720 d. 21. Maii kom min Kæreste udi Barselseng med vores 5te Søn, som blev dødfødt, og efter saadan udstanden haard Nød

¹⁾ Andreas Christensen (eller Christian) Eegholm var Apoteker i Stege og Vordingborg (se Ingerslev, Danmarks Læger og Lægevaesen II); han døde i Kbhvn. 1767, 54 Aar gl. (begr. 28. April).

²⁾ Anna Sophie Reventlow.

³⁾ ♂: Hahn eller Hahne.

behagede det Herren 7-Ugersdagen derefter, som var d. 9. Julii Kl. 3 om Eftermiddagen at hedenkalde hende fra denne møjsommelige Grædedal til sin himmelske Frydesal, og blev Legemet bested til Graven udi Trinitatis Kirkegaard d. 12. Julii udi fornemme og hæderlige Følges Nærværelse om Aftenen ved Sangværket. Gud give hende med alle troende en glædelig Opstandelse!

C. J. S. Egholm.

Efter at Gud nu saaledes havde ladet mig drikke denne beske Skaale 2de Gange, sad jeg saa hen i min sørgelige og enlige Enkemandsstand til jeg atter ved Guds Forsyn blev vejledet til den højagtbare og velfornemme Mands, ædle H a n s J ø r g e n s e n S t æ r, fordmum først Borger og Handelsmand og sidst Raadmand samt Skole- og Kirkens Forstander udi Nykøbing i Falster, hans kære Datter Mademoiselle L u c i a H a n s d a t t e r, som var den Tid udi hendes Fætterske, den velædle Madame Cicilia Herfortes, sal. Apoteker Christopher Herfortes Hus som hendes eget Barn, hvilket efter foregaaende gudelig Bøn og Paakaldelse gelingede saa vel, at af 2de Hjerter blev tilhobeføjet eet ved fælles Venners Samtykke. Og som Sorgen der endog indtrængte sig, at vi ikke kunde have den Lykke, at bemeldte nu sal. Madame Herfortes kunde bivaane vores Bryllup, men ved Dødens Komme maatte tage Afsked, efterlod hun dog ikke midt i Døden sin moderlige Kærlighed, men foreholdt hendes efterlevende Venner herudi at udvise hendes velmenende Intention, som de og til største Berømmelse efterkom, idet vores Bryllup i den sal. Dames Hus d. 27. Junii 1721 udi en højanselig Comitæ og Overværelse blev celebreret og med mange Lykønskninger og forefaldene Schiengager gratificeret. Derefter gelejdet til mit eget Hus, hvor Tirsdagen d. 1. Julii var enviteret som til en Velkomst Familiens nærmeste paarørende, som med al Glæde ydermere bekræftede dette vores Ægteskab. Endog vil jeg ikke forbigaa at nævne min Kærestes sal. Moder til en Erindring for de efterlevende i sine Tider, at det var den gudelskende Matrone Kirstine Mathiesdatter von Wæsten. . . . — C. J. S. Egholm.

Anno 1722 d. 20. Januarii Aftenen Kl. 4½ slet er min liden Datter fød til denne syndige Verden og d. 23. Januarii blev

kristnet udi St. Trinitatis Kirke af Mag. Ruderico¹⁾ og blev kaldet Ellen Elisabeth²⁾. Madame Terchelsen, Hr. Sekretær Terchelsens Kæreste, holdt hende over Daaben, Jomfru Mangaar holdt Kristnehuen. Mandsfadderne var: Hr: Abraham Kløcher, Apoteker Becher, Jørgen Stær, Mons. Friis, Mons. Niels Jørgensen Eegholm og Mons. Peder Mathiesen. . . . —

C. J. S. Eegholm.

Anno 1723 d. 7. Marti Kl. 3 slet Eftermiddag behagede det Gud almægtigst igen at velsigne min Kæreste og mig i vores Ægteskab med en ung Datter, som d. 11. dito udi St. Trinitatis Kirke af Mag. Ruderichved blev i Vinstokken Christo ved den hellige Daub indpodet, døbt og kaldet Ciciliæ. Hendes Faddere, som ved Daaben var til Stede, var følgende: Velædle Hr: Abraham Kløchers Kæreste bar hende til Daaben og velædle Hr: Sekretær Terchelsens Kæreste holdt Kristenhuen. Mandsfadderne: Hr: Doktor Herfordt, Mons. Holst, Mons. Matthias Wulf, Mons. Christian Mangaard, Studios, min kære Svoger Mons. Jacob Einsperg paa Hiortespring, min Brodersøn Jørgen Eegholm. . . . — Christen Jørgensen Egholm.

[Lignende Optegnelser om de to følgende Børns Fødsel, nemlig: Hans,³⁾ f. 4. Marts 1725 og døbt i Trinitatis K. den 8.; Faddere: Mad. Conradii, Mad. Engspereg, hans Moster, Mademoiselle From, Olle Blach, hans Farbroder Niels Jørgensen Egholm, hans Morbroder Jørgen Stær, hans Morbroder Christen Baj, Mons. Jacob Helm, Mons. Johan Lov.

Jørgen Christian, f. 18. Juni 1727⁴⁾ og døbt d. 21. i Trin. K. Faddere: Mad. Anne Maria Eiholms, hans Farbroders Kæreste, hans Moster Anne Marria Stærs, Løjtnant-Vagtmester Mons. Lous Neelsen, Mons. Neels Eilschou, Mons. Hans J[e]nsen Fester.]

¹⁾ s: Rodrigues.

²⁾ 1753, 23. Sept., blev hun gift med Juveler Eiler Martinsen og døde i Kbhvn. 1788 (begr. 14. Maj).

³⁾ s: den Hans Chr. (eller Christensen) Eegholm, der blev Auktionsholder i Kbhvn. og fik Slægtetbogen i Eje.

⁴⁾ Fra 18. Juni 1727 indtil Notitsen om Dronning Louises Død er indført med en uøvet Haand og i en ubehjælpssom Affattelse; det er her aabenbart Christen Jørgensen selv, der optegner Begivenhederne, medens det foregaaende øjensynligt skyldes en rutineret Skriver.

1727, d. 10. December bortkaldte den gode Gud vor liden Søn J ø r g e n C h r i s t i a n; hans ganske Alder var 25 Uger. . . .

Christen Jørgensen Egholm.

1725, d. 11. April begyndte jeg at bygge paa mit Hus, hvilket Gud gav Lykke og Bistand, at det blev færdigt, og jeg flyttede i det igen i Oktober Maaned.

1728, d. 20. Oktober hjemsøgte den almeigt[ige] Gud Staden med den store Ildebrand og d. 21. om Torsdag Aften Kl. 7 kom Ilden i mit Hus, og blev saa rent opbrændt, saa jeg dog beboede det i 3 Aar, saa jeg vil sige med Job: Herren gav, Herren tog, Herrens Navn vær[e] i [Evighed?] æret[?]. —

C. E[g]holm.

1729, d. 8. Juli hjalp den bar[m]hjerti[ge] Gud mig, at jeg begyndte igen at bygge paa min afbrændte Grund og sætte der et Baghus og fik det færdigt til Mikkelsdag Flyttetid.

C. Egholm.

Imidlertid viste Gud mig en anden Grund, som jeg købte og bygte op.

1729, d. 6. Oktober begyndte jeg paany at bygge paa min Gaard i Raadhusstræde, som jeg ved Jesu Navns og Guds Hjælp og Bistand fik Forhuset færdigt til Paaske Flyttetid 1730, at der indflyttede Folk at bebo det, og saa blev siden Huset forfærdiget til Mikkelsdag og saa indflyttede jeg samtidig selv med Hustru og Børn. . . . — C. Egholm.

1731 i Maji Maaned købte jeg en Plads af min Nabo i Landemærke næst ved mit tilhørende og begyndte at bygge det og saa tillige med mit Forhus, hvilke 2de Huse blev ved Guds Hjælp forfærdiget til Mikkelsdag Flyttetid. — C. Egholm.

1728, d. 20. Augusti var vore tvende Sønner Hans Jørgen og Andres til Guds Bord med os. . . .

Christen Jørgensen Egholm.

Anno 1721 den 15. Martii døde sal. og højlovlig Ihukommelse Droning Lovise og blev henført til Roskilde Begravelse d. 2. April. Den 4. April havde vores allernaadigste Konge, Kong Friderich den 4de, Bryllup eller blev viet til Hertuginde til Slesvig, Groskansler Rewentlous Datter Anna Sophia.

Efter at min hjerte elskende fromme Mand havde udstan-

den saa stor Hjertesorg og igennemgaaen saa megen Travali med sine 4re Bygninger: tidlig op om Morgen ved sin Bygning og silde derfra om Aftenen, træet og møde, tænkte vi da at have overvunden den store Forlis, som vi havde mist, og nu at høste Velsignelsen af hans Arbejde, som han saa kærlig stræbte for mig og vores fælles Børn, men som ingen fuldkommen Fornøjelse skal være i dette Liv, at man derved ikke skal hæfte sin Lyst, saa ser den fromme Gud bedst, hvad der tjener os til Salighed, saa vi maa da være fornøjet med hans Vilje.

Anno 1733, d. 3. Septbr: da han vilde gaa fra sit Hus i Landemærket, kom han til Vanlykke og vred sit højre Ben, saa det blev siden til en langvarende og tærende Sygdom, og det i 2 Aar, laa og gik, og imidlertid var han fornøjet i sin Gud og taalmodig i sin Svaghed, hvilket den almægtige Gud saa i Naade til og forløste ham med en salig og kristelig Udgang her fra denne Verden, med sund Fornuft og Forstand og blev delagtig i sin Frelseres Jesu Christi Lege[me] og Blod, og døde saa sødt og salig og befalet sin Aand i sin Frelseres Haand den 22. Augusti 1735, som var Mandagen om Formiddagen Kl. 10 slet, og blev henstediget til sit Hvilested udi St. Trinitatis Kirkegaard og blev samlet med sine 2de sal. Koner og Børn.¹⁾

Saa mistede jeg min hjerte elskende fromme Mand og mine Børn deres kære fromme Fader; den allerhøjeste Gud, som er Enkers Mand og faderløses Fader, haaber vi han ikke forlader os i vor store Hjertesorg. Vor Ægteskab varede i 14ten Aar 2 Maaneder og avled vi tilsammen 2 Sønner og 2 Døtre, som endnu lever saa nær som den ene Søn Jørgen Christian, som døde.

Anno 1737 ved Michaeli Tider var mine 2de Døtre Ellen Elisabeth Eegholm og Cicilia Eigholm til offentlig Konfirmation udi Heilig Geistes Kirke. . . . — Lucie sl. Eegholms.

Anno 1738 den 20. Junii førte Gud mig udi Ægteskab med min 2den Mand Sr Daniel Krøyer, velfornemme Borger og Hattemager her i København, efter at jeg havde sat Enke udi 3de Aar. . . . — Lucia Krøyer.

¹⁾ Jvfr. Kbhvns Skiftekommissions Forsegingsprot. 1731—36, Fol. 255 ff. Skiftet sluttedes ⁵/₇ 1737 (se Kbhvns Skiftekomm.'s Skifteprot. 1736—39).

Anno 1740 den 2. Oktbr. var vores Søn Hans Christensen Eegholm til Konfirmation udi Heilig Geistes Kirke, som Hr. Magister Kaasbølls Attest videre vidner om. . . — Daniel Krøyer.

Anno 1740 d. 6. Januarii forhen kom bemeldte vores Søn Hans Eegholm til Sr Lorentz Thomsen, Underadmiralitets-Skriver ved Holmen, for Skrivedreng. — Daniel Krøyer.

Anno 1748 d. 30. Aug. føjede Gud mig Hans Christians: Eegholm i Ægteskab med den Gudelskende Jfr. M a r g a r e t h a S o p h i a M a s s i u s, efterat vi havde været tilsammen i 1½ Aar i Forlovelse hos hendes Moder Mad. Massius, som den Tid boede paa Nyemølle Lystgaard¹⁾, og skete vores Kopulation om Eftermiddagen Kl. 6 i Sr David Berentzens Gaard paa Gl. Torv i mange fornemme Personers Nærværelse. . . — H. Eegholm.

Anno 1748 d. 30. Oktbr. flyttede vi fra Nyemøllegaard ind til København i Lille Kongensgade i Mad. Wichmands Gaard for der at ernære os med at destillere Akvavitter og holde et reputerligt Værtshus. . .

Anno 1748 d. 15. Novbr. om Morgenen Kl. 4½ slet behagede det Gud almægtigst at velsigne min Kæreste og mig i vores Ægteskab med en ung Søn, som d. 19. Novbr. næstefter udi St. Nicolai Kirke af Hr. Terchelsen blev ved den hell: Daab indpodet, døbt og kaldet: C h r i s t i a n S e v e r i n. — Hans Faddere, som ved Daaben var til Stede, var følgende: Mad^{me} Lucia Kroyer, hans Farmoder, holdt ham over Daaben og Jfr. Ellen Elisabeth Eegholm, hans Faster, holdt Kristenhuen. Mandsfadderne var: Ober-Auditør Andreas Bruun; Sr Daniel Kroyer, Hattemager; Hr. Abraham Becher, Præst paa China, Hr. Lorentz Thomsen, Underadmiralitets-Skriver; Mr Nicolaj Henningsen, Tobakspinder. . . — Hans C. Eegholm.

Anno 1749 d. 9. April Kl. 12 om Middagen bortkaldede den almægtige Gud vor liden Søn Christian Severin; hans Alder var 20 Uger og 5 Dage.

¹⁾ Det maa sikkert være Nymølle i Lyngby Sogn ved Mølleaaen tæt ved Ørholm. Paa Nymølle blev der den Gang drevet Kobherværk, og Virksomheden var nylig overgaaet til et Interessentskab efter den tidligere Ejer, Poul Badstubers Fallit 1746. Poul Badstuber boede paa Brede, som han ligeledes ejede, saa selv i hans Tid er det rimeligt, at en Del af Nymøllens Beboelsesbygninger har været lejet ud.

Anno 1749 d. 28. Oktbr., som var den store Jubelfæstes første Dag¹⁾, Kl. 4 om Eftm. er vor liden Søn fød til Verden og d. 1. Novbr. Alle Helgens Dag døbt og indpodet ved Daabens Bad og kaldet: *Daniel Christian*. — Frue Trine, Kaptajn Reiersens bar ham, og hans Fæster Jfr. Ellen Elisabeth Eegholm holdt Huen. Mandsfadderne: Hr: Ober-Auditør Andreas Bruun; Sr David Berentzen, Hørkræmmer; Mons. Johan Martin Meyer; hans Bedstefader Daniel Kroyer. . . . — Hans C. Eegholm.

[Lignende Notitser om, at Daniel Christian døde mellem 19. og 20. Oktbr. 1750, og om følgende Børns Fødsel:

*Anna Lucia*²⁾, f. 1751, den 27. Febr. om Aftenen Kl. 11^{1/2} og døbt den 4. Marts i Trinitatis K. — Faddere: Mad. Magdalene Elisabeth Thomsen og Jfr. Ellen Berentz, samt: Abraham Becher, Præst; Sr. Rudolph Henrich Grøn, Underfoged; Sr. Schultz, Groshandler; Sr. Boertmand, Tømmerhandler.

Daniel Christopher Elovius, f. 1752. den 1. Marts Kl. 3 om Morgenen og døbt den 4. Marts i Frue K. — Faddere: Mad. Anne Margrethe Grøn, Underfogdens Kæreste, og Faderens Søster Jfr. Ellen Elisabeth Eegholm; endvidere: Stadskaptajn Peder Nielsen Wiiborg; Sr. Anthon Muxolt, Chirurgus; Sr. Daniel Krøyer, Hattemager.]

Anno 1752 ved Micheli Tider indflyttede vi i vores nu iboende Gaard i Store Fiolsrædet, hvor jeg selv har ladet Brændevins- og Destillere-Værk indrette. . . .

[Optegnelse om Datteren Elisabeth Cicillia's Fødsel; hun kom til Verden den 21. Aug. 1753 efter at Moderen havde ligget ni Uger hæftig syg, og og døbt i Frue K. den 23. Aug. — Faddere: Mad. Anna Sophia sl. Hr. Massii, Barnets Bedstemoder, og dets Fæster, Jfr. Ellen Elisabeth Eegholm; endvidere: Sr. Anthon Muxolt, Chirurgus; Sr. Eilert Martin, Guldsmed; Sr. Christian Bagge. Barnet døde 13 Dage efter, den 3. Sept.]

Anno 1753 den 4. Sept. om Eftermiddagen Kl. 1 bortkaldede den alvise Gud min fromme og dydige Hustru, mig og

¹⁾ 2: Jubelfesten i Anledning af den oldenborgske Stammes 300aarige Regering i Danmark. Chr. I blev som bekendt valgt til Konge og hyldet i 1448, men først Aaret efter den 28. Oktbr. kronedes han i Frue Kirke.

²⁾ Blev gift to Gange, med Klædekræmmer Peter Hey og Stadskaptajn Joh. Weber: se nedenfor.

vores 2de Børn til stor Hjertesorg og Bedrøvelse, og blev hun tillige med vores liden Daatter, som for er meldt, den 7. Sept. om Middagen i St. Trinitatis Kirkegaard begravet, dog hver i sin Kiste bortkørt. Udi 5 Aar og 3 Dage var vi udi et kærligt og endrægtigt Ægteskab sammen... [hun var 34 Aar gl., da hun døde]. — Hans C. Eegholm.

[Notits om, at Daniel Christopher Elovius døde den 1. Nov. 1753 og den 5. Nov. blev nedsat i Moderens Begravelse paa Trin. Kgd.]

Anno 1755, den 26. Martii indlod den barmhjertige Gud mig udi mit 2det Ægteskab med den Gudelskende Jomfrue Johanne Dorothea Beech¹⁾, sl. Hr. Major Johan Thomas Beechs Datter fra Stege paa Møen, som den Tid var i hendes sl. Bedstefaders, afg. Peder Nielsen Wiiborg, Stadskaptajns, Hus paa Lille Købmager-Gade, og skete vores Kopulation i min Moder, Mad. Krøyers Hus i Landemærket...

Hans C. Eegholm.

[Optegnelser om Børnene af dette Ægteskab, nemlig:

Margaretha Sophia²⁾, f. den 30. Dec. 1755 om Morgenen Kl. 8¹/₂ og døbt 2. Jan. i Frue K. — Faddere: Mad. Lucia Krøyer, Faderens Moder, og Jfr. Anna Maria Andresen; endvidere: Velædle Hr. Underfoged R. H. Grøn; Velædle Hr. Bogholder Eggert Rasmussen; Sr. Ole Rasmussen, Brændevinsbrænder; Sr. Eilert Martinsen, Guldsmed, Faderens Svoger.

Et dødfødt Pigebarn den 30. Aug. 1756.

Johan Peter Christian, f. den 21. Juni 1757 om Morgenen Kl. 6 og døbt den 25. i Frue K. — Faddere: Mad. Anna Margaretha, Underfoged Grøns Kæreste, og Jfr. Catharina Nimb, sl. Hr. Nimbs Datter; endvidere: Sr. Ludolph H. Lillie, Bogtrykker; Hr. Licentiat Johan Wilhelm Suuhr; Sr. Johan Christian Jenckel, Chirurgus; Sr. Herman Michelsen, Hørkræmmer; Sr. Christian Bagge, Fuldmægtig ved Krigskancelliet.

Hedewig Benedicta Catharina, f. den 24. Nov. 1758 Kl. 2¹/₂ Eftm. og døbt den 28. — Faddere: Mad. Ellen Elisabeth Martins og Jfr. Dorothea Thomsen; endvidere: Hr. Løjtnant Flores Pontoppidan Friis, Faderens Svoger, Sr. Hans Rasmussen, Slagter her i

¹⁾ Om Hans Chr. Eegholm og Johanne Dorothea Beech se »Chr. Fred. v. Beck og hans Slægt«, K. 1907.

²⁾ Giftermaal, se nedenfor.

Staden og Fiskemester paa Gissenfelt; Sr. Gert Hass, Guldsmed; Sr. Tarp. Justermester; Sr. Friderich Winther, Vinhandler.

Et dødfødt Pigebarn den 18. Jan. 1761, som blev nedsat paa sl. Kapt. Peder Nielsen Wiiborg, Moderens Bedstefaders Ligkiste i Frue K.s Urtegaard den 23. næsteften.

Christine Elisabeth Cicillia, f. den 17. Jan. 1762 Kl. 3¹/₄ Morgen og døbt den 22. i Frue K. — Faddere: Fru Justitsraadinde Megdele Christine Falsen, Hr. Holmstedes Frue, og Jfr. Anne Margre[te] Fischer, Auktionsdirektør F.'s Datter; endvidere: Hr. Justitsraad Hans Nicolay Nissen; Hr. Justitsraad Falsen; Hr. Auktionsdirektør Johan Frimodt¹⁾; Hr. Underfoged Rudolph Henrich Grøn.

Magdalene Charlotte Lowise, f. den 19. Decbr. 1762 Kl. 3¹/₂ Eftm. og døbt 24. i Frue K. — Faddere: Mad. Magdalene Frimodt og Jfr. Magdalene Wolffsberg; endvidere: Hr. Gen. Auditør Andreas Bruun; Hr. Magnus Mølman paa Købmager-Gade; Brygger Christian Bagge; Sr. Peter Petersen ved Auktionskontoret.]

Udi Aaret 1759 ved Paasketider kom jeg til Auktionskontoret som Fuldmægtig.

Anno 1765, den 31. Jan. Kl. 12 sl. om Middagen bortkaldede Gud min Svigermoder, Mad. Anne Sophia, sl. Hr. Søren Massius' Enke, og blev hun hæderligen begravet i Holmens Kirkegaard den 3. Febr. derefter — og var hendes Alder 72 Aar, og i den Tid været i Ægtestand i 25 Aar og Enke efter hendes Mand sl. Massius udi 32 Aar.

[Fortsatte Optegnelser om Børnefødsler etc.:

Georg Friderich Sewerin Daniel, f. den 28. Juni 1765 Kl. 9 Aften og døbt den 5. Juli i Frue K. — Faddere: Mad. Anne Maria Eegholm, Brygger Christian Bagges Hustru; Jfr. Charlotte Drewsen, Hr. Drewsens Datter paa Strandmøllen; endvidere: Hr. Kaptajn Georg Elfferstued;²⁾ Hr. Søren Sørensen, Grosserer; Hr. Ludwig Zinn;³⁾ Grosserer; Hr. Schellenbech, Grosserer; Sr. Jacob Holm, Fuldmægtig hos Kasserer Daldorph.

Et dødfødt Drengbarn den 18. Marts 1768.

Carl Wilhelm Anton,⁴⁾ f. den 1. Marts 1769 Kl. 10 Form. og døbt den 8. i Petri tyske K. — Faddere: Fru Gehejmeraadinde

¹⁾ Der var to Auktionsdirektører i Kbhvn.

²⁾ 5: Elphinstone (medd. af Dr. phil. Louis Robé); jvfr. Bobé Efterl. Pap. fra den Reventlowske Familiekræds VI, S. 548.

³⁾ Jvfr. Samme, S. 595.

⁴⁾ Se Biogr. Lex. IV, 421. Han blev Student 1786, studerede en Tid Teologi

Wedel, f. v. Bülow, og Frøken Anna Charlotte Beeck, Barnets Moster; endvidere: Gehejmerraad og Ober-Skalmester v. Schimmelman; Gehejmerraad og Baron von Wedel; Hr. Justitsraad Sewell; Hr. Agent de Conninch; Hr. Løjtnant Christian Friderich v. Beeck.

Georg Friderich Sewerin Daniel døde 4 Aar gf. den 7. Juni 1769 af Smaakopper, »som i dette Aar stærk har graseret«.

Christine Elisabeth Cicillia, 7 $\frac{1}{2}$ Aar gl., døde ligeledes af Kopper den 26. Juni 1769.

Magdalene Charlotte Lowisc, 6 $\frac{1}{2}$ Aar gl., døde den 30. Juni 1769 af samme Sygdom. -- »Gud ved det gik hart til Hjerte at miste saa kære Børn paa saa kort Tid.«]

Anno 1769, den 17. Nov. kom min Datter Anna Lucia Eegholm i Ægteskab med Klæde- og Silkekræmmer, Hr. Peter Hey, boende hos Mad. Gram paa Købmager-Gade og haver sin Bod hos Raadmand Wilebrandt lige for Mad. Gram. Kopulationen skete om Aftenen Kl. 6 i mange honette Folkes Nærværelse, som derefter gelejdede dem til deres Bopæl. . . .

Hans C. Eegholm.

Anno 1772, den 17. Jan. blev Caroline Mathilda henført til Kronborg Fæstning og derefter bortført til Slottet Zelle, hvor hun forbliver; Grev Struensee og Brandt, Falchenschield med flere andre arresteret. Derefter Struensee og Brandt aflivet og Falchensch: paa Munkholm; de andre hver sit anviste Sted. De fik som de fortjente, flere kunde gerne gaaet med, men all som Gud har villet.

og havde Kost og Logi hos sin Moder til sit 31. Aar; hans Bryllup stod i Roskilde Domkirke 12. Oktbr. 1799, Maanedsdagen efter hans Debut paa det kgl. Teater. Ved kgl. Resol. af 15. Oktbr. 1799 blev han ansat som Skuespiller fra afvigte 1. Septbr. med højeste Begyndelsesgage. Direktionen udtalte, at han havde »debuteret 3de Gange med udmærket Held og Bifald, og det i et Fag, som Teatrets Tarv for nærværende Tid kræver besat med et dueligt Subjekt«; den lovede sig saa meget af hans »alt temmelig udviklede Talenter«, at den ikke tog i Betænkning at foreslaa ham ansat paa de nævnte Vilkaar. Men allerede den Gang var hans Helbred nedbrudt; i Sommeren 1802 taler han — i en Skrivelse til Hauch af 20. Juli — om sin Brystsvaghed, der »endnu er saa heftig, at mit Haab om at komme i Virksomhed snart, ikkun er meget svagt«. Aaret efter, 17. Juli, døde han, og Teaterstyrelsen gav hans Enke, som det den Gang var Skik, en Pengenhjælp til Omkostningerne ved Begravelsen (R. A. Teaterark. kgl. Resol. 1799, Nr. 143. 1803, Nr. 85; Indk. Breve 1802, Nr. 504; Berl. Tid. 1803, Nr. 57).

[Optegnelser om Børnefødsler o. lign.:

Daniel Friderich Elowius,¹⁾ f. den 24. Juli 1772 Kl. 9 Form. og døbt den 3. Aug. i Petri K. — Faddere: Fru Majorinde v. Beck, f. Bülow, og Jfr. Margrethe Sophie Eegholm, Barnets Søster; endvidere: Hr. Kommercesekretær Hamelev; Sr. Peter Hey, Klædekræmmer; Hr. Løjtnant Friderich Friiss i Søetaten, Barnets Fætter; Chirurgus Bachhausen af Faderens Familie.

1770 ved Michaeli blev Datteren Margrethe Sophie konfirmeret og til Paaske 1772 Johan Peter Christian og Hedew. Benedicta Cathrine.

Hans Georg Sewerin²⁾, f. den 3. Sept. 1773, Kl. 1½ Eftm. og døbt den 10. i Frue K. — Faddere: Mad. Anne Lucie Eegholm, Sr. Peter Heys Kæreste, og Jfr. Hedewig Benedicta Catharine Eegholm, begge Barnets Søstre; endvidere: Hr. Kapt. Beck ved Livvagten, Faderens Svoger; Sr. Joh. Frid. Samuelsen, Bogholder paa Sukker raffineriet i Wimmelskaftet; Sr. Andreas Wordgaard og Sr. Jens Nimb, begge Kopister ved Hof- og Stadsretten.

Ludevig Ernst Joachim³⁾, f. den 12. Febr. 1775 Kl. 9½ Aften og døbt den 24. — Faddere: Fru Fischer, Justitsraad og Auktionsdirektørs Kæreste, og Frøken Mette Sophia Horn, Etatsraad Horns Datter; endvidere: Etatsraad Borch; Justitsraad Wæwer; Kommandørkapt. v. Krog; Raadmand Balthasar Schiødt.]

Anno 1775, den 8. Aug. bortkaldede den gode Gud min elskelige Svigersøn Peter Hey fra dette timelige, og [han] efterlod sin bedrøvede Enke fire Børn, hvoraf en endnu ej var kommen til Verden, men derefter fremkom; havde saa som Enke 2de Sønner og 2de Døtre faderløs, indtil Gud velsignede dem med en oprigtig og elskværdig Fader, da bemeldte min Datter indlod sig i Ægteskab 1776, den 15. Novbr., med den op-

¹⁾ Jvfr. nedenfor. Han var Kontorbetjent, levede paa Vesterbro og døde 10. Aug. 1802; faa Uger før — 23. Juli — havde han ægtet Johanne Marie Scheuer (Skifte i Landsark. for Sjæll. m. m.)

²⁾ Blev oplært som Apoteker hos Fried. Mecklenburg i Flensborg, men fik som Apotekersvend kgl. Bev. af 1. Febr. 1799 til at nedsætte sig i Kbhvn. som Destillatør og Urtekræmmer (Sjæll. aabne Breve 1799, Nr. 137); han viedes 13. Juli 1800 til Cecilie Hedevig Hey og døde 3. Febr. 1832. Blandt deres Børn var Isenkræmmer Peter Carl Fred. Eegholm (1805—88), gift med Ane Sophie Margr. Heegaard (1805—78).

³⁾ Jvfr. nedenfor. Døde som kgl. Fuldmægtig paa St. Thomas 1815 (før 1. Septbr.): i 1812, 25. Jan., havde han ægtet Marie Christine Lassen, der sad Enke efter ham i henved et halvt Hundrede Aar. Hun døde 11. Juni 1862 i en Alder af 78 Aar (Adresseavisen 1815. Nr. 206, 1862, Nr. 135).

rigtige og velsignede Mand, J o h a n W e b e r, Silke- og Klædekræmmer. . . . I dette deres Ægteskab har Gud velsignet dem med en Datter, som blev kaldet Magnusine, som dog blev ej gammel, men et halv Aar derefter bortdød. Vil Gud lade Manden leve med hende, kan de faa nok endnu. — H. C. Eegholm.

1780, den 26. Maii, indgik min Datter M a r g a r e t h e S o p h i e E e g h o l m Ægteskab med Hr: L o r e n t z P h i l i p E h r n s t, Fuldmægtig hos Justitsraad Hofgaard og Nummerant ved Banqven¹). . . . Hans Indkomster er kuns maadelig til at begive sig i saadan Stand, hvortil meget udfordres, men jeg haaber paa Gud, som ingen lader være hjælpeløs, og vist og sandt skal velsigne dem etc. . . . Gud ved, jeg begyndte med meget mindre, ja saa godt som intel, har dog underlig ført mig igennem Verden, at jeg til Dato ikke har manglet; det samme vil jeg oprigtig ønske dem som Fader. NB. Brylluppet holdet i min Gaard paa K[øb]m[ager]gade. — H. C. Eegholm.

Anno 1781, den 21. April, indlod min Søn J o h a n P e t e r C h r i s t i a n E e g h o l m²) sig i Ægteskab med Jfr. A n n a C a t h r i n e D i t m a r, som da tjente for Husholderske hos C[ammer]herre Bielche i Næstved, hvorfra hun havde et overmaade godt Renommé. Disse stakkels Folk tog dem for at være Brændevinsbrænder og flyttet ind i Teglgaaardsstrædet, mens formedelst Ejeren solgte Stedet, blev der ej længere end et halv Aar og fortjente ikke noget der, thi alt hvad de kunde fortjene, gik til Husleje; Maleur for dem, at de skulde saa straks oprykke. Nu da Gud lever og saasom de begge ere stræbsom og gudfrygtige, skal vist den barmhjertige Gud antage sig dem og oplede Levebrød for dem, ihvor det og bliver. Fra den Flyttedag af har de været og er endnu i mit Hus, hvor de ikke er mig til nogen Tynge, da hun, Konen, fortjener hvad hun nyder, og han ligeledes, thi hvad han kan fortjene, anvender han vel. . . .

H. C. Eegholm.

¹, Et Bryllupsdigt forfattet og trykt af Bogtrykker P. H. Höecke.

², Han døde 25. Jan. 1803, var Gartner og Traktør paa Vesterbro. Anna Ditmar begravedes paa Frederiksberg 21. Aug. 1795 i en Alder af 51 Aar; anden Gang giftede han sig 30. April 1796 med Sidse Larsen. Ved Folketællingen 1801 angives hans Hustru at hedde Cecilie Thurøe og at være 31 Aar gl.

Til Paaske Flyttetid 1782 er min Søn indflyttet i hans tilkøbte Gaard uden Vester-Port imellem Fredericb. Allé og Gl. Konge-Vej. — Gaarden kaldes nu *E e g h o l m s d a l*¹⁾ —, for der, om det er Guds Vilje, at ernære dem. Dertil giv Gud Lykke. — Hans C. Eegholm.

[Optegnelse om, at Datteren *H e d e v i g B e n e d i c t a C a t a r i n a*²⁾ døde i sit 24. Aar den 18. Juli 1782 Kl. 12 Middag og begravedes samme Eftermiddag Kl. 4 paa Frue Kgd.: hun var nemlig død af »Sprinkel og Forraadelsesfeber«. — Der var nu syv Børn tilbage.]

Anno 1784, den 4. April, Palmesøndag om Eftermidd: Kl. 3 slet stod vores velsignede Kronprins *F r i d e r i c h* offentlig til Konfirmation udi Slotskirken, hvor han til alles Glæde tydelig og lydelig offentl: aflagde Regnskab og Rede for Religionens Sandhed, og da han var konfirmeret af Hofpræsten, Hr. Bastholm, igentog han den Bekendelse ganske højt, lovede Gud, hans Faders Hus og Undersaaterne at forblive ved denne hans Trosbekendelse til hans sidste Ende, hvortil Præsten gratulerede og derhos[?] sagde: Ve Dem, naadigste Prins, om De ikke dette vigtige Løfte opfylder. Vi vil da alle gratulere os med denne velsignede Prins og alle sukke og bede etc. . . . Amen! — Hans C. Eegholm.

[Notits om *C a r l W i l h e l m A n t h o n s* Konfirmation i Nikolai K. d. 18. April 1784.]

¹⁾ »Eegholmsdal« laa ved den nuværende Værnedamsvej, mellem Gl. Kongevej og Frederikberg Allé; i Vejens ene Side var en Bæk eller et Vandløb, der kunde lugte slemt ved Sommertide. Paa den lille Gaard var man meget gæstfri. Ofte hændte det Søndag Aften, at Folk kom sent hjem fra Dyrehaven; naar de da fandt Øster- eller Nørreport lukket, søgte de til Vesterport, der plejede at staa aaben om Natten, naar Hoffet var paa Frederiksberg; men undertiden skuffedes man ogsaa der, og det gjaldt da om at skaffe sig Ly for Natten, indtil Porten aabnedes ved Firetiden næste Morgen. I »Politivennen« klages der en Gang over dette Forhold. De udelukkede tyede ud paa Vesterbro, men fandt alt lukket og slukket, intet Sted at komme ind; man dundrede paa Porten i Bjørnsdal, — »der saa saa trøsteligt stort ud i sin nye Tilstand, at det syntes at tilbyde Rum for dem alle« —, men ikke en Sjæl var barmhjærtig nok til at aabne. »Man traf Vægteren«, hedder det videre, »og denne sagde, at der var intet Sted man kunde komme ind, med mindre det skulde være Eegholmsdal. Der drog man da hen og fandt vakre Folk, der ufortrødne stod op og beværtede de stakkels udelukkede Kildegæster« (Politivennen 1799, S. 1231, 1803, S. 4321). Paa det Tidspunkt, der her omhandles (Sommeren 1803), var Traktør Eegholm dog nylig død.

²⁾ Et Sørgedigt af Bogtrykker Høecke.

Anno 1785, den 26. Marti, var det det 30te Aar min Hustru og jeg var kommen i Ægteskab. Den Dag fornøjede vi os med gode Venner, og i mine Værelser opførte til Fornøjelse Komeden »De 6 Retter«¹⁾ kaldet, hvilket ypperligt blev udført til manges Fornøjelse af følgende Aktører og Aktricer:

1. Hr: Mentz — Hofraad²⁾).
 2. Hans Frue — Mad. Schaarup.
 3. Mad. Ane Lucie Weber, min Datter — Fru v: Smerling.
 4. Hr: Bagge hos Osten — hendes Broder Obersten.
 5. Mad. Hilcher — Hofraadens Datter.
 6. Carl Wilh. Anth. Eegh., min Søn — Hofraadens Søn.
 7. Stud. Lund — Gehejmemaal. NB. Ypperlig Aktør.
 8. Majoren var Mr. Prahl.
 9. Hr. Saabye paa Stiftamt[andens] Kontor — Kirke-Inspektør.
 10. Sekretær Monrad — Lt. Leonhart³⁾, Hofraadens Datters Kæreste.
 11. Hr. Minche — Kammerherre, Medbejler, men fik ej Audisenz[!].
 12. Mr. Studios Truslew[?] — Herredsfoged.
 13. Mad. Sørensen, min Søster-Datter — Tjeneste-Pigen.
 14. Mægler Hyllested — Lt.[’s] Tjener Philip.
 15. Mr. Bech, min Fuldm. — Friderich, Tjener hos Hofraaden.
 16. Grum
 17. Joh. P. Eegh. } Under-Officerer og Politibetjente,
- og Suffløren Hr. Smidt.⁴⁾

Da Komeden var endebragt, dansede Aktricer, Aktører og andre Tilskuere til Kl. 4 slet Morgen, da enhver tog til sit Hjem

¹⁾ »Kun seks Retter« var en i Datiden meget yndet Femakts-Komedie af Groszmann, oversat af Fr. Schwarz; Stykket hørte til Det kgl. Teaters Repertoire, kom op i 1781 og opførtes indtil 1825 ialt 48 Gange.

²⁾ Hofraaden spillede ved Stykkets første Fremkomst paa Det kgl. Teater af Schwarz og Rollen arvedes af Eegholm kort efter hans Debut.

³⁾ I Schwarz’s trykte Oversættelse (K. 1782) kaldes Løjtnanten Carl (v. Altdorff).

⁴⁾ Mærkelig nok nævnes Stykkets komiske Hovedrolle, Sadelmageren, slet ikke: paa Det kgl. Teater spillede den af Gjelstrup, Knudsen og senere Ryge.

uden at en eneste var enten fedtet eller øllet, men fornøjede og glade (jeg veed Gud alm: blev ej vred derfor). Næste Søndag blev samme Komædie igen opført i min Sal efter min Svigersøn Johan Webers Foranstaltning og ageret af samme Personer som forrige, da den endnu ypperligere blev udført til manges Fornøjelse. NB. Hr: Swartz som Oversætter og nu Tilskuer fandt Bifald.

NB. Jeg har forsømt at indføre, at jeg solgte min Gaard i Store Fiolstr: den 20. Oktbr. 1777 for Kapital 7000 Rdr. til Brændevinsbrænder Hendrich Sørensen, da jeg den 16. Oktbr. 1777 købte min nu iboende Gaard Nr: 99 paa Store Købmager-Gade af Hr: Justitsraad Helfried, som var saa uheldig at have bortspillet Gaard og Gods med meget mere i det fordærve[n]de og for mange farlige Talloteri; jeg betalte ham for Gaarden imod Skøde, der straks blev læst, 10500 Rdr:

[Derefter findes optegnet Udgifter til Omkostninger, Reparationer, Assurance etc., Lejen, som gaar af Huset, og de Folk, der bor i det, m. v.]

Anno 1786, den 13. Januarii om Morgenens Kl. 8 slet døde min Fader, H a n s C h r i s t i a n E e g h o l m, i sit Alder[s] 61de Aar, efter at have tjent ved Auktionskontoret i 27 Aar. I Ægteskab med sine tvende Hustruer har han ialt avlet atten Børn, hvoraf syv nu føle Tabet af saa god og kær en Fader, som ej sparede alt, hvad der stod i hans Magt til at fremme sine Børns Gavn og Bedste, hvorfor den almægtige Gud ogsaa hisset skal lønne ham. — C. W. Eegholm.

[Optegn. om Daniel Friderich Elovius's Konfirmation ved Paasketider 1787 i Nikolai Kirke.]

1788, den 8. Oktbr. gik min Søn Friderich om Bord med Unmach¹⁾ og hans Kone til Bergen og skal være hos ham som Dreng i 5 Aar.

[Notitser om Hans Georg Severins og Ludevig Ernst Joachims Konfirmation, henholdsvis Paaske 1788 og 1790, underskrevet I. D. sal. Eegholms.]

¹⁾ Fo ed i Norge.

1790, den 1. Januarii kom min Søn Ludevig Ernst Joachim Eegholm til Hansen, Prokurator udi Københavns Hof- og Stads-Ret som Dreng at tjene ham i 6 Aar.

Madame Eegholm.

Foruden Slægtbogen foreligger et lille Hefte med Optegnelser af Hans Chr. Eegholm — der døde som en ret velstaaende Mand — og hans Hustru Johanne Dorteia, f. Beeck; det handler bl. a. om Børnene og hvad der er kostet paa dem. Af det Afsnit, der er betitlet »Min Tilstand«, kan følgende hidsættes som et lidet document humain.

1748, d. 30. Aug. indlod jeg mig i Ægteskab med Jfr. Margarethe Sophie Massius, med hvem jeg avlede 5 Børn, hvoraf een lever, som er Anne Lucia, de andre 4re døde efterhaanden, tiidst Moderen, min Kone, med et Barn, som med hende blev begravet. Da var min Tilstand meget slet, som enhver vel kan tænke; hun havde slet ikke noget, jeg meget lidet, vi huttede os igennem saa godt som vi kunde, havde ingen Leve-Brød uden ugentl: 8 R af min Principal, Underfoged Grøn. Jeg købt[e] ved Venners Hjælp min Gaard i Fiolstræde, hvor jeg begyndte at indrette Brændevins-Værk, gik og meget godt, men varede kort, thi næppe et Aar derefter blev min Kone syg, laa længe til Sengs, døde med det omtalte Barn, saa at hvad jeg i det Aars Tid havde fortjent, gik bort og mere til. Jeg var da i Gæld 1753, d. 4. Sept., da jeg blev Enkemand, ungefær — efterat hvad jeg ejede var fradragen — den Summa 900 Rdr. Jeg blev da Enkemand i 1½ Aar og i den Tid kom endnu yderligere i Omstændigheder; ja, i de Aar, jeg var min egen, lidt megen Kummer for at slaa mig igennem, hvilket er Gud bedst bekendt og nogle af mine Venner, ja mange Gange i de første Aar hverke[n] vidst Udveje til Føde eller Klæde[r], dog, Herrens Navn være lovet, aldrig er jeg haardt krævet af nogen og aldrig citeret for nogen Gæld, men hutlet mig igennem og haft mangan sorrigfuld Nat og Dag; den almægtige, som havde lagt mig Byrden paa, har og reddet. Jeg burde ikke sige, Byrden kom fra Gud, min egen Skyld var det, at jeg saa ubetænksom uden Leve-Brød giftede

mig, og derfra kom Oprindelsen til Sorgen. Imidlertid har jeg levet i kærlig Ægteskab med min dydige Kone og smaa Børn. Nu blev jeg i Aaret 1755, d. 26. Marti, gift med min nuhavende kærlige og stræbsomme Kone Johane Dorthea Beck; med hende fik jeg slet ikke noget i Udstyr, maatte selv besørge Bryllup og hvad dertil udfordret, dog fik jeg 1000 Rdlr. i Arve-Part efter hendes Bedste-Fader sl. Capit: Peder Nils: Wiborg, mens disse 1000 Rdlr. forsvandt for os dels ved Mislykke ved mit Brændevins-Værk, dels paa andre Maader. Vi slog os dog skikkelig igennem uden nogen maatte mærke vores Trang; vi redde[de] os dels med hvad vi havde inden Gemmer, satte ud, løste igen, fik Kredit og betalte, saa jeg ved vist vores Omstændighed var meget vaklende. Børn velsignede Gud os med, som og har betydet noget, mange Børn og ingen eller liden Fortjeneste. Jeg var da saa lykkelig, da jeg ingen Udveje saa at slaa mig igennem ved Bryg-Destiller-Værket, at jeg kom 1759 til Auktions [-Kontoret] som Fuldmægtig. Dermed tillige beholdt jeg Værket og drev det, mig alt til Skade, til 1762, da jeg derefter lejede Værket bort, flyttede saa paa de øverste Værelser og der holdte Auktioner. Vi var endnu i den Tid i slette Omstændigheder; Tid efter anden kom vi os dog lidet, indtil 1765, da jeg formedelst igangne Colition (skal være: Caution) for Brygger Christian Bagge blev total sat tilbage og kladrede [sic] mig igennem, saa at jeg dog ikke blev til en Kæltring, alt hemmelig gaadet mit Kors igennem, saa jeg ved vist, jeg har betalt Svogerskabet; han har Tid efter anden saaledes indledet mig, at jeg ved vist, jeg for hans og Kones bevægelige Tilskyndelser kom tilbage for hans Skyld over 3000 Rdr., hvilket jeg ikke forvandt i mange Aar derefter, ligesom jeg og ved andre har tabt anseligt; jeg har da et Aar efter et andet gjort Balance, men altid været mere i Gæld end jeg har haft tilgode, indtil 1777, da jeg eftersaa min Tilstand at være lidet bedre, og jeg i samme Aar solgte min Gaard og købte denne, jeg nu bor udi, hvor den gode Gud give bedre Lykke. . . .

Generalmajor Frederik Adolph von Schleppegrells Autobiografi

skrevet i Aaret 1840 i Anledning af hans Udnævnelse til Ridder af Dannebrog den 28. Juni 1840 og indleveret til Ordenskapitulet.

Meddelt af **Poul Hennings.**

Jeg er født i Norge den 28de Juni 1792 paa Herregaarden Brunnslaug i Nærheden af Frederiksværn. Min Fader var Generalmajor og Chef for det tellemarkske Inf. Regiment og min Moder en Datter af Viceadmiral Zimmer.

1804 i Mai kom jeg, med endeel Forkundskaber, som Cadet til det norske militaire Academie i Christiania, og 2 Aar senere tog jeg Officersexamen og fik saaledes Fændriks Anciennitet den 1ste Juli 1806. Da jeg imidlertid var for ung til at gjøre Tjeneste i Armeen, forblev jeg endnu et Aar ved Academiet og brugtes tildeels som Hjælpelærer i de 3 yngre Classer. 1807 demitteredes jeg og blev ansat i Juli ved tellemarkske Infanteri Regiment, hvorved jeg i October avancerede til Secondlieutenant med reserveret Anciennitet fra 13de Marts samme Aar.

1808 blev jeg ansat ved en combineret Grenadeer Bataillon af 2det aggershusiske og tellemarkske Regiment og marcherede med denne ved Krigens Udbrud mod Sverrig til den svenske Grændse. I dette Aar deltog jeg i Affairerne ved Killingmoe og Toverud og avancerede til Premierlieutenant den 18de Mai. Om Efteraaret 1809, efter Freden med Sverrig, rykkede Bataillonon tilbage til Frederiksværn og jeg blev ansat som national Premierlieutenant ved Bambleske Compagni.

1810 blev jeg forsat til Regimentets tjenestegørende Jægercompagni, hvilket jeg presenterede for Statholderen Prinds Friedrich af Hessen i Juli 1811 til Høisammes Tilfredshed. Aarene 1811, 12 og 13 var jeg om Efteraaret ansat ved den geometriske specielle Opmaaling af Laurvig Grevskab og arbejdede saaledes

for Rentekammeret. Da Norge 1814 erklærede sig selvstændigt og den norske Armee samledes paa Grændsen, blev mig overdraget Commandoen af en Division af tellemarkske Jægere, hvis Styrke beløb sig til 200 Mand. Denne Division commanderede jeg i Affairerne ved Ingedals Kirke, Bissebjerg, Hafslund og Ise. Norges daværende Konge bevidnede mig i den Anledning sin aller-naadigste Tilfredshed og lod mit Navn indrykke i Bladet Budstikken.

Da senere Begivenheder bevirkede Norges Forening med Sverrig, vilde jeg ikke tjene den svenske Regjering, nægtede tiligemed 2de Cammerater af Regimentet at aflægge Troskabseed til Carl den 13de, blev derfor først suspenderet og siden afskediget af norsk Tjeneste.

Jeg forlod nu mit Fødeland med smigrende Anbefalinger af Kong Christian Frederik og samtlige Foresatte, med hvem jeg havde staaet i nogetstomhelst Forhold. Hans Majestæts Ord lode saaledes: »Premierlieutenant af tellemarkske Infanteri Regiment Frederik Adolph v. Schleppegrell har sin hele Tjenestetid og især under Feldttoget 1814 udmærket sig ved Mod, Tjenestliver og Duelighed, hvilket samtlige hans Superieurer have bevidnet. I det Vi, efter benævnte Premierlieutenant v. Schleppegrells Begjæring, og for at fremme hans Attraa til at indtræde i anden Militairtjeneste, meddele ham dette Vidnesbyrd, ønske Vi ham paa det Bedste anbefalet.

Givet paa Ladegaardsøen, den 5te October 1814.

C h r i s t i a n F r e d e r i k .

Forsynet med særdeles Anbefaling til Fyrst Blücher, begav jeg mig i April 1815 til Høisammes Hovedquarteer i Lüttich og blev ansat i den preussiske Armee, først ved 3die rhinske og senere ved 5te westphalske Inf. Regiment. Med Sidstnævnte deeltog jeg i Affairerne ved og Beleiringerne af Phillip-ville, Marienbourg og Rocroix. Først i November, da Regimentet laa i Garnison i Landrecy, blev jeg commanderet til Paris og modtog der en aller-naadigst Skrivelse fra daværende Kongl. Høihed Prins Christian Frederik, hvori Allerhøistsamme meddeelte mig, at jeg var ansat i dansk Tjeneste med min gamle Anciennitet, at jeg, naar Freden

var sluttet mellem Preussen og Frankrig, kunde søge Afsked af preussisk Tjeneste og derpaa melde mig ved det danske Auxiliair-corps til Hans Durchlauchtighed Prinds Friederich af Hessen, som i Begyndelsen af 1816 rykkede ind i Frankrig. I December 1815 modtog jeg efter Ansøgning Afsked af preussisk Tjeneste og meddeelte Medaillen for Feldttoget 1815 tilligemed en Legitimations Attest, dateret 22. December 1815, for Meddelelsen af benævnte Medaille. Ved det danske Auxiliair-corps blev jeg ansat ved Dronningens Livregiment og forrettede Tjeneste ved Sammes Jægercompagni indtil sidst i April samme Aar, da alle de Officerer, der ei oprindeligen hørte til Contingentet, bleve embarqerede i Calais for igjen at debarqeres i Glückstadt. Derfra tog jeg til Kjøbenhavn og meldte mig først i Juni ved 3die jyske Regiment. Under mit Ophold i Frankrig var mig allernaadigst forundt Capitains Anciennitet af 1ste Februar 1816. — 1818 og 1819 var jeg commanderet ved Svømmeøvelserne i Kjøbenhavn, og den 23de August 1819 meddeelte mig Kapitains Karacteer i følgende allernaadigste Udtryk: »Da Premierlieutenant af 3die jyske Regiment, Frederik Adolph v. Schleppegrell, ved enhver Leilighed, udmærker sig ved Duelighed og Tjenstiver og bliver derfor af enhver af hans Foresatte anbefalet Os, især fordi han ofte har gjort mere, end det som stricte var hans Pligt at gjøre, saa fortjener han et Beviis paa Vor Tilfredshed for dette hans roesværdige Forhold, og Vi ville derfor, ved ham have gjort en Undtagelse fra den almindelige Regel, idet Vi herved allernaadigst meddele ham Kapitains Karacteer med den ham forhen reserverede Anciennitet af 1ste Februar 1816.«

1820 i Februar kom jeg i Stabscapitains No. og i April samme Aar marcherede jeg med Regimentet til Aalborg. Fra 1821 om Sommeren til 22 om Efteraaret forrettede jeg Tjeneste ved Prinds Christian Frederiks Regiment, og i October kom jeg tilbage til Aalborg. Med 3die jyske Inf. Regiment deeltog jeg i Revuer og Maneuvrer ved Aarhus 1824, 26, 28, 30, 32 og 34 og var saa heldig ved Samme at tilkjendegives H^s Majestæt høisalig Kong Frederik den 6tes Tilfredshed, hvilket især var Tilfældet den sidste Gang Allerhøistsamme saae Compagnierne til speciel Revue, nemlig 1830. Parolbefalingen af 11te Juni 1830 lyder saaledes:

»Jægercompagniet under Capitain v .Schlepppegrell var ganske overordentlig godt exerceret og øvet. Capitainen lod samtlige Officerer og Overjægere træde tilbage bag Linien og der blev saaledes manøvreret med Jægerne alene. De meget rask paa hinanden følgende Commandoord og Signaler forstodes og udførtes øjeblikkeligen og ikke en eneste Feil blev derved bemærket.«

1828 den 12te Mai var jeg bleven udnævnt til Chef for Jægercompagniet og samme Aar indgik jeg i Ægteskab med Baronesse Johanne Jacobine Margrethe Juel, Datter af Major, Baron Juel til Lundbæk. Vi have havt 3 Sønner, hvoraf de 2 yngste ere ilive. Den 13de Februar 1833 fik jeg Majors Anciennitet, og 2den April 1839 udnævntes jeg til Major med nysnævnte Anciennitet. 1840 den 28de Juni udnævnte H^s Majestæt mig allernaadigst til Ridder af Dannebrogen. Jeg tilføjer mit Valgsprog: »être vaut mieux que paraître«.

underdanig

Schlepppegrell.

Af Warnstedts Theaterpapirer.

Ved Knud Bokkenheuser.

Desværre mangler der i det kgl. Theaters Papirer i Rigsarkivet en Del, som brændte sammen med Christiansborg Slot. Det, man nu kan finde, er derfor saa meget kostbarere, og det maa anses for et Held, naar man finder Dokumenter, der har undgaaet Ildsvaaden. I det store kgl. Biblioteks Manuskriptsamling ligger imidlertid Kladden — udateret — til Kammerherre Warnstedts¹⁾ Indstilling angaaende et nyt Reglements Affattelse. Det er et Aktstykke, som giver denne humane og dygtige Theaterchefs eget Billede tillige med hans Syn paa adskillige af hans Samtid.

Da der i Directionen blev delibereret over Theatre-Reglementets Affatning, besluttede jeg for ei at volde vidtløftige og uafgiørende Debatter, efter min Overbeviisning, ligefrem skriftlig at fremsætte mine Grunde for eller imod de til Reglementet gjordte Propositioner og at lade dette cirkulere som et Bilag, naar Conceptet til bemeldte Reglement kom i Omløb, paa det mine Herrer Meddirecteurer²⁾, som for endeel endnu kunde være fremmede i Theaterbestyrelsen, derved kunde faa nogle Grunde for deres Bestemmelser. Jeg har nu næsten i 9 Aar³⁾ tjent i dette saa indviklede Fag, og troer, at jeg i den Tid temmelig nøye har lært at kende mine Undergivnes Værd og Forhold til hinanden. At sige, hvad jeg derom veed, holder jeg for Pligt saavel imod disse som imod Dem, mine Herrer.

¹⁾ Kammerherre Hans Vilhelm von Warnstedt, f. 13. Sept. 1743, administrerende Direktør for det kgl. Theater og Kapel fra Marts 1778 til 16. Maj 1792. † 20. Oktbr. 1817.

²⁾ Som selve Theatrets Overhoved fungerede den lidet theaterkyndige Overhofmarskal Chr. Fr. Numsen (f. 12. April 1741, † 26. Novbr. 1811) fra 1784—1791. Han havde meget imod Warnstedts Ønske i 1786 faaet Theatrets Ledelse omordnet, saa at Direktionen foruden ham selv og Warnstedt som Præsæs og Administrator, bestod af Etatsraad Eiler Hagerup (f. 27. Septbr. 1736, † 1795), Justitsraad Peder Wormskjold (f. 26. Aug. 1750, † som Konferensraad 15. Marts 1824), Overauditør Peder Rosenstand-Goiske (f. i August 1752, † 6. Febr. 1803), den da endnu ikke udnævnte Kapelmester og Hovedkasserer og Sekretær, Justitsraad N. Lassen, der senere begik Kassesvig mod Theatret. Af disse var egentlig kun Rosenstand-Goiske theaterkyndig.

³⁾ Indstillingen er skrevet i Slutningen af 1786.

At dette skeer saa seent og saa ufuldkomment, maa jeg bede [om] Overbærelse for i det næsten utroelige Detail i den daglige Bestyrelse, Skolarerne, Repetitionerne, Forestillingerne og hvad der er mere end alt dette, det daglige Overløb af alle til Theatret henhørende og af dem i Publico, som med disse staae i Forbindelse, betage mig al Tid til noget vedholdende siddende Arbeide. Man lader mig sieldent nyde Madroe, og hvad jeg skal læse af daglig opførende Skuespil, maa Natten bruges til. Jeg anfører dette for nogenledes at gjøre det fatteligt, hvorledes et saa lidet Arbeide har kunnet medtage saa megen Tid. Imidlertid har jeg sagt enhver, som længtes efter at vide sin i Reglementet bestemte Skæbne, at jeg allene var Aarsag i, at det endnu ei var kommet til allerunderdanigst Forestilling, for derved at fritage mine Herrens Meddirecteurer for Eftertale af Ved- og Uvedkommende. Efter Hr. Justitsraad Lassens⁴⁾ Udsigende have de, som kunde vente Forbedring i Løn for endeel erholdt meer i Forskud, end Forbedringen kan beløbe sig til. I min uforgribelige Betænkning følger jeg vedlagte Udkast til Reglementet⁵⁾ og henviser til de deri anførte Bogstaver A og B og til de under hver Benævnelse satte Tal.

A. L ø n n i n g e r.

Directionen.

1. Da jeg ingen Løns Forbedring begierer, saa havde jeg vel ingen Anledning til at nævne mig selv, men een Gang og paa eet Sted maa jeg dog anføre, at mig i Aaret 1778 allernaadigst er forundt et Laan af Theatre-Kassen paa 2000 Rdl., som jeg tilbød at afbetale med 900 Rdl. aarlig, og jeg troer, at jeg ligesaa godt her som paa en anden Tid kan anbringe denne Sag. Min huuslige Tilstand har hidindtil ei tilladt mig at opfylde min Forpligtelse. Mig er tvende Gange allernaadigst forundt Udsættelse, og de Tider, vi leve i, og som enhver ligesom jeg føler Besværlighed af, nøder mig meget imod mit Ønske at

⁴⁾ Lassen var Hovedkasserer fra 1786—92.

⁵⁾ Disse Bilag findes desværre ikke paa det kgl. Bibliothek, men det maa sandsynligvis være Numsens Koncept til en allerunderdanigst Forestilling, som, som Kronprinsen senere bifaldt med Forbigaaelse af Warnstedts her meddelte Forslag.

anholde om Forord til end videre allernaadigst Delation. Da man saa, hvormeget Theatre Kassen prospereerte, at den nemlig alt i de første Aaringer af min Bestyrelse ikke allene betalte sin Gield til Finance-Collegio, forøgede anseeligt sine Garderobbe- og Decorations-Inventarrier og desuden fik en betydelig Beholdning, uagtet Theatret var blevet beriget med langt kostbarere Skuespil og Balletter end forhen, blev mig af Mænd, som den Tid kunde udføre, hvad de tilbøde, sagt, at, om jeg vilde søge denne Giolds Eftergivelse, vilde man med Fornøielse understøtte min Begiering; men jeg frabad mig denne Gunst og anholdt ikkun om Udsættelse, og at man efter Løfte vilde sætte mig paa en saadan Fod, at jeg nogenledes kunde leve af min Løn. To Gange er den forbedret, hver Gang med 400 Rdl., saa at jeg nu tiener paa 2000 Rdl; men endnu har jeg ikke kunnet overkomme at gjøre Afdrag paa mit Indskud i Enkekassen. Enhver af os veed vel af egen Erfaring, hvad man i disse Tider med den strengeste Huusholdning kan udrette med 2000 Rdl., og naar jeg forsikrer, at 3—400 Rdl. aarlig hensmelte i og for Tienestens Skyld til reent Tab for min Kasse, saa bliver det saa meget mere undskyldeligt, at jeg af det Overblivende hidindtil hverken har kunnet afdrage paa Kassegielden eller kan det for det første.⁶⁾

2. Det er mig historisk bekiendt, at Hr. Justitsraad L a s e n for nogle Aar siden søgte Tillæg, og at hans Ansøgning erholdt allernaadigst Paategning til Forestilling. Han forestaar de vigtige, besværlige og med stort Ansvar forbundne Embeder som en ærekiær Mend for 200 Rdl. mindre end hans Formand, Justitsraad H v a s s, havde for Inspecteur-Tienesten allene. Han har ligesom jeg mange tilfældige, men uundgaaelige Udgifter, men har ikke som jeg erholdt noget Tillæg eller Gratification. Han har ikke søgt Justitsraad-Tittul, men erholdt den, fordi man ansaa det for upassende, at han i Rang og Værdighed skulde gaa efter de med Kancelliraads Rang benaadede Synge- og

⁶⁾ Warnstedt beholdt sin Gage af 2000 Rdl. Han maa ogsaa have faaet Udsættelse med Tilbagebetaling af Laanet. Det blev nemlig aldrig betalt. I en allerunderdanigst Forestilling af 18. Oktober 1794 foreslaar den daværende Direktion, at man som uerholdelige stryger et temmelig stort Antal Beløb, deriblandt som det største 2000 Rdl., som »forrige Directeur Hr. Kammerherre von Warnstedt« skylder.

Dandsemestre P o t e n z a⁷⁾ og L a u r e n t⁸⁾. Hans Forretninger tillager stedse, og jeg indseer ikke, hvorledes han uden en Fuldmægtigs Hjælp vil kunne bestride hans Arbeide. Jeg troer, at han af Theatret for sin Person forliener at lønnes for hans to Embeder i det mindste som hans Formand for det Eene, og bliver han ikke sat island til at lønne en habil Fuldmægtig eller Skriver, kunde Theatre-Bestyrelsen let geraade i Forlegenhed, om ham tilstødte menneskeligt Vanheld af Sygdom⁹⁾.

3) Siden Herr Justitsraad Lassen gik ud af Bygnings-Directionen, troer jeg ikke, Fuldmægtig J e s s e n¹⁰⁾ meer ved Theater-skriveriet kan gavne; de ham tillagte 100 Rdl. mener jeg kunde spares.

4) — — —

II. I n s p e k t i o n e n .

1) — — —

2) — — —

III. I n f o r m a t i o n e n .

1) — — —

2) L a u r e n t s Skole, saaledes som den nu er, er ikke allene overflødig, men endog skadelig for Theatret. Den bestaar af L e w e r¹¹⁾ som Underlærer, H o r t u l a n¹²⁾ som Repetiteur

⁷⁾ Syngemester Michel Angelo Potenza (f. 1723, † 13. Marts 1800) kom hertil 1768 som Tenorist ved et italiensk Selskab og blev Syngemester ved den 1773 oprettede Syngeskole. 1780 fik han Kancelliraads Rang.

⁸⁾ Dansemester Pierre Jean Laurent (f. 24. Marts 1759, † 23. Maj 1831) var af fransk Herkomst, hans Fader var indvandret hertil og Hofdansemester. Dette blev Sønnen allerede af Navn 1770, men virkede først fra Slutningen af 1790'erne.

⁹⁾ Lassen, hvis Skæbne senere blev saa trist, nød Warnstedts absolutte Tillid, hvilket hidrog til Warnstedts Fald, da Bedragerierne opdagedes. Ved den endelige Ordning fik han som Sekretær 300 Rdl., som Inspektør 500 Rdl., 40 Rdl. til Skrivematerialer og desuden 100 Rdl. til en Skriver, muligvis den i 3) omtalte Fuldmægtig Jessen, som ellers forsvinder af Regnskabet. Lassens Formand, Justitsraad H v a s s (f. 1731, † 1803), nød en Pension af 400 Rdl.

¹⁰⁾ Se Note 9.

¹¹⁾ Lewer var en dygtig Danselærer, som imidlertid hyppig led den Tort, at Galeotti tog hans bedste Elever fra ham og efter et Par Ugers Dressur udgav dem for sine. Som Danser var han selv uden Betydning.

¹²⁾ Om Hortulan, som ikke maa forveksles med den kendte Skuespiller af samme Navn, vides kun, at han netop i dette Aar var Repetitor ved Laurents Balletskole og Figurant i Balletten.

og 5 Skolarer, hvoraf ingen kan blive til mere end det, de nu alt ere, nemlig maadelige Figuranter, og hvad de som saadanne behøve at vide, lære de af Balletmesteren ved Balletrepetitionerne. Denne lille Skole, som i Følge allerhøjest Resolution ingen Tilvæxt faar af Elever, men skal ophøre med disse, generer den større og vedblivende Skole i Hensigt til Pladsen. Balletmesteren maa informere og repetere i samme Tid paa Hoftheatret, og som oftest hindrer den ene Forretning den anden. Kunde denne Skole ad interim ophæves, det er, til Hr. Laurent blev restitueret og kom tilbage, kunde man af Tiden, den medtager, Stedet, den holdes paa og Repeliteuren, som deri bruges, gjøre en fordelagtig Anvendelse¹³⁾.

3) — — —

4) — — —

5) Dette kunde blive den af Galeotti¹⁴⁾ saa meget ønskede og virkelig fornødne Secondrepeliteur, NB. ikke Hortulan, som vi kan undvære ved Dansen, men den ved Schalls¹⁵⁾ Undervisning forventede Eleve af Orchestret.

6) Saalænge Laurents Skole ikke aldeles er ophævet, mener jeg, at Lewer maatte beholde de 100 Rdl. som Underlærer i samme¹⁶⁾.

7) Egentlig holder jeg Instructeurlienesten for Skuespillere for overflødig, næsten skadelig. I ethvert Fag haves, om just ikke et fortræffeligt, saa dog et godt eller passabelt Sujet; dette,

¹³⁾ Til Forstaaelse af denne Paragraf maa man vide, at Laurents Skole var den ældste, men Galeotti havde i 1781 ved Eickstedts Hjælp faaet 500 Rdl. aarlig til Oprettelse af en anden Danseskole. Skøndt dette gav idelig Anledning til Krig, især fordi Galeotti sjældent passede sin Skole, ser det jo dog her ud, som om Warnstedt vil protegere Galeottis paa Laurents Bekostning. Ved den endelige Ordning bibeholdtes begge Skoler, Laurent fik 800 Rdl., Galeotti 500 Rdl. aarlig som Bestyrere af deres Skoler, Lewer 100 og Hortulan 50 Rdl. foruden deres øvrige Løn. Man har altsaa slet intet Hensyn taget til Warnstedts Indstilling her.

¹⁴⁾ Vincenzo Galeotti (f. i Florens 5. Marts 1733, † 16. Decbr. 1816) blev 6. Okt. 1775 ansat som Balletmester v. Theatret, udfoldede en stor Virksomhed, skabte den første Balletdigtning her i Danmark (48 Balletter har han komponeret).

¹⁵⁾ Claus Nielsen Schall, Komponist (f. 28. April 1757, † 10. Aug. 1835) var da ansat i det kgl. Kapel og havde i de sidste 6—7 Aar gjort sig kendt ved sine lette, iørefaldende Melodier til Galeottis Balletter.

¹⁶⁾ Angaaende Udfaldet af denne Indstilling se Note 13.

ligegodt af hvilket Kiøn, burde veilede den Eleve, som enten selv valgte eller blev bestemt for Faget, og saaledes danne sig selv en Doublant for alle sine Roller. De gode Skuespillere vilde herved blive mere interesserte for deres Konst og for Skuespillets bedre Gang i det Hele; thi enhver vilde naturligvis søge at vinde Ære for sin Lærling. Lærlingen vilde beflitte sig paa at ligne, ja overgaa sin Mester; Publicums Dom decideerte, og skeete det end i Faveur af Lærlingen, vilde Lærerens naturlige Egenkærlighed dog nogenledes holde ham skadesløs i sine egne og Publici Tanker, fordi han selv havde en saa væsentlig Andeel i dennes Fremgang. Om jeg ikke meget bedrager mig i mine Gisninger, tror jeg, at denne Indretning vilde blive den sande Emulation¹⁷⁾ for de gode Skuespillere til at tænke med mere Ærelyst paa deres Konst, end hidindtil er skæet af de fleste, ikke at tale om den Fordeel, de kunde forskaffe sig ved at blive lettet i deres Arbeide ved en anden, som de i ingen Henseende kunde ansee med Misundelse. Den Partiaand, som saa meget hersker imellem Skuespillere i Almindelighed, vilde og herved om ikke ganske ophøre, saa dog meget aftage. Men da Schwarz¹⁸⁾ nu eengang er Instructeur og som saadan med besynderlig Fliid og ofte med megen Held, betydelig har gavnet Tienesten, saa holder jeg for, at det baade er billigt og ret, at han ascenderer til afgangne Roses¹⁹⁾ Løn af 300 Rdl. som In-

¹⁷⁾ Emulation = Opmuntring til at kappes.

¹⁸⁾ Frederik Schwarz (han staver sig undertiden selv med t, dog hyppigst uden) (f. 15. Juni 1753, † 13. Juli 1838) var fra Ungdommen Warnstedts gode Ven. Han blev 1767 antaget ved Balletten, men gik efter Lødemanns Død i Marts 1773 over til Skuespillet, hvor han først forsøgte sig i det komiske Fag. Han fik meget stor Betydning, dels som udøvende Kunstner, dels som Instruktor, men tillige indlagde han sig Fortjeneste ved at foregaa de øvrige, den Gang lidet sædelige Skuespillere med et smukt Eksempel i sit borgerlige Liv og ved at arbejde paa at højne Standen, hvilket skete gennem Stiftelsen af »Det dramatiske Selskab« 1777, hvor han med jævnaldrene drev dramaturgiske Øvelser. Selskabet fik særlig Betydning ved Opførelsen af Ewalds »Balders Død« paa Hoftheatret i Marts 1778; men Aaret efter opløstes det paa Grund af indre Uenighed, og i December 1779 udnævntes Schwarz paa Warnstedts Foranledning til Instruktor for de yngre, hvorved den Indflydelse, han havde øvet gennem Selskabet, bevarede.

¹⁹⁾ Christoffer Pauli Rose (f. 10. Okt. 1723, † 30. Okt. 1784) var den længst levende af de Skuespillere, der debuterede, da Thielo i 1747

structeur. At ham i sin Tid er givet Haab hertil, troer jeg, om endskiønt mig derom intet formeligt er bekiendt, men dette tør jeg med Rimelighed formode, at om han af forrige Overtilsyns-Commission havde begieret skriftlig Forsikring om Udsigt til Roses fulde Instructeur-Løn, naar den engang vacerte, vilde man sikkerlig med Fornøjelse have understøttet denne hans mig synende billige Begiering. Jeg abstraherer her aldeles fra alt det, som han i denne Tid har foretaget for at naae dette og andre Ønsker opfyldt, og betragter ham allene som den i begge sine Kald meget nyttige Artist, som jeg allene med Hensigt til den kongelige Theatre Tienestes gode Gang ønsker paa en god Maade, dog uden at Directionen derved i sin Anseelse i nogen Betragtning skulde krænkes, at kunne se tilfredsstillet og rolig. Ham kunde for Tillægget paalægges den Pligt, som Rose havde, men som han aldrig med Nytte opfyldte, nemlig at bivaane alle Prøverne. Kort efter min Embeds Tiltrædelse erfoer jeg, hvor lidet den ellers som Skuespiller værdige Rose gavnede ved Operette-Prøverne, og da jeg med Grund formodede, at Roses Post eengang maatte blive Schwarz's Bestemmelse, saa deelte jeg strax paa Grund heraf den dertil værende eene Instructeurs Forretninger saaledes ved Prøverne, at Rose allene stod for Komædie- og Schwarz for Syngespil-Prøverne, hvor jeg da med Overbeviisning kan bekræfte, at han har givet vigtig Tieneste.²⁰⁾

Hvad Motiverne i vedlagte allerunderdanigste Forestilling til

aabnede Theatret paa Kongens Nytorv. Han ansaas derfor som Bærer af den holbergske Tradition — skønt Holberg ikke yndede ham, og han blev i 1778 ansat som Theatrets første Instruktor, hvad han, som det ogsaa fremgaar af Warnstedts Omtale her, dog mere synes at have været af Navn end af Gavn.

²⁰⁾ De for Warnstedts Syn paa Instruktionen og dens Betydning karakteristiske Bemærkninger synes slet intet Indtryk at have gjort paa Kommissionen. De vidner ogsaa om et altfor idealistisk Syn paa Skuespilleres Tænkemaade og Ædelsind, saa at den øvrige Direktion har haft Ret i ikke at bygge paa disse Betragtninger, men at bibeholde og endda udvide Instruktor-Institutionen. Derimod synes det en Smule ubilligt, at man ikke fulgte Warnstedts Indstilling med Hensyn til Schwarz's Instruktor-Gage, men afkortede den til 200 Rdl., hvilket, da han kun havde 500 Rdl. fast og 200 Rdl. i personligt Tillæg, synes lovligt lavt for Theatrets første Kraft, der saaledes i alt kun opnaaede 900 Rdl. i aalig Gage.

R o s s i n g²¹⁾ Antagelse som Instructeur i R o s e s Sted belanger, da holder jeg samme for urigtige. Enhver erindrer sig, at R o s e var en modbydelig Elsker i det ædle Fag paa Scenen. Hvorledes skulde han da have lært hans Eleve R o s s i n g, hvad han selv ingen Idée havde om? Roses Periode som navnkundig Skuespiller tør jeg sige, tog først sin Begyndelse, da jeg næsten tvang ham til at gaa ind i de ædle Fædres Roller, og heri har han vel intet lært Rossing. Hans Talent som tragisk Skuespiller skal jeg ikke dømme om, da jeg sielden har haft Lejlighed til at see ham i dette Fag, førend jeg erholdt mit Embede, og under min Bestyrelse kunde det hverken blive dyrket eller indføres blandt Skuespillerne, fordi Hs. May. Kongen udtrykkelig tilkiendegav mig, at det ikke var den Genre, man ønskede cultiveret og at jeg allene skulde sørge for at faae det danske Theatre til at ligne Theatre italien i Paris i alt, hvad der af Skuespil kom paa Scenen. I Forestillingen ønsker Directionen: d o g e n g a n g a t f a a e d e t æ d l e F a g i n d f ø r t p a a S c e n e n ; men ved en Discipel af en Lærer, som selv intet Talent havde for det ædle Elsker-Fag, og dette var det, Theatret meest trænger til at faae besat. Jeg troer ikke engang, at Directionen maatte vove at sige dette til vor allernaadigste Konge, som er mit og enhvers Høye Model til et Ideal om en Høy, ædel og fornem Mand, endog i Sine mindste Lader.²²⁾ Er det en afgjort Sag, sandsynligt er det for det meeste, at Lærlingen søger at ligne sin Lærer, endog i hans Feil, saa bliver Følgen af Rossings Undervisning i Declamation, at vi paa det Dan-

²¹⁾ Af alt det, her skrives om den store Skuespiller Michael Rosing (Warnstedt staver hans Navn, som det udtaltes) er det eneste retfærdige, at han, hvad selv hans Ven og Beundrer Rahbek maatte indrømme, havde megen Kamp med sit norske Maal, der ikke klædte den danske Scene. Michael Rosing fødtes d. 19. Februar 1736 i Røros i Norge, saaledes vel i Trondhjem Amt, men han er ikke Trondhjemmer. Han debuterede i 1776 som Syngeskolar, men havde sin første Rolle i Voltaires: »Zaïre« d. 6. Okt. 1777, og han havde, da denne Indstilling blev skrevet, allerede vist sit betydelige Talent. Han optraadte sidste Gang 1815 og døde d. 12. Okt. 1818.

²²⁾ Man smiler noget ved at tænke paa, at det her omtalte Ideal for Fornemhed er — Kong Christian d. VII. Men denne Art Smiger er ikke særlig for en ellers saa fornuftig Mand som Warnstedt. Det er en Tone, man genfinder overalt i Klubtaler og Fødselsdags Henvendelser til Kongen, endda til hans Død. Indrømmes maa det iøvrigt, at Christian d. VII i lyse Øjeblikke kunde føre sig med kongelig Anstand.

ske Theatre indfører den norske Dialekt. Rossings Declamation, især i det pathetiske skurrer stedse i det fine danske Øre, og da meest, naar han meest umager sig for at skiule, at han er en Tronhiemmer. Hvad vilde Nordmanden sige, naar en indfødt Kiøbenhavn'er eller Jyde vilde paatage sig at lære ham Declamation? Jeg er vis paa, at han vilde finde det meer end underligt.

Videre siges i Forestillingen, at det daglig spores paa Scenen, at Rossing kiender den fine Verden; men det troer jeg ikke, han gjør. Han lever, saa vidt jeg veed, meget hiemme en familie, og om de faa Middelstandsselskaber, han kanskee er admitteret til, kan det højestens siges, at han intet ondt eller usædeligt lærer i. For at faa det høye, ædle og fornemme Væsen, som behøves til at spille Prindsers, Marquis'ers, Grevers Rolle, maae man ikke allene kiende, men selv være, hvad man i Almindelighed forstaaer under den Benævnelse af en *homme du bon ton*, og for at blive det, maa man fra Ungdommen af have haft Optrædelse i den fine Verden og enten for sin Forstand, Skønhed eller Midler have forstaaet at skaffe sig Adgang til den fineste Slags af Kiønnet, i hvis Skole man efter mine Tanker allene kan danne sig til at blive en saadan. Alt, hvad man lærer ved at begynde dette Studium for sildig, eller naar man først har begyndt at gaae allene i Verden, som er Rossings, mit og de flestes Tilfælde, er nogenledes at kunne leve med den fine Verden og ved nøyeste Opmærksomhed paa enhver af Ens mindste Ord, Miner og Bevægelser, at undgaae Batourder eller Todsevorrenhed, som kunde give Anledning til Persiflage.²³⁾

At Rossing kiender Charactererne i sine Roller, har han tilfælles med mange, som derfor ikke kunne spille disse Roller, langt mindre lære det til andre. Hertil behøves megen Routine, og den har Schwartz, men Rossing ei. Skulde Directionen derfor med Grund kunde bruge dette Motiv for Rossings Antagelse til Instructeur, som efter min oven yltrede Formening

²³⁾ Rossings Omgangskreds var mest det bedre Bourgeoisi og den studerede Verden, men Fremtiden gav Warnstedt Uret: Rossing havde Evner til at føre sig med Anstand selv i prinselige Roller. Warnstedt gør ogsaa her sig selv Uret. Alle, der kendte ham, nævner netop hans fornemme, adelige Maade at føre sig paa, at denne Egenskab gik forøvrigt i Arv til hans uægte Søn, den bekendte Skuespiller Frydendahl.

ikke engang er en nødvendig Charge, saa maatte han i det mindste først have produceret ikke allene for Directionen, men for Publicum en eller flere af ham allene formerte Sujetter, og en saadan Prøve synes mig burde aflægges, førend man foreslog ham til et Embede, hvis Virkninger ikke kunne blive skiulte. Det kan efter mit Begreb ikke undskyldes, om Directionen i dette Tilfælde gjør et urigtigt eller unyttigt Valg; thi at det er urigtigt, troer jeg at have beviist med R o s s i n g s Personelle som Nordmand, der ufeilbarlig stedse vil hindre ham i at faae Urbanitet paa den danske Skueplads, og unyttigt troer jeg, det bliver, saalænge S c h w a r z, som hidintil er skeet, troelig virker i sit Embede. Han, S c h w a r z, skal desuden i Følge Allerhøyeste Befaling af 9. Marts 1778 instruere Tienere, Soubretter og alle unge Skuespillere uden Undtagelse, og følgelig blev der ingen tilovers til R o s s i n g at instruere uden de Skuespillere, som var i Tienesten, førend bemeldte allerhøyeste Befaling blev udstedt, og vilde Directionen paalægge ham som Pligt at omdanne eller forbedre disse, hvor det endda virkelig kunde behøves, skable man ham et ulyksaligt Liv, som kanskee snart kunde gjøre ham uskikket til sit Kald som Skuespiller: man gjorde ham med faa Ord til et Offer for lige saa utaalelige som uundgaaelige Fortrædeligheder. For engang for alle at faae sagt alt, hvad jeg holder for Pligt at sige om S c h w a r z og R o s s i n g, saa vil jeg her endnu anstille en Sammenligning mellem disse to virkelig for Theatret gode Mænd i saa vidt det angaaer Instructeur-Chargen; thi som Skuespillere betragtet troer jeg ikke, de kunne komme i Ligning. R o s s i n g er ret god; men S c h w a r z bedere. Den første kunde til Nød undværes, den anden næppe, den første kunde erstattes, men sværlig vilde man finde alle S c h w a r z e s gode Egenskaber samlede i eet Sujet. S c h w a r z er født i Kiøbenhavn (en væsentlig Omstændighed for en Skuespiller paa det eneste Theatre i Danmark) og opvoxet ved Theatret, som han kiender ligesaa godt som en ordentlig Mand kiender sin egen Stue; han har stedse, som er notorisk, gjort Theatre-Væsenet til sit Studium og i den Anledning gjort sig bekendt med Theatrene i Hamborg, Hannover, Cassel, Manheim, Metz, Litz, Strasborg og Paris og under afgangne Legationsraad L y t z e

gjort personlig Kendskab med en Lequin, Mollé, Monsel, Prévillé, Brizard o. fl.²⁴⁾ han forstaaer og taler med temmelig Færdighed Fransk, Tydsk og Engelsk, og hvad i disse Sprog er skrevet om Theatret, derom besidder han megen Kundskab, han blev god Dandser under en Laurents, en Martens og en Deletres Anførsel²⁵⁾, han fægter og spiller et par Instrumenter. Dette anfører jeg for at vise, at Schwartz med nogen Slags Grund kan gøre Paastand paa at besidde Smag. Han har stedse haft Adgang i mange gode Huse, hvor god Tone herskede, og hans jævnlige og kæreste Omgang har været med Kunstnere i alle Fag og Lærde, som fornemmelig dyrkede de skønne Videnskaber. Jeg vil ikke tale om, hvad han ved mit Kiendskab kan have vundet i sin Kunst, det vilde maaske see ud som Egoisterie; men dette tør jeg dog vel uden Forfængelighed troe, at hans Smag for det Ædle og Gode ved mig meer har vundet end tabt.²⁶⁾ Man kan med faae Ord sige, at Schwartz har faaet og givet sig selv en med sit Instructeur Embede passende Opdragelse.

Derimod kan af det ovenanførte næsten intet siges i Faveur af Rossing, ikke engang, at han er hjemmefødt; thi i Hensigt til det danske National Theatre er og bliver han stedse en Fremmed. Han kiender intet Theatre uden vores eget, og næppe

²⁴⁾ Lequin er i denne Forbindelse utvivlsomt den kendte franske Skuespiller Lekain, f. 1728, † 1778, Mollé maa være Molé (1734—1802); de var begge ved Theatre français lige saa vel som Prévillé (1721—99) og Brizard (1721—91). Hvem Monsel skal være, kan ikke siges, men han maa vel have været Skuespiller. Deletres Navn maa sikkert ogsaa være forvansket, da Stavemaaden jo er ganske ufransk, ej heller Martens kan der, saa vidt skønnes, skaffes Oplysninger om. (Denne Note takker jeg Hr. Magister J. C. Normann for).

²⁵⁾ Legationsraad Lytzes Navn maa være urigtigt. Udgiveren har i al Fald ikke kunnet finde nogen dansk Embedsmand af dette Navn.

²⁶⁾ Der ligger ikke heri nogen Selvros eller Overdrivelse fra Warnstedts Side. Han havde virkelig paa det varmeste taget sig af Schwarzs Opdragelse og Udvikling i hans unge Aar og arbejdede stedse i Fællesskab med ham for at udvikle hans Kendskab til Kultur og fremmed Litteratur, ligesom han havde støttet hans Bestræbelser indenfor »Det dramatiske Selskab«. Maaske kan man i den Omstændighed, at Mich. Rossing bar Hovedskylden for dette Selskabs for tidlige Død, søge en Del af Forklaringen til den Uvilje, hvormed Warnstedt behandler hans Sag.

kan han gjøre sig noget Begreb om en bedre Skuespiller, end han selv troer sig at være. Sandt nok, han er den bedste i det ædle Fag paa vort Theatre (det han og er antaget til, allene har dyrket og været brugt i, som vel maae bemærkes) men han er dog langt fra Fuldkommenhed som Skuespiller, og af hans Elever kan man rimeligviis ikke vente sig meere, end han selv viser. Kundskab om Litteraturen i fremmede Sprog troer jeg ikke, han har, det maatte da være i det Tydske, af hvilket han har oversat nogle Stykker for Theatret.²⁷⁾ Som Sanger derimod betragtet har Rossing fortrinlige Fortienester, som fortiene synderlig Opmærksomhed. Potenza er nærvæd, om ikke alt over de 60,²⁸⁾ og det er vel ikke at vente, at han herefter skulde kunne producere, som overgik en Winter,²⁹⁾ Morthorst³⁰⁾ p. p., ei heller troer jeg, han nu meer forandrer Lærermaade eller Smag, som vel kunde være godt, men da han idelig maa øve saavel gammel som ny Musik med Sangerne til den daglige Tjeneste, saa faaer han aldrig Tiid til at raffinere nogen især, men troer at have gjort meget, naar han ikkun kan bringe Sangerne til at intonere de simple Noder, at inddele Takterne, pausere og falde ind i rette Tiid, som destoværre tidt skeer maadeligt nok. Saa længe Hansen³¹⁾ ikkun var Skuespiller, havde Potenza en

²⁷⁾ Af trykte Oversættelser fra Rosings Haand forelaa der paa dette Tidspunkt Franskmanden Pilon's: »Den døde Elsker«. opført paa Theatret 18. Sept. 1785 og Tyskeren Brandes: »Mediceerne«. Om han skulde have besørget utrykte Oversættelser, kan ikke oplyses. Senere oversatte han bl. a. for Theatret Ifflands: Rejsen til Byen, opført første Gang 29. April 1796.

²⁸⁾ Potenza gik da i sit 63. Aar.

²⁹⁾ Birgitte Christine Winther (f. 1751, † 18. April 1809) var en meget skattet Altsangerinde, uddannet af Potenza. Hun debuterede d. 31. Januar 1774 og anvendtes tillige meget i Skuespillet, navnlig til Holbergske Magdeloner. Hun forlod Theatret i August 1805.

³⁰⁾ Johanne Elisabeth Morthorst (f. 1767, † i August 1845), senere Md. Dahlén, gift 1792 med Danseren Carl D., debuterede som Sopransangerinde i »Det foregivne Hexeri« 21. Sept. 1784 og havde et stort Elskerinderepertoire i Syngestykkerne. Fik afsked 9. Juni 1827.

³¹⁾ N. A. Hansen, en lidet betydende Skuespiller, var 1777 blevet Regissør. Om hans Virksomhed paa denne Post siger Overskou, at »han vel forestod den meget ordentlig, men uden ved nogen særdeles Dygtighed at kunne være Direktionen til Vejledning og Understøttelse«. Han var afholdt af Kammeraterne og iøvrigt Medlem af »Det dramatiske Selskab«. Han døde 1828, 81 Aar gl.

for Sproget og Begyndelsen af Syngekunsten nyttig Hjælper; men da han blev Regisseur, kunde han umulig længer give sig af med Syngeskolen. Nu er han meget rigtig hensat under Betienternes Tal og har derved endog tabt Navnet for dette Arbeide, hvortil der efter Indretningen dog skulde være een bestemt. Hertil troer jeg, Directionen med god Grund til Nytte for Theatret kunde foreslaae R o s s i n g med 300 Rdl. Løn aarlig. Han har med utrættelig Fliid fornemmelig appliceret sig paa Musik og Sang, og omendskiønt han ikkun har en maadelig Stemme, dog saavel for Fremmede som Indenlandske erhvervet sig den fortiente Roes, at han er den af vore Sangere, som har den bedste Smag. Han skal og være saa vel oplagt til at undervise i Sungen, at det nylig oprettede Musicalske Academie³²⁾ ikke har taget i Betænkning at vælge ham til dets Lærer i denne Konst, hvilket noksom viser, at han i Publico ligesom ved Theatret blandt alle hans Medtjenere er accrediteret for sit Syngetalent, og naar jeg siger, at man i Komedien overbærer med ham, om jeg skal kalde det Urbanitet for hans Sangs Skyld, saa igientager jeg, ved mangfoldige Leiligheder, ham angaaende af Upartiske er sagt. Naar han, som jeg ikke kan tvivle om, med Fliid vilde lære de yngre Sangere Begyndelsesgrundene, deres Chor og andre smaa Partier, fik P o t e n z a Tiid til at vise sit Talent paa dem, som enten have Hovedroller, eller et andet enkelt, svært Synge-Nummer at udføre. Og opnaar P r e i s l e r³²⁾ den ansøgte ved G i e r l ø w s³³⁾ Død ledig blevne Accompanistplads, og det blev ham og R o s s i n g tilsammen paalagt at undervise til en bestemt Tiid paa Dagen i Sungen, saa troer jeg næsten med Overbeviisning, at dette vilde blive det naturligste og rigtigste Middel, ved hvilket

³²⁾ Joachim Daniel Preisler (f. i København d. 16. Novbr. 1755, † 2. April 1809) debuterede d. 26. Januar 1779 som Leander i »Det unge Menneske paa Prøve«. Hans brogede Livsskæbne er noksom bekendt, i 1792 rømte han med en ung Skuespillerinde, Jfr. Fredelund, flakkede om i Tyskland i nogle Aar, blev en kort Tid atter Skuespiller i 1798—1801, da han blev Sufflør, men han maatte paa Grund af Øjensvaghed opgive denne Stilling 1802. Han maa rimeligvis have faaet Stillingen som »Akkompagnist«; thi da han flygter i 1792, har han medtaget ikke saa faa Sager fra Musikarkivet, som han i sin Ansøgning om at maatte vende hjem i 1800 forpligtede sig til aarlig at erstatte med 50 Rdl.

³³⁾ Gierløw har sikkert været en meget lidt betydende Person, siden han ikke en Gang nævnes hos Overskou.

vore Syngespil med mere Smag og større Fuldkommenhed kunde opføres. Den Pluralitet imellem to Danske og en Italiener vilde volde fordoblet Anstrængning i Læremaaden, hvorved da Kunsten sikkert i det Hele vilde vinde³⁴).

IV. Acteurer, Actricer og Syngeskolen.

Hvad samtlige Skuespilleres Løn angaaer (Synge-Eleverne undtagne), da befalede Hs. Kgl. Mayestæt den forrige Overtilsyns-Kommission i Rescript af 9. Marti 1778 at gjøre Forslag til Løns Forbedringer, og siger i bemeldte allerhøyeste Rescript, som ei er igienkaldet: Vi ville til Fliids og Medstræbens Opmuntring blandt Alle ved Theatret henhørende, at herefter ikke Tillæg, men aarlige Gratialia skal de dueligste og flittigste forundes. Hvilken Hans Mayestæts allerhøyeste Villie offentlig, ved Herr. Justitsraad H v a s s , i min Overværelse er tilkiendegivet alle Theatret Vedkommende. Overtilsyns-Kommissionens allerunderdanigste Forestilling med Reglementet for 1778 kunde læses i denne Directions Samling for at erfare Motiverne til Overtilsynskommissionens Principper i Hensigt til Løns Bestemmelse. De syngende Acteurs Løn blev da fastsat til 450 Rd., de syngende Actricers til 300 Rd. aarlig, og hvad de ved udmærket Fliid og Duelighed kunde fortiene mere, skulde de nyde som aarligt Gratiale. Paa Grund heraf troer jeg ikke nogen er beføiet til at begiere Tillæg i reglementeret Løn, men de bør alle kunne gjøre sig et vist Haab om extraordinair Gratification for exttraordinair Fliid, udmærket Tienstiver og godt Forhold i og udenfor Tienesten. De Undtagelser, som ere giorte i denne Regel for en Fru W a l t e r,³⁵) Jomfrue M ø l l e r³⁶) o. fl., have

³⁴) Al Warnstedts Modstand hjalp ikke, Rosing faar 200 Rdl. aarlig som Instruktør — det samme faar Schwarz, og to Aar efter — i 1788 — ansættes han fast med Anciennitet fra 1786.

³⁵) Caroline Halle (f. i Kbhvn. 5. Febr. (?) 1755, † i Stockholm 17. Novbr. 1826) »Thalias Caroline«, sin Tids berømteste sceniske Kunstnerinde, var saa at sige opdraget ved Theatret, udførte sin første Barnerolle 1762 og havde sin virkelige Debut som Pernille i »Den Stundesløse« 1. Decbr. 1769. Ægtede 1774 Kommercesekretær Walter, Ægteskabet opløstes. Efter en glimrende Karrière flygtede hun d. 29. April 1780 til Sverige, hvor hun ægtede den tyske Violinist C. F. Müller, virkede siden som Sangerinde i Stockholm.

³⁶) Catharina Møller (f. i Kbhvn. 30. Novbr. 1760, † 30. Novbr. 1831)

vel hidintil foranlediget Skuespillere af begge Kiøn, især de flittige og duelige, til at begiere Løns Forbedring og at troe sig forurettet over, at den ei ubuden blev dem tillagt; men nogle Undtagelser i en god Regel burde ikke ophæve den ganske, og derfor mener jeg, at de i dette Reglement foreslagne Tillæg burde reglementeres som faste, aarlige Gratificationer med den Clausul, at enhver, som erholder den, uryggelig skulde faa samme udbetalt paa eengang ved hvert Theateraars Slutning, ja vente den forbedret, saalænge de forbleve med at være flittige, duelige og af et godt Forhold i Tienesten, men at de for Efterladenhed, Skiødesløshed eller udmærket slet Opførsel indførtes i Theatre Selskabet eller imod deres Foresatte, efter den administrerende Directeurs særlig indgivende Beretning, efter Omstændighederne enten for en Deel eller aldeles igien kunde miste dem.

Dette Baand er overflødigt for en ærekjær, men høystforødent for en slettænkende Skuespiller.³⁷⁾

1) *M u s t e d*³⁸⁾ havde 500 Rdl. som dansk Skuespiller, men ved den italienske Operas Afgang 1778 erholdt han de 300 Rd. i Tillæg, som han havde som Opera Sanger. Han tiener paa den største Skuespiller Løn 800 Rd.

2) *S c h w a r z* har ei, som det hedder i vedlagte Udkast til Forestillingen, mod Reglementet erholdt Tillæg i Løn, men Tiid efter anden et bestemt aarligt Gratiale af 200 Rdl.³⁹⁾

senere Md. Berthelsen, sidst Md. Frydendahl, udmærket Sangerinde, men meget intrigant, var delvist Skyld i Md. Walters Flugt, debuterede d. 1. Decbr. 1777 i »Skovbyggeren« og optraadte sidste Gang d. 2. Marts 1811 som Marcellina i »Figaros Bryllup«.

³⁷⁾ Angaaende dette Forslags Skæbne oplyser Overskou, at Rosenstand-Goiske og Lassen stemte for det sammen med Warnstedt; Numsen, Hagerup og Wormskjold imod, da Kapelmesteren endnu ikke var udnævnt, stod Stemmerne altsaa ens, og Numsen lod da sin være den afgørende, da han var Chef, og Forslaget var dermed forkastet.

³⁸⁾ Jens Musted, (rimeligvis f. i København 1732 (Rob. Neiiendam angiver uden Kildeangivelse 1731), † 25. Juni 1798) blev Sufflør 1753, debuterede som Valerius i »Tartuffe« 10. Febr. 1756, var Tenorsanger og i Skuespillet første Elsker, en jævnt brugelig Kraft. Optraadte sidste Gang 10. Marts 1798. Han opnaaede de foreslaaede 800 Rdl.

³⁹⁾ Schwarz fik foruden de 200 Rdl. som Instruktør 500 Rdl. som Skuespiller og et personligt, aarligt Tillæg af 200 Rdl., ialt altsaa 900 Rdl.

3) *Elsberg*⁴⁰⁾ har med alle sine naturlige Talenter ikke villet tiene meer end han i 1778 blev reglementeret for, 450 Rdl., dog har han nogle Gange erholdt Gratiale.

4) *Thessen*⁴¹⁾ har siden *Roses Død* forbedret sig, men ikke nok til at fortiene Gratiale. Han er desuden hiulpen i sin huuslige Forfatning, og dette bør han i mine Tanker antage som Opmuntring til Fliid i Tienesten.

5) *Urberg*⁴²⁾ troer jeg vel lønnet med 450 Rdl.

6) *Rossing*. Naar *Rossing* fra 1778 til 1783 ikke havde nydt anseelige Diæter og andre Agreements som *Hofsanger* paa *Fredensborg*,⁴³⁾ naar han desforuden af Theatret ikke havde faaet adskillige Gratificationer og anden betydelig Understøttelse i sin huuslige Tilstand, og naar endelig hans *Kones*⁴⁴⁾ for meer end to Aar siden med Hensigt til Mandens Fortienester med 130 Rdl. forbedrede Løn, ikke skulde komme i nogen Betragtning, saa var 50 Rdl. aarlig Tillæg næsten en Skam at byde denne meget flittige, meget duelige og meget skikkelige Skuespiller, især comparativt til saa mange andre. Men behandles han efter mit ovengiorde Forslag, troer jeg, at han i Betragtning af hans

⁴⁰⁾ *Nicolaj Elsberg* (f. 1749, † 14. Decbr. 1802) oprindelig *Struensees Tjener*, debuterede 9. Febr. 1774 som *Lisidor* i »*Den nye Prøve*«, spillede *Elskere* og *Bonvivanter*, men var doven og drev derfor ikke sin Kunst vidt. Optraadte sidste Gang 17. Maj 1802. Han fik 450 Rdl., som her foreslaaet.

⁴¹⁾ *Carl Frederik Thessen* (1738—98) debuterede 11. Novbr. 1774 som *Lycander* i »*Den Stolte*« og spillede senere meget maadeligt gamle Mænd. fik Afsked for Forsømmelighed 1796. var senere 1796—97 ansat som Instruktør ved *Heussers Theater* i Odense. Han opnaar en fast Gage af 450 Rdl.

⁴²⁾ *Ivar Hesselberg Urberg*, norskfødt 1744, debuterede 29 Aar gl. 27. Okt. 1773 i *Elskerroller*; var en meget ubetydelig Skuespiller og Sanger, der altid laa i Krig med Direktion og Kammerater, han sad hyppig i Theatrets Fængsel, fik under fra hans Side ret skandaløse Forhold Afsked 1789 og levede senere som Eventyrer, dels som *Bjørnetrækker* paa *Markeder*. Han døde i en tom Stald hos sine *Bjørne*, der havde revet sig løs og ædt ham op. Hans Gage blev 450 Rdl.

⁴³⁾ *Rosing* og hans Hustru opholdt sig flere Somre med *Fribolig* paa *Fredensborg* for der at underholde *Herskaberne* ved festlige *Lejligheder*, der faldt ved saadanne *Lejligheder* adskillige *Gratiale* af, der dog ikke vedkommer det kgl. Theaters Økonomi.

⁴⁴⁾ Om Md. *Rosing* se nedenfor. *Rosing* fik, som det var foreslaaet, 50 Rdl. Tillæg, altsaa 500 Rdl. foruden de 200 Rdl. Instruktørgage.

Kones store Løn for det første kan være tilfreds med de for ham bestemte 50 Rdl.

7) Busch⁴⁵⁾ kan med al sin Fliid og sit gode moralske Forhold aldrig blive en gavnlig Skuespiller, og havde man ikke i ham Udsigt til en god Souffleur, var han, da saa mange nye ere tilkommet, et ganske overflødig Væsen ved Theatret.

8) Gielstrup⁴⁶⁾ har mange Fortienester og især den vigtige for Theatret, at han i Publico er almindelig yndet. Man kan om ham sige, at han forskaffer Folk til Huset. Han fortienner ikke allene de for ham bestemte 50 Rdl. aarlig Gratiale, men endog, om Kassen kunde formaae det, en Gave a parte.

9) Preisler⁴⁷⁾ Som ei syngende Skuespiller troer jeg, Preisler kan være tilfreds med et Gratiale af 50 Rdl. til hans nu havende Løn. Jeg formoder, at han forlader Sangen.

10) Ibsen⁴⁸⁾ kan efter mine Tanker først om nogle Aar, naar han nemlig ved at lære mange Roller bliver meer gavnlig for Theatret, vente Forbedring i Løn.

11) Saabye⁴⁹⁾ har i Aaret 1780 begyndt at spille i Komædien og har i de sidste 3 Aar næsten aldrig været frie for at

⁴⁵⁾ P. G. Rusch blev som Elev Medlem af »Det dramatiske Selskab«, debuterede i »Kærlige Forbitelse« d. 3. November 1777, men gled som talentløs hurtigt ud i Glæmsel. Han fik dog 450 Rdl. aarlig.

⁴⁶⁾ Adam Gottlob Gielstrup (f. 11. Okt. 1753, † 10. Febr. 1830) debuterede 10. Okt. 1777 som Henrik i »Henrik og Pernille«, blev en meget betydelig Skuespiller, forlod en kort Tid Theatret i Vrede 1780, tog Afsked 1803, var tillige Maler. Hans Løn blev ved dette Reglement 500 Rdl. Warnstedt fik ikke sin Vilje med Extra-Gratiale.

⁴⁷⁾ Preisler fik ogsaa 500 Rdl.

⁴⁸⁾ Lars Ibsen var kendt som Privat-Skuespiller i Klubberne og debuterede uden Forberedelse, da Kemp var blevet syg, i en komisk Rolle som Buschmann i »Juliane v. Linderak« 12. Decbr. 1785 og gjorde stor Lykke. Derfor har han ogsaa nu knap et Aar efter fast Ansættelse med 300 Rdl. Desværre svarede hans Udvikling ikke til Forventningerne; Han fik ingen Betydning; blev 1800 Garderobeforvalter, døde 21. Febr. 1805.

⁴⁹⁾ Peter Rasmussen Saabye (f. 1. Marts 1762 i Kbhvn., † 3. Marts 1810) debuterede 1781 som Løjtnant Krone i »Greven af Walton«, men fik først fast Ansættelse nu i 1786, var en meget yndet Bonvivant. Optraadte sidste Gang 24. Febr. 1810. At der var Nød i hans Hjem, var ikke underligt, hans Fader var en fattig Tømmersvend. Trods Warnstedts kraftige Anbefalinger blev hans Lønning holdt nede i de 300 Rdl., som han jo ganske vist efter W.'s Mening vilde være lykkelig for. W. hjalp ham senere, sendte ham bl. a. ogsaa paa Theatrets Regning til Udlandet for at studere.

spille smaa eller store Roller saavel i Skuespil som i Komedier. Om ham kan jeg med god Samvittighed bekræfte, at han er en af Theatrets flittigste og dueligste Skuespillere. Han kunde maa-skee været en af de bedste, om man havde kunnet ladet ham danne sig til noget vist Fag i Besynderlighed, f. Ex. Elsker Faget, hvortil han baade for sin skønne Figur og for sit behagelige Mæle synes at være oplagt. Hidintil har han, baade fordi han, indtil for ongefær 2 Aar siden, næsten stedse figureerte i Balletterne og tillige spillede i Komedien, ikkun været lønnet med 120 Rd. aarlig foruden nogle smaa Gratificationer, som jeg Tiid efter anden har ladet ham gjøre af Theatre Kassen, men som i alt beløber sig til 100 Rdl. Han gik over til syngende Skuespiller Lærling i det Haab, at om han reusserte i Sang og Action, skulde hans Skiæbne ved Theatret ligne R o s s i n g s, B u s c h s, G i e l s t r u p s. Disse erholdt fuldt syngende Skuespilleres Løn, saa snart deres Debut Tiid var forløben, og de to sidstes Debuts som Sangere var i ingen Hensigt at ligne med S a a b y e s i Vennen af Huuset i »foregivne Hexeri«, som han for to Aar siden med fortient Biefald gjorde. Han tiener som sagt endnu kun 120 Rdl., og omendskiønt jeg vel troer, at han vilde holde sig for lykkelig ved at blive sat paa 300 Rdl., saa er det derfor dog ikke mindre ubilligt, om han, som i saa lang Tiid for saa ringe Løn har gjort Theatret saa god Tieneste, ikke skulde nu i det mindste nyde samme Lykke som ovennævnte tre saa at sige straks ved deres Antagelse kom i Besiddelse af. Jeg holder det for min Pligt at underrette mine Herrer Meddirecteurer om dette unge Menneskes mig synende Rettigheder, fordi han ganske sorgfrie har henstillet sin Skiæbne i mine Hænder, og fordi jeg fuldkommen troer, at han vel fortjener at blive reglementeret som enhver anden syngende Skuespiller. Han er desuden af en meget god moralsk Konduite saavel paa som udenfor Theatret, uagtet han med sine fattige Forældre og Sødskende lever et uselt Liv, har intet uden det, han bærer paa Kroppen og er i henved 300 Rdl.'s Gield.

12) K n u d s e n⁵⁰⁾ Erfaring ved Theatret har lært mig, at endog de bedste Sujets fordærves ved at komme for pludselig til

⁵⁰⁾ Hans Christian Knudsen (f. 4. Marts 1763, † 4. Marts 1816). Den senere saa navnkundige Skuespiller var oprindelig Murer, var en Gang

alt, hvad de kunne gjøre sig Haab om. 300 Rdl. er næsten alt, hvad Knudsen kunde vente i adskillige Aar endnu, og faaer han dem strax, bliver ingen særlig Emulation for ham til alvorlig Anstrængning i en Konst, som han hidtil kun har spøgt med. 200 Rd. synes mig var god Begyndelse for ham. Jeg under ham ellers, hvad han kan faae, men ønsker tillige, at det maae blive gavnligt for ham, og han gavnlig for Theatret, hvilket jeg troer, man maae gjøre sig godt Haab om, især om han kunde spille Synge Roller saa godt som hans Debuts i Komeden.

Syngende Actricer.

1) Fogh⁵¹⁾ er den ældste syngende Actrice, men gavner Theatret meget lidet for 370 Rdl.

2) Rossing⁵²⁾ fortjener meget let 500 Rdl., allerhelst, da hun ganske har forladt Sangen. Hun er den af Elskerinderne, som har den bedste Anstand paa Scenen, og svarte hendes Physionomie og Organ til hendes Indsigt i Konsten, vilde hun sikkert være en meget yndet Actrice. Skulde man ikke paalægge hende at undervise Jfr. Fredelund⁵³⁾ Jeg er af den Tanke, at et Fruentimmer lærer bedst af et Fruentimmer.

3) Winther⁵⁴⁾ som næstbedste Sangerinde, kan jeg ikke sige er for vel betalt med 500 Rdl. Hun gavner ellers mere for de publique Koncerter end for Theatret. Naar hun hørtes mindre i

afvist af Warnstedt som Skuespiller, men var nu ved Arveprinsens Forlangende, men meget imod de øvrige Skuespilleres Ønske ansat, men havde ikke debuteret; dette skete først 14. Decbr. s. A. som Oldfux i »Den Stundesløse«. Trods den af W. givne Advarsel blev Knudsen paa Reglementet udenfor de øvrige ansattes Liste anbragt med 300 Rdl. aarlig Gage. Han spillede sidste Gang 27. Novbr. 1815.

⁵¹⁾ Jomfru Fogh debuterede allerede 10. Febr. 1769 i »Maskerade«. Om hende siger Overskou: »Debutantinden var en daarlig Tilvækst for Personalet, hun blev mange Aar ved Teatret og opnaaede omsider 370 Rdl. i Gage, men fik aldrig en Rolle, uden fordi man ikke havde andre til den.« Det var ved denne Lejlighed, hun opnaaede de 370 Rdl.

⁵²⁾ Johanne Cathrine Olsen (f. i Kbhvn. 2. Juni 1756, † 15. Januar 1853) debuterede 3. Novbr. 1773 som »Nanine« i Voltaires Stykke. Ægtede 11. Febr. 1778 Skuespiller Michael Rossing, opnaaede 500 Rdl. uden Instruktionspligt. Optraadte sidste Gang 18. Decbr. 1823.

⁵³⁾ Om Jfr. Maria Fredelund se Note 32. Hun døde som Md. Luplau ^{9/11} 1797.

⁵⁴⁾ Se Note 29. Jfr. Winther fik 500 Rdl.

Byen⁵⁵⁾ vilde hun maaskee for hendes Stemmes Skyld oftere drage Folk til Syngestykkerne.

4) G i e l s t r u p,⁵⁶⁾ Theatrets første og bedste Soubrette fortiener i mine Tanker at sættes paa lige Fod med Madam R o s s i n g, allerhelst da hun vedbliver at tiene ved Sangen.

5) S c h a l l⁵⁷⁾ er en ganske god Actrice og vilde blive bedre, om der gaves oftere Leilighed til at bruge hende. Som Sangerinde gavner hun næsten intet for 370 Rd.

6) M ø l l e r⁵⁸⁾ har 700 Rdl., som hun for sit udmærkede Talent vel kan fortiene, i sær om man oftere kunde nytte det, end hidintil er sket.

7) A a s l e v⁵⁹⁾ gavner og lidet som Sangerinde for 370 Rdl.

8) P r e i s l e r⁶⁰⁾ er et fortreffeligt Sujet for Theatret og fortiener fuldkommen, hvad hun er ansat for.

9) M o r t h o r s t⁶¹⁾ troer jeg meget vel betalt med 300 Rd., hun har ey været heldig i hendes Debyts, men kan blive gavnlig ved at doublere Jomfrue M ø l l e r, og lykkes dette hende nogenledes, kunde man ved forekommende Leyligheder opmuntre hende ved ubestemte Gratificationer.

⁵⁵⁾ Det var i de fine Klubber som »Harmonien«, at der afholdtes Koncerter.

⁵⁶⁾ Cathrine Amalie Morell (f. 3. Marts 1755, † 1799) debuterede 3. Novbr. 1773 som Pernille i »Det aftvungne Samtykke«. Blev en udmærket Soubrette og holbergsk Pernille. Ægtede 1778 Skuespiller Gielstrup. Optraadte sidste Gang 12. Marts 1792. Hun opnaaede kun 420 Rdl. i Gage.

⁵⁷⁾ Catharine Margarethe Salathé (f. 4. April 1755, † 15. Decbr. 1838) debuterede 19. Febr. 1776 som Dorine i »Tartuffe«, var en ret kvik Soubrette, ægtede 27. Aug. 1779 Komponisten Schall. Fik Afsked 1794. Hendes Gage blev 370 Rdl.

⁵⁸⁾ Se Note 36. Jfr. Møller fik 700 Rdl.

⁵⁹⁾ Inger Birgitte Aaslev debuterede som 16aarig som Elskerinden i »Kærlighedsbrevene« 3. Marts 1778, fik senere stor Betydning i det ældre Rollefag, efter at hun 1789 havde ægtet Skuespiller H. A. Clausen. Hun døde 1843. Hun fik 370 Rdl.

⁶⁰⁾ Marie Cathrine Devegge debuterede som 17-aarig d. 27. Febr. 1778 som Pyrrha i »Deucalion og Pyrrha«. Blev en stor Skuespillerinde. Indgik 4. Decbr. 1778 sit højst ulykkelige Ægteskab med Skuespiller J. D. Preisler. Hun var vistnok født 19. Decbr. 1761, hun døde i yderste Elendighed 29. Maj 1797. Hendes Gage blev sat til 500 Rdl.

⁶¹⁾ Se Note 30. Jfr. Morthorst fik 300 Rdl.

Acteurer og Actricer, som ikke synge.

Acteurer.

1) Ørsted ⁶²⁾
2) Beck ⁶³⁾
3) Kemp ⁶⁴⁾	}	ere vel aflagte. Den første nyder nu sin Løn næsten som Pension, de andre to have 30 Rdl. aarlig meer end de fra Begyndelsen var antagne for. Jeg kan ei heller sige, at de have udmærket sig til at fortjene noget aarligt Gratial.

4) Arends⁶⁵⁾ har ligesom Schwartz Tiid til anden faaet sine Vilkaar forbedret ved et bestemt aarligt Gratial. Han er en flittig og paalidelig Skuespiller, som gavner ved at spille meget ofte.

Actricer.

1) Rose⁶⁶⁾ er Theatrets ældste Actrice og har mange Fortienester i det Fag, som hun nu bruges i. Hun fortjener fuldkommen, hvad hun faaer. Men hun er i saa elendig huustig Til-

⁶²⁾ Christoffer Hartmann Ørsted (f. i Haraldsted 2. Febr. 1721, † 19. Okt. 1787) debuterede 14. April 1747 i Bergs Hus i Læderstræde som Værten og 1ste Advokat i »Den politiske Kandestøber«, spillede mest jævne Borgermænd. Optraadte sidste Gang 14. Maj 1787 som Bonden i »Melampe«. Fik en Gage af 500 Rdl.

⁶³⁾ Bernhard Henrik Bech (f. 1748, † 1797) Student fra Roskilde. Debuterede 27. November 1769 som Henrik i »Honette Ambition«, naaede aldrig noget betydeligt, hverken som Skuespiller eller Forfatter af forskellige Skuespil. Fik 430 Rdl.

⁶⁴⁾ Johan Gottfried Kemp (f. 30. Novbr. 1751 i Kbhvn., † 20. Novbr. 1795) debuterede 2. Novbr. 1773 i »De 3 Friere«, blev en meget yndet komisk Skuespiller. Fik Afsked 16. Januar 1792 p. G. a. letsindig Omgang med en funden Pengepung, desværre var det en ukammeratlig Optræden fra Jfr. Møllers (Md. Frydendahls) Side, der berøvede Scenen denne Kraft. Hans Gage blev 430 Rdl.

⁶⁵⁾ Jacob Arends (f. 1742, † 6. Okt. 1801) debuterede i en Alder af 31 Aar 2. Okt. 1775 som Cléante i »Tartuffe«, spillede en Mængde pæres nobles Roller, men blev aldrig mere end en Brugbarhed. Hans Gage blev 450 Rdl.

⁶⁶⁾ Charlotte Elisabeth Amalie Bøttger (hendes Fornavn angivet forskelligt, saaledes Caroline og Cathrine i St. f. Charlotte) (f. i Septbr. 1738, † 23. Febr. 1793) debuterede 28. Juni 1752 som Leonore i »Kilderejsen«, vandt megen Yndest saavel i Komædie som Tragedie, men nogen stor Kunstnerinde var hun ikke. Hun skrev desuden enkelte ubetydelige Skuespil til Theatret — hjulpen af Ch. D. Biehl —, ægtede d. 28. Juli 1779 Skuespiller C. P. Rose. Optraadte sidste Gang 1. Novbr. 1792. Efter Mandens Død fragik hun Arv og Gæld. Hendes Gage blev 600 Rdl.

stand og saa aldeles fordybet i Giæld, at man vel ikke længe kan gjøre Regning paa hendes Tieneste, i Fald hun ikke paa een eller anden Maade hielpes.

2) *Hallensen*⁶⁷⁾ er vel betalt med 440 Rdl.

3) *Knudsen*⁶⁸⁾ er en paalidelig, god Actrice, men gavner med alt dog lidet for 550 Rdl.

4) *Petersen*⁶⁹⁾ Antages Jfr. *Olsen*, saa bliver Jfr. *Petersen* endnu overflødige for Theatret, end hun alt er. Hun staaer virkelig i Veien for en gavnlige Soubrette.

5) *Astrup*⁷⁰⁾ er unægtelig en af Theatrets flittigste og nyttigste Actricer. Hun spiller ofte i et Fag, som kræver meget kostbar Pynt; hun kunde ved fortiene at sættes paa bedre Vilkaar, men efter min Formeening med et klækkeligere aarligt Gratiale end det, Reglementet bestemmer hende i Tillæg, som hun maaskee vil ansee for ydmygende. Som ey syngende Actrice var hendes Løn 300 Rdl., men da hun var den eneste, som tiente saa ringe, opnaaede hun endelig igiennem forrige Overtilsyns Kommission et Tillæg paa 40 Rdl., hvorved hun og Jomfru *Petersen* kom i lige Løn, som var det, hun dengang attraaede.

Syngeskolen.

1) *Frydendahl*⁷¹⁾ synes mig en god Aquisition for Theatret, i det mindste er dette den almindelige Mening om ham. Med

⁶⁷⁾ Om Jfr. *Martin*, senere Md. *Hallensen* se *Nieendams Skuespillerbreve* S. 217, hun debuterede, endnu medens Magistraten ledede Theatret, d. 28. Septbr. 1759 som *Leonora* i »Det lykkelige Skibbrud«, overtog senere *Pernilleroller*, men var en maadelig Kunstnerinde. Hun fik 440 Rdl. i Gage. Hun døde Oktober 1792.

⁶⁸⁾ *Johanne Sophie Bergmann* (f. 1742, † 1796) debuterede som *Leonore* i »Den Stundesløse« d. 28. Okt. 1765. Hun udførte en Mængde *Elsker inderoller*, senere ældre komiske *Roller*. Hun var en ret betydelig *Skuespillerinde*. Hun ægtede 1769 *Sufflør Lars Knudsen*. Hun trak sig tilbage ved Udgangen af Sæsonen 1794—95. Hendes Gage blev 550 Rdl.

⁶⁹⁾ Jfr. *Petersen*, der debuterede 12. Febr. 1773 som *Finette* i »Franskmanden i London«, var en meget ubetydelig *Skuespillerinde*. Hun tog Afsked ved Udgangen af Sæsonen 1798—99. Hendes Gage blev 340 Rdl.

⁷⁰⁾ *Mette Marie Astrup* (f. i *Kbhvn.* 25. April 1760, † 16. Febr. 1834) debuterede 13 Aar gl. 2. Juni 1773 som *Leonore* i »Den Stundesløse«. Hun fik et stort *Repertoire*, var ualmindelig smuk, men ingen betydelig *Skuespillerinde*. Optraadte sidste Gang 31. Maj 1823 som *Orsina* i »*Emilie Galotti*«. Fik 370 Rdl. i Gage.

⁷¹⁾ *Peter Jørgen Frydendahl* (f. 18. Okt. 1766, † 20. Febr. 1836) de-

120 Rd. kan han vel umuelig underholde sig, især siden det er gaaet tilagters med hans Forældre, af hvilke han ingen Understøttelse meere kan vente. Jeg mener, han for det første maatte sættes paa 200 Rd. aarlig, og at Tillægget, 80 Rdl., kunde gives ham af de til Synggelever fastsatte 60 Rdl.

2) Jfr. Steenberg⁷²⁾. Endnu troer Syngemesteren ikke, at han kan lade hende debutere som Sangerinde, uagtet hun næsten 3 Aar har nydt hans Underviisninger, og førend hun har debuteret, kan hun vel ikke vente meer end det, hun har — 120 Rdl.

3) Krag⁷³⁾ giver Haab om en god Soubrette, som uægtelig vil faae Yndest, men Sangerinde bliver hun ei. Foruden hendes Skolarinde-Løn, 120 Rdl., har Theatret hidintil klædt hende; thi Lønnen betales til Violon Schall for hendes Kost og Vadsk. Da hun har debuteret og bruges i Chor, saa troer jeg, hun kunde sættes paa 200 Rdl. og betydes, at hun herefter selv maatte klæde sig og forskaffe sig den til Theatret fornødne Pynt.

V. Dandsere og Dandserinder.

Hvad de egentlige Dandseres og Dandserinders Kiøn angaaer, da holder jeg for, at de burde betales vel, saalænge de var i deres brillante Periode, og den er mellem 20 og 30, høist 35 Aar, og siden sørge for deres nødtørftige Underholdning. Ville vi ikke komme til at trænge til kostbare fremmede Dandsere, og ville vi drage nogen Fordeel af de kostbare Dandseskoler, saa troer jeg, denne Regel bør iagttages, om man skal kunne gjøre sig Haab om, at nogen med Lyst og

buterede som Belcour i »Vestindianeren« d. 7. Nov. 1786. Den store Skuespiller var, hvad ingen da vidste, — Meddelelsen skyldes Dr. Bobé — uægte Søn af Warnstedt. Hans Gage blev 120 Rdl.

⁷²⁾ Jfr. Steenberg debuterede 23. Novbr. 1787 som Isabella i »Den falske Formodning«; hun havde en lille Sopranstemme, trak sig uden at have optraadt i væsentlige Roller tilbage 1795. Fik i Gage 120 Rdl.

⁷³⁾ Jfr. Kragh, der senere blev Md. Poulsen, fik ingen Betydning. Over-skou bruger haarde Ord om hende: hun gav sin Rolle med en Uforskammedhed og Plathed, som hendes lille nævise Person gjorde aldeles utaalelige. Debuterede 18. Sept. 1785 som Miche i »Den døve Elsker«. Fik 200 Rdl., her er altsaa endelig Warnstedts Indstilling fulgt!!

Fliid skulde opoffre sine bedste Ungdomskræfter og som oftest Helbreden for en Konst, som ikke engang meer kan undværes, hvor der er et Theatre og saa meget mindre hos os, efterdi Balletter udgjør et Hoved Spectacel, en Afvexling imellem Komædie og Operette. Jo flittigere en Dandsers er i den daglige uomgiængelig fornødne Øvelse i hans Konst, og jo meere og ivrigere han søger at behage, jo stærkere iler han sin Undergang i Møde, og jo hastigere holder han op at fortiene en stor Løn. Hos os er Forskiellen paa en maadelig Figurants og en Dandsers Løn saa ringe, at det ikke lønner Umagen derfor at anstrænge sine Kræfter eller tabe sin Tiid med at formeere sig til Dandsers. Herr L a u r e n t formeerte i sin Tiid halve Dusin brugbare Figuranter i 5 à 6 Maaneder, men han har ikke i lige saa mange Aar kunnet formeere sin egen Søn og Jfr. F r ö l i c h⁷⁴⁾ og S t u a r t⁷⁵⁾ til Dandsere, uagtet han og de derpaa anvendte megen Fliid. Naar een først kan de til Figurering fornødne Pas, behøver han som simpel Figurant ingen videre Øvelse. Exempel herpaa ere ikke vore Figuranter, derimod vore Dandsere maae daglig øve sig, ja daglig een eller flere Gange svede ved Øvelserne om de ellers ei paa een gang øyensynlig ville tabe sig i denne besværlige Konst, som aldrig dog kan undværes. Disse faae Ideer troede jeg at burde fremsætte, førend jeg nævnte nogen Person i sær.

1) G a l e o t t i — — —

2) L i n c k⁷⁶⁾ har selv en god Skole og gavner ved samme

⁷⁴⁾ Annine Marie Magdalene Frølich (f. i Kbhvn. 15. Marts 1762, † 6. Novbr. 1784) debuterede i Tiaarsalderen d. 3. Decbr. 1771 som Danserinde, hendes korte Liv var en straalende Sejr paa Scenen, men Hjertesorger dræbte hende i 22 Aarsalderen.

⁷⁵⁾ Rosalie Stuart (død som Md. Zrza, gift med Hofviolon. Franz Anton Xaverius Zrza, Moder til Operasangerinden Jfr. Eleonora Christine Zrza, gift 26. Maj 1792, † 23. Jan. 1810) var Datter af en Datter af en Equilibrist, der havde optraadt her 1760. Hun debuterede som Danserinde i »Søofficererne« 31. Jan. 1783 og tiltrak sig Opmærksomhed ved sin noget robuste sydlandske Skønhed, udmærkede sig i Hovedrollen i »Semiramis«. Hendes Gage blev med Pyntepenge 400 Rdl.

⁷⁶⁾ Johannes Linck havde optraadt i Milano med Md. Galeotti og kom med hende hertil, debuterede 22. Okt. 1779 som Æneas i Balletten »Dido«, var fuldstændig afhængig af Galeotti, der sjoffede ham, der var en maadelig Danser, men kunde bruges til Lærer. Han fik 400 Rdl. + 100 Rdl. i Dansemesterløn.

i Galeottis, hvorved jeg og troer, han mest fortjener sin Løn; thi som Dandser betragtet da er han stærkt paa Retour og ængster meer end han fornøyer.

3) Jansen⁷⁷⁾ har næsten lige saa længe som Md. Biørn⁷⁸⁾ først af egen Drift, siden i Forening med 5 andre Figuranter og Figurantinder i Følge allerhøyeste Kabinets-Ordre taget Underviisning i Galeottis Skole og er den eneste af de i bemeldte Ordre nævnte 6 Figuranter, som uafbrudt forblev i denne Skole, i hvilken han og alt for tre Aar siden med almindeligt Biefald har debuteret som Dandser og siden den Tiid med Fornøyelse været brugt til Hovedpartier i store og smaae Balletter og næsten i alle Entréer. Hans moralske Vandel er saare god. Hvad ham i dette Reglement bestemmes, burde ham ligesom Md. Biørn, Jfr. Stuart og alle andre af Hoffet og Publico optagne Debutanter have nydt fra det Øyeblik af, han offentlig aflagde Prøve paa sine Talenter, men han har med en Gratification af 50 Rdl. i de sidste 3 Aar, om jeg erindrer ret, ikkun staaet i 3die Figurant-classes Løn med 150 Rdl., følgelig er han ikke betalt for den Dandser-Tjeneste, han i 3 hele Aar saa vel har forrettet. — Naar alle meer eller mindre end han lønnede Figuranter enten intet havde at bestille eller og kunde anvende deres Tiid saavel i Provindserne som i Hoved Staden med at tjene Penge ved Informationer, saa har han nu i 5 Aar maattet arbeide og opslide en betydelig Mængde Klæder (han kan neppe betale sine Skoe maanedlig med 4 Rdl.) i Skolen for at blive det, han er, og havde jeg ikke deels af mit eget og deels med et Laan af 300 Rd. med Theatre Kassens Kaution understøttet ham, maatte han af yderligere Mangel paa den nødtørftige Føde og Klæder endog have forladt det Haab nogensinde at kunne blive Dand-

⁷⁷⁾ Marie Christine Lorentzen (f. 1763, † i Fredericia 15. April 1837) debuterede 20. Febr. 1781 i »Venskab paa Prøve«, blev en bærende Kraft i Galeottis Balletter. Afgik fra Theatret ved Udgangen af Sæsonen 1803—04. Gift i Sommeren 1782 med Fuldmægtig v. Hofstuen Chr. Bjørn († 1816). Hendes Gage blev 350 Rdl. med Pyntepenge + midlertidigt Tillæg af 350 Rdl.

⁷⁸⁾ Vilhelm Jansen spillede kun kort Tid en Rolle, fordunkledes snart af den ældre Bournonville. Han fik 400 Rdl. i Gage. Han døde 1808.

ser. Jeg har lidt, men Balletmesteren meget ofte seet ham blive afmægtig i Skolen af Sult og Fatigue. Dette har han taalt uden at murre og endog for to Aar siden afslaaet en svensk Officers gode Proportioner om at lade sig engagere paa det Stockholmske Theatre, alene i Haab om at blive lønnet for sin Duelighed i sit Fædreland. Han bør efter min Formeening betales ligesom Md. B i ø r n, fordi han ligesom Md. Biørn er den bedste i sit Fag, og fordi han i Følge Allerhøjest Befaling ligesom hun er fremgaaen for at naae sit Maal. Hun har nydt den største Dandserinde Løn nogen Dansk har nydt før hende, næste i 4re Aar. Hun har Rivaler i Kunsten, men ingen ved Theatret nu tienende vover at rivalisere med J a n s e n, hvorfor jeg med Grund kan sige, han er den bedste Dandser, vi eie, og at vi i ingen af de andre have Haab om at faae ham erstattet, det maatte da være i den lille Dreng, som i Aar først er seet, og hvad denne i Tilvæksten kan blive, er saa meget mere uvist, da han alt i den spæde Alder maae arbeide stærkt ved en ussel Underholdning.

4) Md. B a r c k⁷⁹⁾ — — —

5) Md. B i ø r n⁸⁰⁾. Directionen maae vel være betænkt paa en Gratification til Md. Biørn for hendes Tieneste i »Figaros Bryllup«. Jeg maatte ikke kiende Md. Biørns Fortienester for Theatret eller have Begreb om hendes Fliid og hendes svære Arbeide, om jeg kunde troe hende for vel betalt med 700 Rd. aarlig; men det er en Sandhed, at der intet Forhold er imellem hendes Løn og Fortienester, og

6) Jfr. S t u a r t s⁸¹⁾. Enten er 700 Rd. for meget for Md. Biørn, eller, hvilket vel er det rigtigste, 400 Rd. for lidt for Jfr. Stuart. Afstanden mellem disse to gode Dandserinders Løn bør da ikke være saa betydelig, og findes dette,

⁷⁹⁾ Marie Knudsen debuterede blandt de allerførste, der medvirkede ved Balletten paa det kgl. Theater 1758—59, i en Alder af 17 Aar sammen med sin lige saa gammel, senere Ægtefælle Carl Barck (1743—1805). Hun hørte til Comos Skole og gjorde stor Lykke. Hun blev ved Theatret i 40 Aar, fik Afsked 1799, hendes Dødsaar kendes ikke, men hun overlevede sin Mand. Hun fik med Pyntepenge 550 Rdl.

⁸⁰⁾ Se Note 77.

⁸¹⁾ Se Note 75.

som jeg ikke tvivler om, at være rigtigt, troer jeg det ret og billigt, at en Forbedring af Jfr. Stuar^ts Løn faaer Sted.

7) Jfr. Jensen⁸²⁾ troer jeg for det første vellønnet med 350 Rd., men ogsaa hun burde haft denne alt for 2 Aar siden. Ellers kan der for en Deel siges det samme om hende som om Jansen, undtagen at hun to Aar sildigere begyndte at tage Underviisning hos Galeotti, og at hendes bedre huuslige Forhold har ladet hende lide mindre for Konsten, end han har lidt; ei heller har hun gjort Theatret saa vigtige Tienester eller været det saa aldeles fornødent.

VI. Figuranter og Figurantinder.

1ste Klasse.

1) Lewer⁸³⁾ har foruden Klassens Løn, 300 Rd., 100 som Instructeur i Laurents Skole og 50 Rd. i Gratiale. Udenfor Theatret har han og en anden skikkelig Fortieneste, saa at man kan sige, at han vel kan slaae sig igiennem, men

2) Weyle⁸⁴⁾ har ikkun 300 Rd. og er ei oplagt til at fortjene noget ved Informationer. Han er endnu en god, yndet og vor eneste comiske Dandser, derfor synes mig, at han i det mindste burde gives et bestemt aarligt Gratial af 50 Rd. —100 og Prædicat af Dandser.

2. Klasse.

3) Dörfler⁸⁵⁾ er vel betalt med 200 Rd., som er Klassens Løn.

4) Colding⁸⁶⁾ ligeledes. Vel har han under Galeotti

⁸²⁾ Mariane Jensen (f. 1768, † 29. Aug. 1797) debuterede 23. Sept. 1784 i »Den straffede Vankundighed«. Hun var navnlig en yndefuld Mimiker. 1. Dec. 1792 ægtede hun Danseren Antoine Bournonville og blev senere Skuespillerinde og spillede Suzanne i »Figaros Giftermaal«. Optraadte sidste Gang 19. Maj 1797. Hun fik 350 Rdl. med Pyntepenge.

⁸³⁾ Se Note 11. Han fik 300 Rdl. + 100 som Dansemester.

⁸⁴⁾ Hans Jørgen Weyle kom meget ung i Slutningen af 1760'erne paa Danseskolen og indtog i Aarhundredets sidste Fjerdedel en fremragende Plads paa Grund af sin Lethed, Dristighed og komiske Mimik. 1800 blev han Solo-Danser, 1809 tog han Afsked og døde 22. Maj 1820. Her fulgtes Warnstedts Indstilling. Weyle fik 350 Rdl.

⁸⁵⁾ og ⁸⁶⁾ Dörfler og Colding vandt ingensinde Navn. De fik hver 200 Rdl. aarlig.

2. Klasse.

- 3) Thidemann⁹⁵) er vel betalt med 200 Rdl.
 4) Frantzen⁹⁶) fortjener i alle Henseender at faae de for hende vacant staaende 50 Rdl.
 5) Büchling⁹⁷) fortjener, hvad hun i denne Klasse nyder og at avancere ved forefaldende Vacance.
 6, vacant.

3. Klasse.

- 7) Md. Schultz⁹⁸) er endnu tjenstdygtig, men kan med 3 Børn umulig leve af 150 Rd.
 8) Jfr. Rosenbergs⁹⁹) er invalide og uden Haab til Bedring.
 9) Jfr. Knudsen¹⁰⁰) nyder sin Løn som Pension.
 10) Vacant.

C. Dandseskolen (Herr Laurents).

- 1) Grønfelt¹⁰¹)
 2) Berg¹⁰²)
 3) Schall¹⁰³)
 4) Franck¹⁰⁴)

have hver 100 Rdl. i Løn og gjøre som Figuranter betragtet ligesaa meget Gavn som de i de 3 Figurant Klasser ansatte Personer. Berg og Franck tager endnu Undervisning af Lewer, omendskiønt de vide alt, hvad de behøve for at figurere i alle mulige Balletter. Dandsere kunne de ikke blive, og leve af deres Løn er endnu umuligere,

80—108 } Ingen af disse vandt senere Navn i Theatrets Historie. Det vides at deres Gager ansattes saaledes:
 N. Sahl 150 Rdl., H. Sahl 150 Rdl., Steenberg 150 Rdl., Knudsen 150 Rdl., Jfr. German og Salathé hver 200 Rdl. Jfr. Tidemann 200 Rdl., Jfr. Frantzen 150 Rdl., Jfr. Büchling 200 Rdl., Md. Schultz 150 Rdl., Jfr. Rosenbergs 150 Rdl., Jfr. Knudsen 200 Rdl. 600 Rdl. var vacante i denne Klasse. Skolarerne Grønfelt, Berg, Schall og Frank, Skolarinderne Ellesen, Möller og Schmidt fik hver 100 Rdl., desuden anvendtes 80 Rdl. til Extra-betalingen og 480 til Pyntepenge til Figurantinder og Skolarer, hver 20 Rdl.

Skolarinder.

- 1) Ellesen¹⁰⁵⁾ }
 2) Møller¹⁰⁶⁾ } ere vel betalte med 100 Rdl.

3) Christiane Schmidt¹⁰⁷⁾ er bedre end de andre Skolarinder og lige saa god som nogen i Klasserne. Hun har en fortreffelig Allstemme, gaar flittig i Syngeskolen og gjør deri besynderlig god Fremgang. Hun bruges og med Fordeel i Chor, hvorfor hun intet nyder. Jeg troer, at hun med Ret fortjener at flyttes op i 3. Figurantinde Klasse og nyde de der vacant staaende 150 Rd. med den Betingelse, at hun herfor for det første skulde ansee sig lønnet for hendes Syngetieneste.

4) Fredelund¹⁰⁸⁾ anføres her allene, fordi hun under Dandseskolarindebenævnelse lønnes. Hun er formedelst Been-skade udelig til Dandsen; men hun giver Haab til en god Actrice i Elskerinde-Roller, saa burde hun vel med en forbedret Løn hensættes under Actricerne som Eleve.

Galeottis Dandseskole

og de deri af ham antagne Børn ere slet ikke nævnte i Reglementet. Nødvendigt bliver det dog, at der udsættes noget for disse Børn, i det mindste til Skoe og Strømper. Det er af denne Skole, man for Fremtiden skal vente Dandsere og Figuranter efterdi Larents Skole er sluttet.

Skolarer.

1) Friederich Petersen. Den lille Dreng, som i Aar er seet i en Entrée, har gaaet 4 Aar i Skolen og er 10 Aar gammel. For ham er bestemt 10 Rd. kvartaliter.

2) Adam Ludvig Treen, 9 Aar gammel, har været 1½ Aar i Skolen, og mener Ballelmesteren, at der af ham kan ventes en god Dandser.

¹⁰⁵⁾ Christiane Schmidt, der ikke blev stillet anderledes end de øvrige, debuterede senere d. 23. Novbr. 1787 som Jacinta i »Den falske Formodning«, 20 Aar gammel. Hun blev siden en brugelig Soubrette og Fremstiller af ældre komiske Roller, særlig udmærkede hun sig ved sin morsomme Dialekt i Cumberland's: »Jøden« i 1792. Ved Udgangen af Sæsonen 1803—04 trak hun sig tilbage med Pension.

¹⁰⁸⁾ Marie Fredelund. Se Note 32 og 53. I Reglementet findes hun opført som Syngeskolarinde med 50 Rdl. aarlig.

- 3) Oluf Sömose, 11 Aar gammel og nylig antagen.
- 4) Andreas Brand Egot, 7 Aar gammel og nylig antagen.
- 5) Carl Rommelhof, 7 Aar gammel, nylig antagen.

Skolarinder.

- 1) Marie Svendsen, 14 Aar gammel, comfirmeret, har været 5 Aar i Skolen og bruges i Balletterne som Figurantinde. Hun bør lønnes som den lille Friedrich Petersen med 10 Rd. kvartaliter.
- 2) Marie Holm, 13 Aar gammel, har været 3 Aar i Skolen og giver Haab.
- 3) Juliane Rommelhof, 11 Aar gammel og nylig antaget.

Af saadanne fattige Børn som disse har Theatret faaet en Frølich, en Biørn, en Stuart, en Jensen!¹⁰⁹⁾

VI. Betiente og Opvartere
fra 1—26 incl. har jeg intet at anføre.¹¹⁰⁾

VII. Pensioner og Benaadninger.

Theatrets bestemte Fonds er næppe klækkeligt til at lønne den tjenstgiørende Etat, og derfor nødes Directionen at undertrykke mangt et godt Anslag til et tilkommende forbedret Theatre.

Ønskeligt er det derfor, at Directionen ved de kraftigste Forestillinger kunde formaae Hans kgl. Mayst. til at henvise Theatrets Pensionister, nærværende og tilkommende, til de Kasser, hvis Indtægter allene eller for den største Deel ere bestemte til Benaadninger.¹¹¹⁾

¹⁰⁹⁾ Mærkelig nok findes Galeottis Danseskole ikke nævnt med et Ord i hele Reglementet udover at Galeotti selv og hans to Medlærere har Løn. Desværre for Theatret sygnede jo Balletten hen i den derefter følgende Periode, saa at der ikke af nogen af de 8 Elever blev en Frøhlich, en Biørn eller en Stuart. De gled alle ud i Forglemmelsen.

¹¹⁰⁾ Paa denne Konto er i det endelige Reglement opført Udgifter af 6530 Rdl.

¹¹¹⁾ Det ses ikke, at Direktionen har taget denne Henstilling til Følge, der findes opført 1070 Rdl. aarlig hertil.

B. Bekostninger.

I. Forestillinger.¹¹²⁾

1 & 2

3) Paa Lysningsbekostningen kunde efter min Mening vel ansættes 500 Rdl. mindre. Jeg søger saa meget mueligt at holde Repetition og Prøver om Dagen.¹¹³⁾

4—11 incl.

12 og 13) Med dem troer jeg, der kunde træffes en Accord 100 Rdl., enten der spilles sjelden eller tidt og frie Entrée synes mig at være en god Betaling.¹¹⁴⁾

14—19 incl.

20) er en overflødig Udgift. Theaterrevisionen kan forrette denne.¹¹⁵⁾

21

II. Decorationen.

Paa denne Udgift troer jeg, man med Tiden kan gjøre nogle Beparelser.¹¹⁶⁾

III. Garderobben.

De til samme udsatte 4000 Rd. vil næppe slaae til.¹¹⁷⁾

IV. Orchestret.

Jeg gjør her det samme Ønske som ved den Articul om Pensioner og Benaadninger.¹¹⁸⁾

V. Komediehusets Afgift.¹¹⁹⁾VI. Præmier og Oversættelser.¹²⁰⁾VII. Tilfældige Udgifter.¹²¹⁾**Warnstedt.**

¹¹²⁾ Hertil beregnes i Reglementet 10248 Rdl. 2 Sk.

¹¹³⁾ Der ansættes 4000 Rdl

¹¹⁴⁾ Her tales om Udgifter til Brandmajoren, Vagtinspektøren og Garnisonsadjudanten. Der ansættes 136 Rdl. til den første og samme Beløb til de to sidste tilsammen.

¹¹⁵⁾ Her er Tale om Dørvogter ved Prøverne. Der ansættes 48 Rdl.

¹¹⁶⁾ Hertil ansættes 2500 Rdl.

¹¹⁷⁾ Garderobeudgifterne ansættes dog kun til 4000 Rdl.

¹¹⁸⁾ Theatrets Bidrag til Orkestrets Lønning af Hofkassen bliver 7000 Rdl.

¹¹⁹⁾ 75 Rdl.

¹²⁰⁾ 1000 Rdl.

¹²¹⁾ 2000 Rdl.

De samlede Udgifter beregnes til i alt 64103 Rdl. 2 Sk.

Indtægterne til 65980 Rdl.

Fremtiden viste, at Warnstedt fik Ret i, at Budgettet ikke var rigeligt nok.

Familien Bloch fra Arden.

(jfr. Personalh. Tidsskr. 6. R. 3. Bd. S. 59).

Det er desværre undgaaet min Opmærksomhed, at Rektor V. A. Bloch 1903 lod Hundrups Stamtavle optrykke, og at han 1904 udgav et 4sidigt Blad med Rettelser og Tilføjelser til nævnte Stamtavle.

Medens Optrykket af Stamtavlen ikke bringer noget nyt om de ældre Led, har Rektoren i »Rettelser og Tilføjelser« paavist, at Stamfaderen Søren Jensen Bloch i Arden var Herredsfoged og ikke Præst, og der meddeles adskilligt om ham, hans 2 Hustruer og 8 Børn. Derimod har Bloch intet om Søren Jensen Blochs 3 Søstre, om hvilke jeg har givet nogle Oplysninger paa nærværende Binds Side 60, og jeg tør vel saaledes nok tro, at min lille Artikel dog har bragt noget nyt om Familien.

For Henvisningen til Rektor Blochs Publicationer skylder jeg Arkivassistent Nygård i Viborg Tak.

C. Klitgaard.

Indholdsfortegnelser

i Udtog af Skrifter udgivne i 1911 af de udenlandske Selskaber, med hvilke Samfundet staar i Bytteforbindelse*)

Personhistorisk Tidsskrift. Stockholm 1911.

Kyrksilfver såsom personhistoriskt material. (Gustaf Upmark.) — Åtten Galle i Sverige. (G. Elgenstierna.) — Svenska Riksdagens Borgarstånd 1719—1866. Personhistoriska anteckningar. (V. Millqvist.) — Från Erik XIV's sista regeringsår. (H. Almquist.) — Om svensk-danska släkten Scharling. (Carl Sjöström.)

*) Herfra dog undtaget »Zeitschrift der Gesellschaft für schleswig-holsteinische Geschichte«, da dette Tidsskrift hører til de kendte og i sin Helhed nødvendige Kilder til Hertugdømmernes Historie.

Vierteljahrschrift für Wappen-, Siegel- u. Familienkunde (»Herold«s Quartalsschrift). Berlin 1911.

Genealogische Aufzeichnungen von Grabdenkmälern auf dem alten Militär-Kirchhof zu Königsberg i. Pr. (Goetting.) — Die Stammbücher der Bibliothek des Königlichen Kunstgewerbe-Museums in Berlin. (A. W. Kiesling.) — Nachrichten über das Geschlecht derer vom Hagen in Angeln (Schleswig). (vom Hagen.) — Viertes Verzeichnis der in den von Poseck'schen familiengeschichtlichen Sammlungen vorkommenden Namen. (Max von Poseck.) — Ueber die Zuverlässigkeit genealogischer Forschungen. (Franz Schacht.) — Auszüge aus den Matrikeln der ehemaligen französisch-reformierten Gemeinde von Hannover. (Ed. de Lorme.) — Auszüge aus den Kirchenbüchern von Carlshafen an der Weser. (Ed. de Lorme.) — Genealogie und Presse. (J. O. Hager.)

Der deutsche Herold (Maanedtsbladet). Berlin 1911.

Offizieller Gebrauch von bürgerlichen Familienwappen in neuerer Zeit. (H. Knüßli.) — Pflanzenmotive für Helmdecken. (E. L. Lorenz v. Meyer.) — Ein gefälschter Adelsbrief Karls V von 1520. (E. Gritzner.) — Zur Frage der Einführung von Adelsbüchern in Preussen. (Koerner.) — Deutsche Ahnentafeln in Dänemark. (M. W. Grube.) Dynasten und Gemeinfreie. (v. Strantz.) — Genealogische Aufgaben. (O. H.) — Genealogische Kombinationen. (W. C. v. Arnswaldt.) — Heroldsamt und Gericht. (Kekule v. Stradonitz.) — Lübecker Kirchenbücher. (H. F. Macco.) — Der polnische Adel. (v. Gizycki.) — Auszug aus der Matrikel des adel. Fräuleinstiftes Vallö in Dänemark. (P. Hennings.) — Begründet die 44jährige Führung des Wortes »von« vor dem Geschlechtsnamen in Preussen die Vermutung rechtmässigen Adelsbesitzes? (B. Koerner.)

Familiengeschichtliche Blätter. Leipzig 1911.

Familiennamen als Vornamen. (W. C. v. Arnswaldt.) — Pfarrarchive als genealogische Quellen. (W. C. v. Arnswaldt.) — Totenzettel als genealogische Quelle (W. C. v. Arnswaldt.) — Einiges über Familiennamen. (H. Bens.) — Ueber die Frage der Anlegung staatlicher Adelsbücher. (H. Breymann.) — Schulberichte als familiengeschichtliche Quellen. (E. Devrient.) — Noch Einiges über Familiennamen. (E. Devrient.) — Studentenverzeichnisse als genealogische Quellen. (E. Devrient.) — Genealogisches in Schulschriften. (E. Devrient.) — Noch Einiges über Familiennamen. (B. Koerner.) — Zettelsammlung über Réfugiés in Leiden. (B. Koerner.) — Noch Einiges über Familiennamen. (A. v. d. Velden.) — Meine Vorfahren (dansk Afstamning). (E. Wiedemann.)

Mitteilungen der Zentralstelle für deutsche Personen- und Familiengeschichte. Leipzig 1911.

Familiengeschichte und Topographie. (E. Heydenreich.) — Die natürlichen Kinder und die Genealogie. (Franz Schacht.) — Eine Gesetzmässigkeit in der Nachkommenzahl. (Otfried Praetorius.) — Ueber neuere Arbeiten auf dem Gebiete der Vererbung. — Halbjahresbericht der genealogischen Literatur. (Ernst Devrient.) — Ueber die Ausgestaltung der Familien-Stammbücher zu einem Hilfsmittel der Familienforschung (Arthur Erzellitzer.) — Die Kirchenbücher von Elsass-Lothringen. (Herbert Koch.) — Ein Beitrag zur Goethe-Genealogie. (G. Lutze.)

Zeitschrift des Vereins für hamburgische Geschichte. Hamburg 1911.

Hamburger in einem Stammbuch des 17. Jahrhunderts. (B. A. Müller.) — Die Gräber in der St. Abunduskirche zu Groden. (Kurt Ferber.) — Hansestädtische Universitätsstipendien. (Wilhelm Stieda.)

Mitteilungen des Vereins für Hamburgische Geschichte. Hamburg 1911.

Badereise eines Hamburgischen Geestbauern 1757/58. (H. Kellinghusen.) — Die Zeit der Entstehung der hervorragendsten Lithographien der Gebrüder Christof, Cornelius und Peter Suhr in Hamburg. (Th. Holtzmann.) — Einige Mitteilungen über die ehemalige Hamburger Bürgerwache. (F. Voigt.) — Die Hamburgischen Orgelbauer Hans Scherer, Vater und Sohn. (H. Kellinghusen.) — Die Hamburger Schifferfamilie Stubbe im 17. Jahrhundert. Der Ratsherr Herm. Stubbe († 1703.) (F. Voigt.) — Vom früheren Bürgermilitär im Amte Ritzebüttel. (L. Behrends.)

Archiv des Vereins für die Geschichte des Herzogtums Lauenburg. Mölln 1911.

Der lauenburgische Uradel und die Entwicklung seiner ständischen Rechte im 13. Jahrhundert. (Bertheau.) — Einige Mitteilungen über die Lauenburger Schifffahrt in früheren Zeiten. (Thomany.) — Aus der Geschichte des Kirchspiels Lassahn. ((Jöns.) — Die Sonderstellung des Kreises Herzogtum Lauenburg in der preussischen Monarchie.

Forskelligt

fra Genealogiens og Personalhistoriens Verden.

I April 1912 udkom 20de Bind af »Genealogisches Handbuch bürgerlicher Familien« under Navnet »Deutsches Geschlechterbuch« paa C. A. Starkes bekendte genealogiske Forlag i Görlitz. Bindet, der er redigeret af Regeringsraad, Dr. jur. B. Koerner, indeholder ikke Stamtavle fra nogen bestemt By eller Landsdel (saaledes som de nærmest foregaaende Bind) og de i samme optagne Familiers Genealogi tangere ikke Danmark. Der henvises til, at der forberedes Udgivelsen af 4 Bind »Hamborger Familien«, 5 Bind »Bergische Familien, samt en østpreussisk og en Posener Slægtbog.

Da det tit er vanskeligt at finde paalidelige Hjælpere ved Efterforskninger i de romanske Lande, tør det have Krav paa Opmærksomhed, at tysk Oberstløjtnant de Lorne de St. Ange i »Der deutsche Herold«s Januarhæfte 1912 varmt anbefaler Hr. Abbé E. Paulus, Paris XX, 10 rue du Jourdain, til Efterforskninger vedr. Familier af fransk Oprindelse. Oberstløjtnanten meddeler, at Abbé Paulus i 3 Aar har udført Eftersøgninger for ham og ydet ham fortrinlig Hjælp.

Paa den historiske Fællesforenings Møde i Kolding i Sommeren 1911 blev der efter Forslag af Samfundets Sekretær vedtaget en af Rigsarkivar, Dr. jur. Secher og Sekretæren udarbejdet Resolution i Anledning af, at Udnævnelser o. s. v. samt Personalregistret var bleven strøget af Ministerialtidende med Udgangen af 1910, — hvad der for alle Personalhistorikere vilde blive et betydeligt Savn. — Resolutionen gik ud paa at andrage Regering og Rigsdag om at erholde Udnævnelser og Register paany optaget i Ministerialtidende, subsidiært erholde et Register til Statstidende. — Fællesforeningens Andragende til Indenrigsministeriet er bleven besvaret derhen, at Ministeriet vil stille et Exemplar af Statstidende til Disposition for en eventuel Registrar af Statstidendes Udnævnelser og Afskedigelser m. v. og lade Registret trykke som Tillæg til Statstidende. — Medlem af Samfundet, Hr. Postexpedient Hjorth Nielsen har herefter paa Samfundets Anmodning vist Sagen den store og uegennyttige Interesse at paatage sig Udarbejdelsen af dette Register. Herom er der fra Fællesforeningen nu sket Indberetning til Indenrigsministeriet og Hr. Hjorth Nielsen har allerede paabegyndt Arbejdet.

I Dagene fra den 9de til den 13de April 1912 afholdtes i Giessen et Kursus og en Kongres for Familieforskning, Arveligheds- og Regenerationslære.

Det betydelige Arkiv paa de Blomeske Fideikommisgodser Dabersdorf, Schaedtбек og Hagen i Holsten er i Fjor bleven ordnet og deponeret i Statsarkivet i Slesvig. (Herold, Hefte I, 1912.)

Ifølge Meddelelse fra det slesvigske Statsarkiv er nu de Præster i Preussen, der i deres Sogne ikke have tilstrækkelige Opbevaringssteder til Kirkebøgerne, forpligtet til at afgive disse til Statsarkiverne. — Dette er allerede et Skridt fremad; men der er altsaa dog langt igen, inden vor hjemlige af alle Personalhistorikere værdsatte fortræffelige Ordning med Hensyn til Afleveringspligten har Udsigt til at blive gennemført hos vor Nabo mod Syd.

Efter Statsarkivaren i Slesvig Geheimeraad Hilles Død ifjor er Arkivraad de Boor, der allerede i mange Aar har været ansat i Statsarkivet i Slesvig, rykket op til første Arkivar, og samtidig er Arkivraad, Dr. Kupke bleven forsat fra Posen til Statsarkivet i Slesvig. Denne sidste har efter sin Ansættelse i Slesvig paa den elskværdigste Maade sat sig i Forbindelse med Samfundets Sekretær og tilbudt sin Hjælp til Oplysninger.

Paa Georg Reimers Forlag i Berlin forberedes der for Øjeblikket Udgivelsen af et Pragtværk belittet »Die Miniaturen Skandinaviens« under Redaktion af Kunsthistorikeren Dr. Lemberger. Til Værket, der vil blive pragtfuldt udstyret med et stort Antal Gen-givelser af Miniaturportræter, har Udgiveren her fra Landet foruden fra en Række Private faaet udlaant Billeder fra Rosenborgsamlingen og Kunstakademiet. Værket vil utvivlsomt blive af stor Interesse ogsaa for Personalhistorikeren og blive et værdigt Sidestykke til E. F. S. Lunds og afdøde Konservator C. E. Andersens Værk »Danske malede Portræter«.

»Zentralstelle für deutsche Personen und Familiengeschichte« i Leipzig har bekendtgjort, at det med Understøttelse af saksiske Myndigheder i Aaret 1913 agter at afholde en heraldisk-genealogisk Udstilling i Leipzig i Forbindelse med en Kongres for Familieforskning.

I Weimar (Küffhäusers Forlag) er for kort Tid siden udkommet et genealogisk Værk, betitlet »Semigotha«, Historisch-genealoges Taschenbuch der gesamten Adels jüdischen Ursprungs, indeholdende Genealogier af 1250 jødiske Familier indenfor den højere og lavere Adel. Haandbogen er, som allerede Navnet antyder, i ydre Udstyrelse o. s. v. nærmest en Efterligning af Gothakalenderne. — Foruden sin rent genealogisk Værd savner Bogen ikke en vis Kuriositetens Interesse som Vidnesbyrd om den Uvilje, man i tysk nationale Kredse nærer mod Jøderne. Bogen er nemlig udelukkende tænkt som et Manraab til Kamp imod Jødernes Indflydelse.

Et Tillægsbind: »Aristokratisch-jüdische Alliancen« er under Udarbejdelse.

Den historiske Kommission for Hannover har efter sikkert Forlydende besluttet at lade Universitetsmatriklerne for *Helmstädt* og *Göttingen* trykke. — Danske Forskere vil hilse disse Værker med Glæde, da i en vis Periode et stort Antal Danske besøgte disse Universiteter.

Spørgsmaal og Svar.

I. Spørgsmaal.

Spørgsmaal 1. Stamfaderen til Familien Manthey opgives at være fra Friedberg i Neumark og enten at hedde Carl Manthey eller Paul Manthey og som hans Stilling angives snart Værkmester, snart Skomagermester og Viertelmeister (Rodemester?)

Kan det oplyses, hvilket der er det rigtige?

Sønnen L. Manthey blev ^{23/8} 1759 kaldet til Kapellan ved den tyske Garnisonsmenighed, blev ordineret her ^{27/8} 1759 og har vel sagtens gjort de fornødne Optegnelser i Bispearkivets Vitaprotokol, hvor altsaa maaske Oplysninger om Faderen findes. Hvor beror nævnte Vitaprotokol? Familietraditionen i den Mantheyske Familie beretter, at L. Manthey arvede Adressekontoret efter en Tante, og at han siden, da D. Monrad under Pengekrisen første ham, optog Monrad som Medinteressent. Ifølge en anden Kilde skal L. Manthey i 1806 sammen med Monrad have købt Adressekontoret. Hvad er rigtigt?

Oplysninger udbedes gennem Redaktionen.

Spørgsmaal 2. Kan Læserne af dette Tidsskrift give Oplysning om, hvor der findes gamle danske Statskalendere at faa til Købs. Avertissementer i Dagbladene have vist sig resultatløse.

Poul Hennings.

Spørgsmaal 3. I „Der Deutsche Herold“ (Aprilhæftet 1912) spørges af Historiemaler Kloss om Føreren for den sorte Garde i Slaget ved Hemmingstedt, Junker Slentz von Cöln tilhørte den schlesiske Familie v. Schleinitz.

II. Svar.

Svar 1 (6. Række, 3. Bind, S. 41, Anm.). Mon Diedrich Hahn ikke skulde være fra Harreby, Sørup Sogn i Angel? Formodningen derom fremkommer ved de konfuse Efterretninger hos Lübker & Schröder I, 209, hvis Urigtighed er paavist af Alberti, Lexikon 1829—66, I, 287. Men L. & S.s Angivelser af Harreby som Fødselssted for Læreren paa Bernstorffsminde turde dog maaske fortjene Paaagtning. Da Sørup Sogne kald er Imm. Barfods bekendte Embede (1854—64), kan der maaske i hans efterladte Excerpter findes den ønskede Oplysning.

A. Jantzen,
Sognepræst, Gentofte.

Svar 2 (4. Række, 6. Bind, S. 260). I en Notits i Bloch's Manuskript til den fynske Gejstligheds Personalhistorie (Add. 139, Fol., Universitetsbiblioteket) findes nogle Oplysninger om Familien Barfod, hvori Sognepræsten Hr. Christen Barfod i Fraugde's Børn nævnes saaledes:

1. Knud, Provisor paa Nyborg Apotek.
2. En Datter, g. m. Borgmester Hans Pedersen i Assens.
3. Thomas, Sognepræst til Hasle, Skeiby og Liishjerg.
4. Claus, Apoteker og Borgmester i Zossen i Prejsen.
5. »Endnu en Søn, som havde været Stads Capitain i Kiøbenhavn og boede siden i Holbek, hans Hustrue i andet Ægteskab var Karen von Essen, en Datter af Hr. von Essen i Skamstrup.«

Ved at efterse Skiftet efter Hr. Christen B. i Aasum Herreds geistlige Skifteprotokol 1685—1759, fol. 27, finder jeg ganske rigtig de 4 her førstnævnte Børn (Thomas i 6. Aar, Claus i 4. Aar, Knud i 2. Aar og Else Cathrine i 7. Aar), derimod ikke den 5., Kaptejn Claus Barfod. Gaar vi nu til Skiftet efter Hr. Christen's Fader Hr. Claus Lauridtz Barfod, † som Sognepræst i Fraugde 26. Dec. 1697, der findes indført i samme Protokol, fol. 16 ff, finder vi hans og Hustru Karen Christensdatters Arvinger anført saaledes:

1. Hr. Christen B., Pastor design. i Fraugde.
2. Lauridtz, som for nogle Aar siden er udrejst, Opholdssted ubekendt.
3. Niels, Student (1691 fra Odense).
4. Hans, Student (1691 fra Odense).
5. Peder, tjenende Etatsraad Knud Urne til Juulskov.
Alle myndige.
6. Valborg (hun er † før 1707), g. m. Sr. Jacob Rasmussen.
7. Anne.
8. Salig Edel B., Salig Hans Boltings, deres efterladte Børn:
 - a. Johan Otho.
 - b. *Claus Barfod.*
 - c. Stephan Hansøn.

Det anføres tillige i Skiftet, at Hr. Claus Barfod paa Skiftet efter sin Svoger Hr. Oluf Christensen i Humble paa Langeland var indskreven som Værge for hans Søn Friderich Olsen, der senere er død og begravet i Fraugde Kirke, altsaa var Hr. Claus Barfods Hustru Karen en Datter af den tidligere Præst i Fraugde, Hr. Christen Olufsen Braad, og har rimeligvis tidligere været gift med Præsten i Rækken mellem Hr. Christen Braad og Hr. Claus Barfod, Hr. Hans Andersen, der kun var Præst i Fraugde i 11 Aar, fra 1649 til sin Død 1660.

At Hr. Claus Barfods Dattersøn og Navne Claus Barfod er identisk med den omspurgte Kaptejn Claus B., fremgaar nu af følgende Omstændigheder:

1. Notitsen hos Bloch maa antages at stamme fra et Medlem af Familien, og Kaptejnen maa derfor søges i Christen Barfods nærmeste Slægt.
2. I Skiftet efter Hr. Christen B. nævnes blandt de Fordringshavende »Corporal« Claus Barfod, og at denne er identisk med Claus Hansen Bolting, fremgaar af et Brev fra Sr. Jacob Rasmussen paa Sanderumgaard, indført sst., fol. 38 b.
3. Kendes Rækken af Kaptejn Claus Barfods Børn og efter denne hed de Børn, der var opkaldt efter Bedsteforældrene paa fædrene Side, Hans og Edel.

Om Slægten, der jo nedstammer direkte fra den 1455 adlede Jens Barfod i Sædding, vil sikkert kunne faas yderligere Oplysninger ved Gennemgang af den ældste Kirkebog for Fraugde, hvortil jeg ikke har haft Lejlighed.

Th. Hauch-Fausbøll,
Dansk Genealogisk Institut.

Bog anmeldelser.

L. J. Tröst: Die Ritter- und Verdienstorden, Ehrenzeichen und Medaillen aller Souveräne und Staaten, Wien u. Leipzig. 1910. Anmeldt af Poul Hennings.

Fra det 18de Aarhundredes Midte og ned igennem Tiderne har Ordensvæsenet i høj Grad tiltrukket sig Forskeres Opmærksomhed, men skønt Litteraturen saaledes er betydelig, bestaar den dog hovedsagelig kun af Monogramer om en enkelt Orden eller enkelte Landes Udmærkelsestegn, der tilmed ofte ved en kritisk Undersøgelse viser sig upaalidelige.

I en Aarrække har man, naar man havde Brug for en samlet Oversigt over alle Landes Ordener, maattet benytte den i 1898 i Leipzig udkomne ret bekendte Gritzners Ordensbog, der, hvor meget godt der end iøvrigt kunde være at sige om den, ialtfald nu er ganske forældet.

Det nærværende Værk bør derfor i Virkeligheden paaregne Interesse fordi det raader Bod paa et Savn. Det er smukt udstyret (dog i en lidt uhandelig Skoleatlas's Form), og hvad der betyder saa meget, overkommeligt i Pris. I skematisk Form, bringer det Oplysninger om alle vigtige Data vedrørende alle Landes Ordner, Medailler og Hæderstegn. Beskrivelserne støttes af ca. 700 farvelagte Afbildninger af Ordnernes forskellige Klasser, Baand, Medailler osv. Medens Udgiveren for de europæiske Staters Vedkommende gennemgaaende har haft Forhaandsarbejder og trykte Kilder at ty til, har han for de oversøiske og halvciviliserede Staters Vedkommende saa at sige maattet arbejde paa bar Bund. Saa meget mere paaskønnelsesværdigt er det Resultat, Udgiveren har naaet med sit Arbejde, der vidner om stor Flid og nøje Kendskab til Emnet. Det vil jo være let at paavise Mangler eller Fejl i dette store Værk, men det er ikke min — overhovedet ikke en Anmelders — Opgave ved Omtalen af et Værk, der fortjener Anerkendelse, at finde Fejlene frem, der her, mindre endnu end sædvanlig, kan undgaas.

Hovedindholdet er selvfølgelig den skematiske Oversigt og Afbildningerne med dertil hørende fortræffelige Register, men desuden har Udgiveren udarbejdet en Indledning, der frembyder megen Interesse. Udgiveren, der er Østriger, gengiver nemlig de udførlige officielle Bestemmelser om Rangfølge, Bæremaade, Tilbagegivelsesbestemmelser osv., som er gældende i hans Fædreland. Disse Bestemmelser have almindelig Værd, thi de stemmer i det store og hele overens med de Regler, der gælder i alle Lande. Endvidere indeholder denne Indledning historiske Oplysninger om ophævede Ordener og om suveræne Ordener (Malteser-Ordenen og Hoher Deutscher Ritterorden) m. m.

Alt i alt et Værk, der burde være mere kendt herhjemme end Tilfældet er.

Slegten fra 1814. Studier over norsk Embedsmandskultur i Klassicismens Tidsalder 1814—1840, Kulturformene (H. Aschehoug & Co.). Anmeldt af P. B. Grandjean.

De tørre, skematiske Genealogier tilfredsstiller ikke længere den, der virkelig ønsker at lære sin Slægt at kende. I det stadig voksende Antal

udførlige »Slægtebøger«, bliver der ikke blot oftere og oftere tilstræbt en Karakteristik af den enkelte Person, men tillige gjort Forsøg paa at danne en kulturhistorisk Ramme om hele Slægten. Enhver, der har Sans for denne Side af genealogisk Forskning, vil med største Udbytte stifte Bekendtskab med Universitetsstipendiat Carl W. Schnitlers Bog: »Slegten fra 1814«. I en fængslende Indledning skildres Overgangen fra det 18. Aarhundredes Slutning, den rige norske Handelskulturs gyldne Tid, gennem de svære Aar 1807—14 og Christian Frederiks korte Periode til Carl Johans Tidsalder. Forfatteren analyserer den Embedsmandskultur, som da prægede Landet. Læsere føres ind i Embedsgaarde og gamle Hjem; der fortælles udførligt om disses hele Indretning, om Møbler, Kunstgenstande, Porcellæn, Sølv, Glas o. s. v. Det ypperligt tegnede Empire-interiør gøres levende ved Forfatterens intime Forstaaelse af Datidens Menneskers aandelige Liv, Smag, Sprog og Stil. Den særlig personalhistorisk interesserede Læser vil finde mangt og meget, der kaster Strejflys over kendte norske Slægter og Personer. Bogen prydes af langt over 400 udmærkede gengivne Illustrationer. Adskillige af de afbildede Genstande, f. Eks. Møbler og Sølv, for ikke at tale om Porcellæn, er københavnsk Arbejde; Personalhistorikeren vil navnlig studere en Række meget typiske Familieportrætter. Den Tidsalder, som her er behandlet, ligger saa nær Foreningstiden med Danmark, at den danske Læser trods Eidsvoldsgenerationens nationale Kurs ikke føler sig fremmed i det hele Milieu, tvertimod ofte paa hjemlig Grund; Bogen fortjener at kendes her i Landet. Et Værk af denne Art skænker Familiehistorikeren mange befrugtende Indtryk og vækker Sansen for den tidshistoriske Kolorit, som den enkelte Slægtetog ikke tør mangle.

Samfundets Anliggender.

De faste Skriftudvalgsmedlemmer er for Danmark: Arkivar A. Thiset, Oberst H. F. W. Harbou og Dr. phil. L. Bobé, og for Norge: Ekspeditionschef A. Collett og Arkivar E. A. Thomle.

I Samfundet ere følgende nye Medlemmer blevne optagne: Kammerherre C. Aall, Ulefos, Norge; Ekspeditionssekretær, Baron C. H. Adeler; Hofjægermester C. E. J. Greve Ahlefeldt-Laurvig-Lehn, Hvidkilde; Livlæge, Professor, Dr. med. O. T. Bloch; Kammerherreinde E. von Cappelen; Fru Harriet Damm; Bibliotekar, Rabbinatekandidat J. Fischer; Lærer, Cand. phil. Hugo Gaarn; Stadsbygningsinspektør, Ritmester M. W. Grube, Stettin; Rentier Albert Heuss; Kammerherre, Hofjægermester P. C. Howden-Rønnenkamp, Næsbyholm; Konsul, Ingeniør F. Kaas, Helsingborg; Oberst A. T. L. Liljefalk; Skuespiller N. A. Neiiendam; Kammerherre, Viceadmiral A. du P. de Richelieu, Kokkedal; Landsarkivar G. C. Saxild, Viborg; Lensbesidder Henrik Stampe, Nysø; Stamhusbesidder, Læge C. Weis-Hoff-Rosencrone, Rosendal, Norge.

Samfundets danske Bestyrelse har paa et Bestyrelsesmøde d. 22. Maj d. A. besluttet, at genealogiske og personalhistoriske Spørgsmaal af Samfundets Medlemmer fremtidig, naar de af Skriftudvalget skønnes at have Interesse, optages gratis i Tidsskriftet, dog maa Spørgeren, saafremt Besvarelse fremkommer i Tidsskriftet, eventuelt, om dette af Sværeren kræves, betale Svaret med et passende Honorar efter Skriftudvalgets Skøn.

Samfundet har modtaget følgende Værker som Gave, for hvilke Bestyrelsen herved bringer Giverne sin Tak:

Stamtavle over den danske Linie af Slægten Gravenhorst, samlet og udarbejdet af Assistent ved de danske Statsbaner G. J. A. Gravenhorst. Skænket af Forfatteren.

Efterretninger om Familien Jantzen fra Drenderupgaard, samlede af A. Jantzen, Sognepræst i Gentofte, København 1911. Skænket af Forfatteren.

Catalogue de la Bibliothèque de la société suisse d'Héraldique. Skænket af Selskabet.

Kjøbenhavns Universitets Matrikel, udgivet af L. Birket-Smith. III. 1740—1828. Hæfte 7. 1912. Skænket af Forlæggeren, Forlagsboghandler H. Hagerup.

Samfundet for dansk-norsk Genealogi og Personalhistorie.

Medlemsbidraget er 6 Kr. aarlig.

Samfundet har udgivet:

Personalhistorisk Tidsskrift.

1. Række, Bind I—III (1880—82) ved *F. Krarup*.
1. — , — IV—VI (1883—85) ved *G. L. Wad*.
2. — , — I—IV (1886—89) ved *G. L. Wad*.
2. — , — V—VI (1890—91) ved *H. W. Harbou*.
3. — , — I—III (1892—94) ved *H. W. Harbou*.
3. — , — IV—VI (1895—97) ved *G. L. Grove*.
4. — , — I—II (1898—99) ved *C. E. A. Schøller*.
4. — , — III—VI (1900—03) ved *G. L. Grove*.
5. — , — I—VI (1904—09) ved *G. L. Grove*.
6. — , — I (1910) ved *G. L. Grove* og *Poul Hennings*.
6. — , — II (1911) ved *Poul Hennings*.

Prisen for Aargangene 1881—1903 (1880 er udsolgt) er bleven nedsat til 3 Kr. for det enkelte Bind, hvorhos Prisen for hver af de fire første Rækker yderligere er nedsat til 10 Kr., for 1881—91 samlede til 15 Kr.

Bogladeprisen for det enkelte Bind er 9 Kr. Enkelte Hefter sælges ikke særskilt.

Foruden det aarlige Navneregister i Tidsskriftet findes i Aargangen 1892 Indholdsfortegnelse for 1—2 Række (1880—91) og i Aargangen 1904 Indholdsfortegnelse for 3—4 Række (1892—1903).

Danmark-Norges Len og Lensmænd 1596—1660, ved **Kr. Erslev**.

For Medlemmer 1 Kr. — Bogladepris 1 Kr. 50 Øre.

MEMOIRER OG BREVE

udgivne af

Julius Clausen og P. Fr. Rist.

Nylig udkom:

OBERST JACOB THODE RÆDERS

Barndoms- og Ungdomserindringer

(indtil Aar 1819).

Pris: 5 Kroner.

Tidligere udkom:

KNUD LYNE RAHBEKS UNGDOMSKÆRLIGHED. »Fra de skønne Følelsers Tid«.

PASTOR PRIPS UNGDOMSERINDRINGER.

E. C. WERLAUFF: ERINDRINGER AF MIT LIV.

EN KJØBENHAVNSK GROSSE-RERS UNGDOMSERINDRINGER. 1787—1816. Optegnelser af Marcus Christian Bech.

AF EN GAMMEL HOFMANDS MINDEBLADE. Konferensraad Carl Henrik Holtens Optegnelser.

DOMPROVSTEN I ROSKILDE. Brudstykke af en Familiekrønike.

KOMMANDØR JENS JACOB PALUDANS UNGDOMSERINDRINGER.

AF ELEONORE CHRISTINE TSCHERNINGS EFTERLADTE PAPIRER. UDSOLGT

ISLÆNDEREN JON OLAFSSONS OPLEVELSER som Ostindiefarer under Christian den IV. Nedskrevne af ham selv. Oversat af S. Blöndal.

PORTRAITMALERENS DAGBOG (1793—1797).

H. C. ANDERSENS SIDSTE LEVE-AAR. Hans Dagbøger 1868—75 ved Jonas Collfn.

GRANDMAMAS BEKIENDELSER. Interiører fra et københavnsk Patricierhjem i Slutningen af det 18. Aarhundrede. Med Portraiter. UDSOLGT

FRA HOFFET OG BYEN. Stemninger og Tilstande 1793—1822 i Breve til Joh. Bülow til Sanderumgaard. UDSOLGT

DEN HELSINGØRSKE FÆRGE-MAND LARS BACHE. Hans By og hans Hjem i Begyndelsen af det 19. Aarh. Hans Søns Optegnelser. UDSOLGT

ISLÆNDEREN JON OLAFSSONS OPLEVELSER som Bøsseskytte under Christian d. IV. Nedskrevne af ham selv. UDSOLGT

Pris pr. Bind: 5 Kroner.

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG.